

Framtidens sätt att resa

SJs års- och hållbarhetsredovisning 2021

Innehåll

Om SJ	1
Året i korthet	3
Vd har ordet	4
Nya X 2000	6
Kunderbjudande	8
Marknad	10
Skapade värden	12
SJ under coronapandemin	14

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	16
Vinstdisposition	17
Hållbarhetsrapport: Ansvarsfull styrning	18
De globala hållbarhetsmålen	19
Medarbetare	20
Partnerskap & Resurser	23
Samhälle	25
Kund	28
Process	31
Finans	33
Redovisning enligt EU-taxonomi	36
Risker och riskhantering	37
Ordförande har ordet	40
Bolagsstyrningsrapport	41
Styrelse	49
Koncernledning	50
Intern kontroll av finansiell rapportering	51
Innehållsförteckning noter	52
Finansiella rapporter – koncernen	53
Noter – koncernen	57
Finansiella rapporter – moderbolaget	75
Noter – moderbolaget	79
Styrelsens försäkran	89
Revisionsberättelse	90
Granskningsrapport	92
Inträsentdialog och väsentlighetsanalys	93
Noter – hållbarhet	95
GRI-index	100
Index över hållbarhetsrapport	103
Flerårsöversikt	104
Definitioner och ordlista	105

Om års- och hållbarhetsredovisningen

Styrelsen och vd för SJ AB, organisationsnummer 556196-1599, avger härmed års- och hållbarhetsredovisning för räkenskapsåret 2021. Den formella årsredovisningen inklusive förvaltningsberättelsen och räkenskaperna för koncernen och moderbolaget omfattas av sidorna 16-89 samt 95-103. Hållbarhetsrapporten omfattar sidorna 18-39, 47-48 samt 95-103. Disposition av hållbarhetsrapport enligt Årsredovisningslagen framgår på sidan 103.

Hållbarhetsredovisningen omfattar avsnittet Ansvarsfull styrning i förvaltningsberättelsen på sidorna 18-39, 47-48 samt 95-103. Redovisning enligt Global Reporting Initiatives (GRI) Standards: Core framgår av GRI-index på sidorna 100-102.

Det går allt snabbare. Vi får information snabbare, behöver fatta beslut snabbare, klimatförändringarna går snabbare, en pandemi spreds över hela världen snabbare.

Vi på SJ måste hela tiden ha örat mot rälsen och vara på tårna för att snabbt kunna agera på förändrade förutsättningar och behov. Våra resenärers och medarbetares trygghet, behov och önskemål är alltid i centrum. Vi vill erbjuda en pålitlig och smidig resa.

Mitt i det snabba kan vi erbjuda en paus, en mänsklig och härlig resa. Våra erbjudanden vänder sig till alla, oavsett resesällskap eller syfte. Luta dig tillbaka i våra sköna stolar, njut av landskapet utanför och använd tiden ombord till att umgås, arbeta, studera eller vila.

Vi vet att vår tågtrafik är viktig för att samhället ska fungera. Under pandemin har vi därför fortsatt att trafikera alla våra linjer.

Vi fortsätter att utveckla vårt erbjudande för alla dem som redan reser med SJ och för alla dem vi ser fram emot att välkomna ombord.

SJ – framtidens sätt att resa

Vision

Ett SJ att lita på och längta till

Värdeord

Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt

Syfte

Vi för människor närmare varandra, varje dag

Affärsidé

SJ ska erbjuda marknadens mest kundnära och hållbara resande i egen regi och i samarbete med andra. Det innebär att vi ska vara bäst på att tillgodose kundernas behov och att socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvar ska gå hand i hand genom hela vår verksamhet.

Nya X 2000. Ännu en god anledning att stanna på marken

Med nya X 2000 blir resan snabb, bekväm och klimatsmart. Hela tåget andas premium oavsett om du valt 1 klass eller 2 klass. Med hjälp av allra senaste tekniken får du en säkrare uppkoppling med hög hastighet och stabilitet.

Se sidan **6**

Resandet med SJ ökade

Den starka trenden att semestra på hemmaplan och att resa klimatsmart gynnar SJ. Resandet med SJ ökade under 2021 efter den kraftiga nedgången under inledningen av coronapandemin.

Se sidan **4**

Investeringar för att möta efterfrågan

Vi behöver fler tåg för att kunna möta den ökande efterfrågan. Under 2021 fattade SJ tilldelningsbeslut avseende inköp av såväl nya snabb- som regionaltåg. Den efterlängtrade upprustningen av våra nattågsvagnar inleddes också.

Se sidan **34**

Nya erbjudanden som gör resan ännu härligare

2 klass Lugn, ombyggda loungers, vegetarisk frukost och en frukostlåda med betydligt mindre plast var några av årets nyheter.

Se sidan **9**

Med sikte på kontinenten

Vi vill göra det enklare att välja tåget även för gränsöverskridande resor. Internationella tågbiljetter går numera att köpa från sj.se. Från andra halvåret 2022 kommer vi att erbjuda resor till kontinenten efter att vi vunnit upphandlingen av nattågstrafik mellan Stockholm och Hamburg.

Se sidan **35**

Många ställer om till klimatsmart resande med SJ

+11% (-51)

Resandeutveckling¹ jämfört med 2020

Många väljer att resa klimatsmart med tåget och SJ. Sedan andra kvartalet 2021 har resandet med oss ökat kraftigt, även om det inte återgått till nivåerna före pandemin.

77 (78)

Nöjd kundindex, NKI, SJ AB

En nöjd kund kommer tillbaka, och får förhoppningsvis fler att välja SJ. NKI ökade under 2020 och vi har under 2021 varit kvar på samma nivå.

-1106 MSEK (-1 867)

Rörelseresultat²

Främst ökat resande bidrog till förbättrat, om än negativt, resultat jämfört med föregående år.

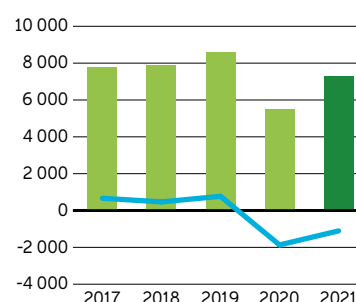
SJ är ett svenskt reseföretag som erbjuder hållbara tågresor i egen regi och i samarbete med andra. SJ är ett av Sveriges grönaste varumärken och en del av lösningen för att klimatmålen ska nås. Koncernens 5 400 medarbetare i Sverige och Norge bidrar alla till ökat tågresande – framtidens sätt att resa.

Som marknadsledande tågoperatör knyter SJ ihop Sverige, Norge, liksom Skandinavien huvudstäder och varje dag möts våra kunder och medarbetare på någon av våra 1 600 avgångar från över 400 stationer. SJ ägs av svenska staten och har som uppdrag att driva lönsam persontrafik på järnväg.

Finansiell översikt

SJ-koncernen	2021	2020	2019	2018	2017
Nettoomsättning, MSEK	7 287	5 529	8 602	7 874	7 780
Rörelseresultat ² , MSEK	-1 106	-1 867	772	468	666
Rörelsemarginal ² , %	-13,7	-31,5	9,0	5,9	8,5
Årets resultat, MSEK	-965	-1 491	619	389	523
Avkastning på operativt kapital ² , %	-24,6	-41,5	16,2	11,4	16,4
Nettoskuldsättningsgrad ² , ggr	0,54	0,19	-0,14	-0,14	-0,10
Investeringar, MSEK	602	674	649	566	596
Betalningsberedskap ² , MSEK	4 164	3 222	304	291	170

Nettoomsättning och rörelseresultat, MSEK

¹Resandeutveckling inkluderar resande med biljetter som SJ-koncernen erhåller intäkterna för, inklusive resande med periodkort inom ramen för Mavingo-avtalet, exklusive resande med periodkort inom övriga trafikavtal.

²SJs alternativa nyckeltal, för avstämningar se avsnittet Definitioner och ordlista.

Läs mer om finansiella händelser under året i avsnitten Finansiella rapporter och Noter för koncernen och moderbolaget.

Vi satsar på framtidens resenärer

Nu stannar vi på marken! Allt fler väljer tåget för att det är bekvämt, säkert och för att restiden kan användas till arbete, studier, vila eller till att umgås. Våra klimatsmarta resor gör oss unika genom att ju fler som väljer att ta tåget, desto bättre för klimatet.

Under pandemin har vår biljettförsäljning skjutit i höjden varje gång restriktionerna lättats. Många älskar uppenbarligen tåget lika mycket som vi och stannar på marken, precis som Veronica Maggio sjöng i vår höstkampanj. Det är häftigt att ett företag som närmar sig 166 år är så rätt i tiden!

Många företag och organisationer har det senaste året tecknat SJ Biz-avtal. För att nå sina ambitiösa hållbarhetsmål vill de styra om tjänsteresor till tåget. Vi förutspår också att resmönster kommer att förändras när de som kan delvis fortsätter att arbeta på distans, vilket i sin tur möjliggör att bostaden ligger längre bort från arbetet. För oss innebär det att våra tåg i högre utsträckning än tidigare kommer att användas som arbetsplats. Distansarbete på SJs tåg kan också innebära jämnare beläggning på våra avgångar då restiden blir en del av arbetsdagen.

Lanseringen av 2 klass Lugn på våra snabbtåg är ett sätt för oss att möta kundernas behov av lugn och ro. Vi satsar även på att förbättra uppkopplingen ombord genom åtgärder på Sjs tåg och genom samarbete med telekomoperatörerna. En annan efterfrågad nyhet som vi lanserat det gångna året är Sjs tågluffarkort för vuxna och pensionärer. Vi har också plastbanat vår frukostlåda och fyllt den med köttfria produkter för en bra start på dagen. Om vi utgår från hur många frukostlådor vi sålde 2019 har vi minskat vår årliga plastförbrukning i dessa lådor med drygt 19 ton.

Vi har alltid våra kunder i fokus, det är från dem vi får våra intäkter. Sedan andra kvartalet 2021 har resandet med SJ ökat, om än från extremt låga nivåer. Sammantaget växte resandet under helåret med 11 procent, jämfört med 2020 som var starkt påverkat av coronapandemin. Främst ökat resande medförde att Sjs helårsresultat förbättrades kraftigt och uppgick till -1106 MSEK (-1867).

SJ har en viktig roll i samhället genom att vi knyter ihop stora delar av Sverige och Norge. Våra avgångar behövs för att mångas vardagspussel ska gå ihop. Under hela pandemin har vi tagit ansvar och fortsatt att trafikera samtliga våra linjer för dem som behövt resa.

För att fortsätta vara en konkurrenskraftig reseleverantör samtidigt som vi bidrar till en bättre värld har vi sett över styrningen av SJ. Syftet är att få ännu snabbare framdrift i vårt förbättringsarbete och bli effektivare. De strategiska fokusområden som vi nu introducerat hjälper oss att prioritera och välja bort aktiviteter som inte bidrar till våra mål. Vi har också etablerat en ny målstyrning med strategiska mål och nyckeltal som gäller sedan den 1 januari 2022.

För att möta den ökande efterfrågan på klimatsmarta resor behöver vi fler och modernare tåg. I november var stämningen hög på Stockholms Central när vi vinkade av vårt första helt ombyggda X 2000 på väg till Göteborg. Nya X 2000 är ett utmärkt exempel på hållbar resursförsörjning och vi är stolta över att vara med på Hagainiatiivets lista över goda exempel inom cirkulär ekonomi. Vi har byggt ett helt nytt tåg inuti

ett befintligt där vi återanvänt stålkorgen och på så sätt sparat stora mängder stål. Allt annat är nytt, från inredning till kablage och isolering.

Nya X 2000 erbjuder en reseupplevelse i världsklass med sköna stolar, harmoniska färger och allra senaste teknik för uppkoppling och tågdrift. Vi ville skapa ett tåg som passar alla resenärer oavsett behov och som dessutom är en bra arbetsplats för våra medarbetare. Jag skulle vilja hävda att vi överträffat den ambitionen. Nya X 2000 har erhållit den prestigefulla designutmärkelsen Red Dots "Best of the Best" och i motiveeringen lyftes särskilt den rofyllda atmosfären ombord.

Alla våra X 2000-tåg kommer allt eftersom att få en total make-over och tas i trafik. Parallellt bygger vi även om våra nattågsvagnar. Vi vill erbjuda alla som reser samtidigt som de sover en modernare, fräschare och mer funktionell ombordmiljö liksom ökad tillförlitlighet. För att möta den ökande efterfrågan på klimatsmarta resor har vi även fattat tilldelningsbeslut avseende inköp av minst 25 nya snabbtåg och minst lika många regionaltåg. Ett viktigt bidrag från SJ till klimatomställningen.

Vi vill också göra det enklare att välja tåget över nationsgränserna. Som ett första steg har vi gjort det möjligt att köpa internationella tågbiljetter på sj.se. Vår vinst av upphandlingen av nattågstrafik mellan Stockholm och Hamburg innebär även att vi från andra halvåret 2022 kommer att erbjuda resor med SJ till kontinenten via Danmark och Köpenhamn. Tack vare vår trafik Stockholm—Oslo innebär det att vi snart kan erbjuda tågresor som ett attraktivt alternativ till och från Skandinavien.

Digitalisering är en viktig möjliggörare för SJ. Lättanvända digitala lösningar är en förutsättning i mötet med våra kunder. De allra flesta som reser med oss hittar information om våra avgångar och köper sina biljetter på sj.se eller i vår prisbelönta app.

Under året har vi avtalat om en ny bokningslösning. Den nya lösningen ska bidra till att långsiktigt stärka Sjs konkurrenskraft genom en lägre kostnadsnivå samtidigt som vi blir mer snabbfotade med att lansera nya biljetter och produkter utifrån våra kunders behov.

Bakom kulisserna frigör digitala lösningar tid som vi istället kan ägna åt sådant som skapar värde för kund och för att lära och testa nytt. Vi kopplar också upp allt fler komponenter och enheter på våra tåg. All data som samlas in analyserar vi noga för att planera tågunderhållet på ett helt annat sätt än vad som tidigare var möjligt. Genom att byta ut delar innan de går sönder, men inte oekonomiskt tidigt, förbättras kundupplevelsen genom högre komfort och bättre förutsättningar för en punktlig resa. Digitalisering möjliggör att vi arbetar smartare helt enkelt och det gör SJ mer konkurrenskraftigt.

I slutet av året driftsatte vi ett nytt planeringssystem med syfte att bland annat optimera planeringen av våra fordon och scheman. Systemet kommer att ge oss det stöd vi behöver för att vår allt mer omfattande trafik ska fungera väl, med rätt fordon och medarbetare med rätt kompetens på rätt plats. Men driftsättningen gick inte som förväntat och de scheman som systemet inledningsvis levererade motsvarade inte alls våra krav. De problem vi fick med att bemanna tågen resulterade i inställda eller bussersatta avgångar i främst Mälardalen och Bergslagen. Vi vet hur viktigt vår trafik är och beklagar djupt att vi inte kunde köra enligt vad vi lovat.

Inför jul- och nyårshelgen tvingades vi ställa in ytterligare tåg på grund av extremt höga sjukskrivningstal. Denna gång drabbades all trafik. Vi gjorde allt vi kunde för att säkra att våra så viktiga kunder skulle kunna ta sig till sina destinationer under dessa helger. Genom att förlänga tåg, hjälpa kunder att boka om, få våra medarbetare att på ett enastående sätt ställa upp och jobba trots planerad ledighet samt genom att ersätta tåg med buss lyckades vi trots allt väldigt väl.

Planeringssystemet vi införde är väl beprövat. De problem vi fick orsakades av komplexiteten i systemet som tog tid innan vi behärskade. Eftersom ett av våra syften med det nya planeringssystemet var att ge våra medarbetare större inflytande över sina scheman var det bedrövt att se hur de tvärtom fick slita under en alldeles för lång tid för att vi skulle kunna leverera till våra resenärer.

Återigen var det SJs starka kultur som räddade situationen. Många medarbetare kämpade dygnet runt för att så många tåg som möjligt skulle rulla och för att identifiera och lösa utmaningarna med planeringssystemet. Andra bytte tillfälligt arbetsuppgifter för att stötta där det behövdes. Tillsammans är vi starka och inom SJ finns en makalös lojalitet och ett brinnande engagemang för att resenärerna ska bli väl omhändertagna. Jag och ledningen är så imponerade och tacksamma för alla era insatser för att ta oss ur den tuffa situationen.

På den avreglerade tågmarknaden i Sverige möter vi konkurrens både på spåren och i upphandlingar. Den svenska tågmarknaden avreglerades tidigt vilket gjort att många utländska företag med starka, och ofta statligt ägda moderbolag etablerat sig här. För oss på SJ har det inneburit att vi fått lång träning i att leverera god kvalitet till ett konkurrenskraftigt pris.

I slutet av året tog vi över ansvaret för Krösatågen som inkluderade den trafik som tidigare kördes som Kustpilen när samtliga län i södra Sverige. Många inom SJ arbetade intensivt med förberedelserna och övertagandet gick smidigt. I samband med att vi tog över Krösatågen fick vi förmånen att välkomna cirka 300 medarbetare till koncernen.

En allt större del av tågtrafiken i Sverige upphandlas och upphandlad trafik är en viktig del av SJs verksamhet. Kraftigt minskat resande under pandemin har gjort att de avtalskonstruktioner där tågoperatören ensam står den ekonomiska risken inte fungerat. SJ har i dessa affärer inte kunnat anpassa antalet avgångar och har därmed haft kvar oskäligt höga kostnader utan att kunna kompensera med intäkter när resenärerna uteblivit. Förändrade förutsättningar inom upphandlad trafik, bland annat på grund av lägre resande under pandemin, påverkade helårets rörelseresultat med -540 MSEK till följd av avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal och nedskrivning av tillhörande tillgångar.

Det är tydligt att vi i branschen behöver diskutera hur avtalen inom upphandlad trafik ska utformas för en mer balanserad fördelning av risk mellan tågoperatör och beställare. Resenärerna riskerar annars att hamna i kläm när alltför ensidiga avtal gör dem ekonomiskt känbara för tågoperatören när intäkterna inte utvecklas som prognosticerat.

Sedan juni 2020 kör vi i Norge under varumärket Nord efter att vi vunnit Trafikpaket Nord. SJs etablering har hamnat i ny dager efter den norska regeringens beslut att stoppa alla pågående och planerade upphandlingar. Möjligheten att knyta ihop trafiken i Norge genom att vinna fler trafikpaket och därmed få synergieffekter har försvunnit. Utöver det ansvarsfulla uppdraget att säkerställa att trafiken fungerar väl på de linjer vi trafikerar i Norge, ser vi även goda möjligheter att knyta ihop trafiken mellan Sverige och Norge.

Tidigare i höstas fick vi äntligen börja köra mellan Trondheim och Storlien och vi har även fått återuppta trafiken mellan Oslo och Stockholm. Från Stockholm kommer resenärer från Norge att kunna ta sig vidare till kontinenten med vår kommande nattågstrafik.

Pandemin har slagit hårt mot resebranschen, så även mot SJ. När vi stängde 2021 hade vi gjort drygt 2,5 miljarder kronor i förlust under nästan två års coronapandemi. Men många ställer om till klimatsmarta resor och vi gör omfattande investeringar för att kunna möta den ökande efterfrågan. SJs viktigaste bidrag till klimatomställningen är att ge fler möjlighet att välja framtidens sätt att resa. Välkommen ombord!

Stockholm i mars 2022

Monica Lingegård
Koncernchef och verkställande direktör

Nya X 2000

Ännu en god anledning att stanna på marken

SJs nya X 2000 tar tågresan till en helt ny nivå, du reser snabbt, bekvämt och klimatsmart. I våra sköna stolar kan du jobba, läsa, se en film eller bara drömma dig bort. Nya prisbelönta X 2000 är ett supermodernt och återvunnet tåg där vi sparat stora mängder rostfritt stål genom att återanvända boggier och vagnskorgar från det befintliga tåget.

Nya X 2000 belönades 2020 med det internationella designpriset Red Dot och fick det finaste priset "Best of the best". Juryn lyfte särskilt fram den fridfulla atmosfären ombord.

Nya X 2000 andas premium oavsett om du väljer 1 klass eller 2 klass. Vagnarna har ljus svensk ask i väggarna och ny belysning som känns välkomnande och anpassas efter tiden på dygnet. Mattor och gardiner ger en ombonad känsla och dämpar ljud. Du sitter bekvämt i en av våra nya stolar med gott svankstöd och med möjlighet till bra lutning på ryggstödet. Alla platser har ett stort arbetsbord, avställningsytor och dubbla eluttag.

Vår bistrovagn har en helt ny inredning med mässingslampor och ett antal ståbord med eluttag. Och självklart fortsätter vi vår hållbara matfilosofi med mycket svenska råvaror i säsong.

Nya X 2000 är ett tåg för alla. Sätena är numrerade med blindskrift, de nya digitala skyltarna har bättre läsbarhet och vi har skapat piktogram som gör det lätt att orientera sig ombord. I alla tåg finns en handikappanpassad vagn.

Nya X 2000 har radiotransparenta fönsterglas - en teknik som finns på de allra modernaste snabbtågen i Europa. Det innebär att mobilsignaler från alla mobiloperatörer längs med spåren kommer in i tåget och dessutom kan metoder som snabbar på dataöverföring användas fullt ut. Med den här tekniken och vårt nya 5G-baserade wifi-system ombord kan vi erbjuda en säkrare uppkoppling med hög hastighet och stabilitet.

Nya X 2000 är ett mer driftsäkert tåg där alla tekniska system är utbytta. Tåget har ett avancerat system för självdiagnostik, vilket betyder att vi får meddelanden om eventuellt slitage innan något verkligen går sönder. Vår tekniska support kan då koppla upp sig mot tåget under färd och avläsa eventuella fel direkt. De nya funktionerna hjälper oss att planera underhåll och att hålla tåget i ett perfekt skick.

Tillsammans med kunderna utformar vi våra erbjudanden

SJ är en viktig del av samhället, något som inte minst blev påtagligt under pandemin. Vi påverkas av det som händer omkring oss, och vad vi gör påverkar vår omvärld. Vår förmåga att förstå vilka drivkrafter som påverkar oss är avgörande för framgång. Vi behöver omsätta det i en långsiktig strategi, konkreta prioriteringar och tydliga kund-erbjudanden.

Vi kan bidra i omställningen till ett klimatneutralt samhälle

Eldrivna tåg i Sverige och Norge har minimal klimatpåverkan tack vare sin energieffektivitet och inköp av uteslutande förnybar el. Våra tåg har därför en viktig roll för att åstadkomma omställningen till ett klimatneutralt samhälle. Idag står transportsektorn för en tredjedel av utsläppen av växthusgaser i Sverige.

Vi vill att våra resenärer ska kunna arbeta ombord

Förbättrad uppkoppling ombord, digitala lösningar och nya arbetssätt minskar behovet för vissa yrkesgrupper att bo nära sin arbets- eller studieort. Vi vill att människor ska kunna bo där de trivs, välja tåget när de behöver resa och använda restiden till att arbeta på ett bra och effektivt sätt.

Vi vill att varje resa med SJ ska vara förstklassig

En nöjd kund kommer tillbaka. Därför måste våra resor alltid vara förstklassiga, oavsett om resesällskapet är barn på väg till mormor eller om resan används för förberedelser inför ett viktigt möte. Den svenska järnvägen är sedan många år helt öppen för konkurrens. Det har medfört att vi länge behövt vara innovativa och fokusera på det som resenärerna efterfrågar och är villiga att betala för.

Vi vill att fler ska upptäcka att tåget är punktligare än sitt rykte

Tågets punktlighet har förbättrats de senaste åren. Förbättringen har skett tack vare strukturerat arbete hos oss, tillsammans i branschen och tack vare de omfattande underhållsarbeten som genomförs på järnvägen i både Sverige och Norge. Under 2021 anlände 92 procent av alla persontåg i Sverige och 90 procent av persontågen i Norge i tid.

Vi arbetar smartare så våra investeringar kommer fler till del

För att vara konkurrenskraftiga måste vi på SJ ha god kostnads-kontroll och säkerställa att våra investeringar och satsningar kommer många resenärer till del. Vi insåg tidigt att när digitala lösningar används till rätt saker och är lätta att använda ger de mångdubbel vinst. Utöver att vi kan återanvända lösningarna förbättras dessutom tillgängligheten för kunderna och frigör tid för våra medarbetare.

Vi vill överträffa förväntningarna på oss

Individer, organisationer och företag ställer med rätta höga krav på SJ och förväntar sig mer än bara en smidig resa. Trafik-säkerhet, punktlighet samt trafik- och störningsinformation är de viktigaste frågorna bland dem som påverkas av vår verksamhet. De förväntar sig även att SJ ska erbjuda resor med låg klimatpåverkan samt agera som en god samhällsmedborgare och ta ansvar utöver vad som kan förväntas av andra bolag. Det vill vi göra, med råge. Läs mer i avsnittet Intressentdialog och väsentlighetsanalys.

Vi agerar på ett långsiktigt hållbart sätt

SJ är ett kommersiellt bolag som ägs av svenska staten. Det innebär att vi alltid måste agera affärsmässigt samtidigt som vi ska handla så att vår verksamhet är långsiktigt bra för våra kunder och resenärer, för våra egna och leverantörers medarbetare och för alla andra som påverkas av vår trafik. Och inte skadar miljön vare sig nu eller senare.

Ett axplock av våra erbjudanden

Resan med SJ är inte bara klimatsmart. Vi erbjuder en resa med sköna säten, god mat, snabb uppkoppling och välkomnande tåg-värdar. Vi utvecklar erbjudanden för alla – vem du än är, vart du än ska.

Lätt att hitta, boka och betala resan

I SJs prisbelönta app finns information om våra avgångar och våra olika erbjudanden. I appen är det enkelt att boka en resa och det går att betala med swish.

Börja resan i våra lounges

SJs lounges i Stockholm, Göteborg och Malmö är lugna oaser för våra 1 klass-resenärer och svarta SJ Prio-medlemmar i väntan på att tåget ska gå. Under 2021 har loungerna byggts om för att bli ännu härligare.

Rofylld resa i 2 klass Lugn

I vår nya 2 klass Lugn reser du bekvämt i en lugnare miljö på våra snabbtåg. Kaffe och te finns att hämta i bistro och på avgångar före klockan 9 ingår fralla och juice till frukost.

SJs bistro blev ännu grönnare

Under 2021 förstärkte vi den ekologiska och hållbara profilen i bistroutbudet ytterligare. Frukosten blev köttfri och frukostlådan innehåller betydligt mindre plast än tidigare.

Tuff konkurrens både på spåren och i upphandlingar

SJ kör kommersiell trafik där vi bedömer att efterfrågan är tillräckligt stor och deltar i upphandlingar av tågtrafik. Den upphandlade delen av svensk persontågstrafik är stor och växande, vilket innebär att vi behöver finnas där.

Kommersiell trafik kan utföras av flera tågoperatörer

Kommersiell trafik körs på en sträcka som bedöms vara tillräckligt lönsam för att en eller flera tågoperatörer ska välja att trafikera den. På populära sträckor i Sverige kör även konkurrerande tågoperatörer, utöver bil, buss och inrikesflyg som också är starka konkurrenter till SJ.

Vår kommersiella trafik bedrivs under SJs varumärke där vi ansvarar för utveckling, försäljning, produktion och leverans. Resor med SJs tåg är märkta med Bra Miljöval och vår omfattande trafik når stora delar av Sverige samt Köpenhamn och Oslo.

Upphandlad trafik tilldelas den med bäst anbud

Den svenska lagen om kollektivtrafik möjliggör regional och lokal trafik i områden där antalet resenärer inte är tillräckligt för lönsam trafik. Istället kan trafiken upphandlas och delfinansieras med skattemedel. Den upphandlade delen av svensk persontågstrafik är en viktig och ökande del av Sveriges transportsystem.

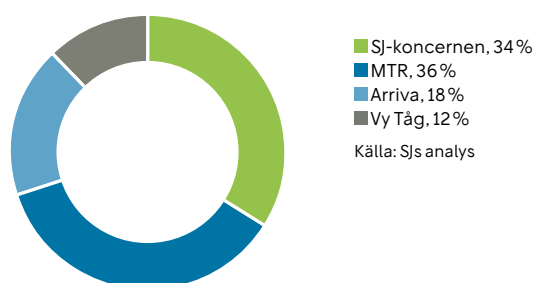
I Norge har tågtrafiken upphandlats av Jernbanedirektoratet och tre geografiska trafikpaket har tilldelats. I november 2021 meddelade den norska regeringen att pågående och planerade upphandlingar av ytterligare trafikpaket avbryts.

Konkurrens från främst utländska och statligt ägda bolag

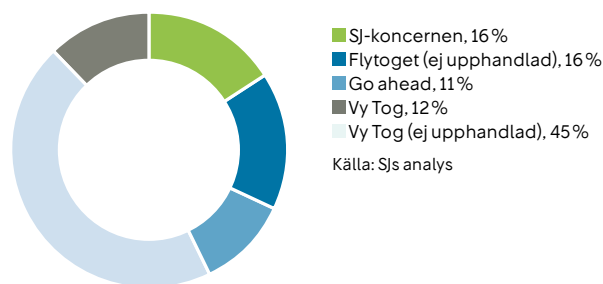
De tågoperatörer som etablerat sig i Sverige har främst varit internationella, finansiellt starka och med statligt ägda moderbolag bakom sig.

Svenska tågoperatörer har däremot inte haft samma möjlighet att köra tåg utomlands på grund av ländernas lagstiftning. Att nu samtliga järnvägsmarknader inom EU avregleras inom ramen för Fjärde järnvägs paketet är ett viktigt steg för att skapa konkurrens på lika villkor.

Uppskattade marknadsandelar inom upphandlad tågtrafik i Sverige per december 2021

Uppskattade marknadsandelar inom upphandlad tågtrafik i Norge per december 2021

SJ ansvarar bland annat för Tåg i Bergslagen (TiB).

SJs trafik under 2021

Antal dagliga
avgångar i Norge

ca 100

Antal medarbetare
i Sverige den 31 december

4 990

Antal dagliga
avgångar i Sverige

ca 1 400

Antal trafikerade
stationer i Sverige

ca 300

Antal medarbetare
i Norge den 31 december

427

Antal trafikerade
stationer i Norge

ca 100

Under 2021 körde vi upphandlad
trafik under dessa varumärkenUnder andra halvåret 2022 börjar SJ köra
nattåg Stockholm – HamburgSedan december 2021 kör SJ inte Mälartåg
vilket innebär att vi inte längre trafikerar
linjerna:

Södertälje Syd – Eskilstuna – Arboga

Västerås – Eskilstuna – Flen

Södertälje Syd – Nyköping – Norrköping

KRÖSATÅGEN

NORD

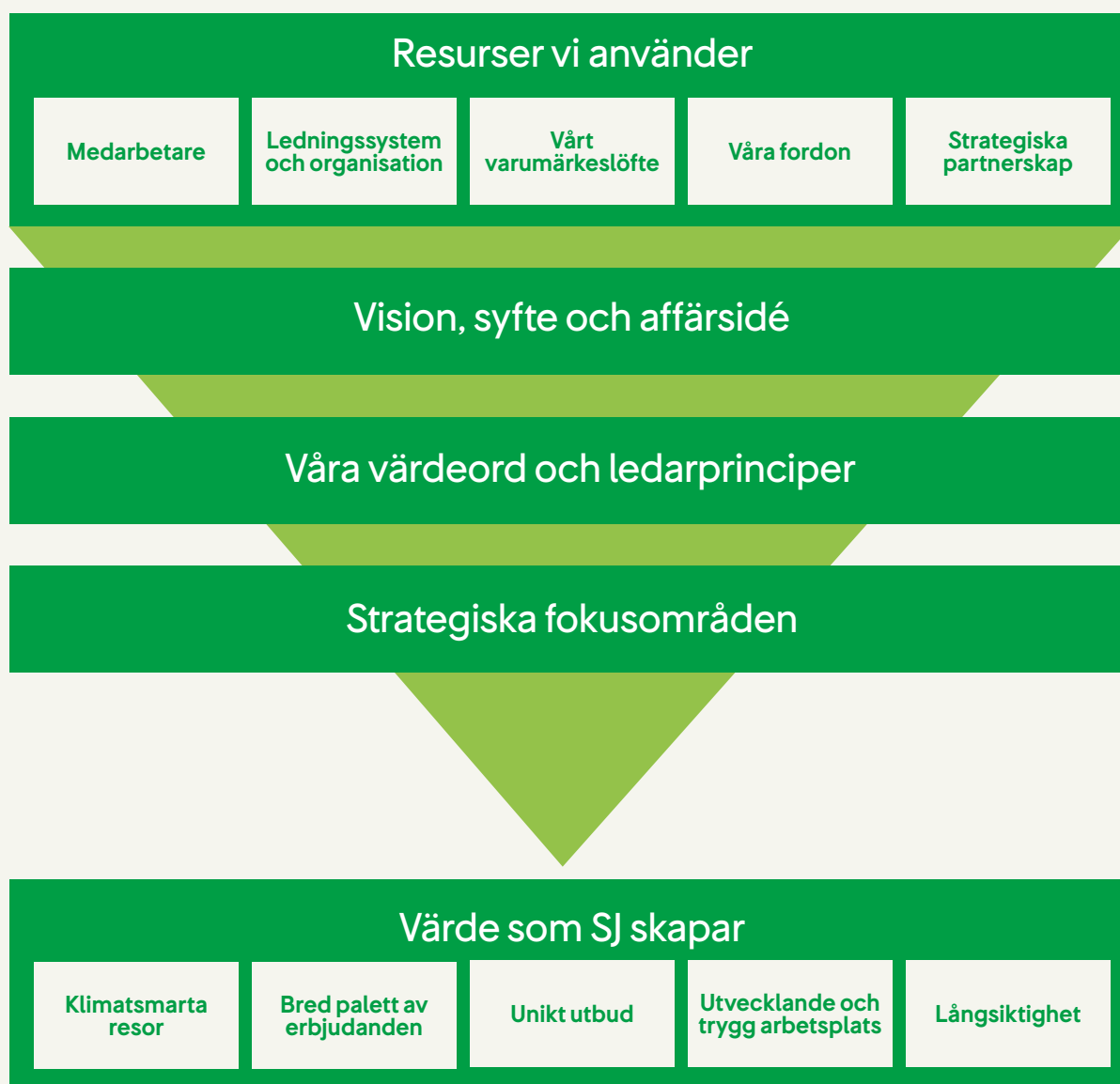

västtågen

ÖRESUNDSTÅG

Så skapar SJ värde för många

Vår viktiga roll i samhället för med sig ett stort ansvar att leverera. Och vi vill alltid leverera på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi har fullt fokus på tågresor, vår kärnverksamhet, och kan tack vare goda samarbeten erbjuda tjänster som gör tågresan ännu smidigare.

Vi agerar på ett långsiktigt hållbart sätt för att skapa värde

- ▶ **Våra klimatsmarta resor** är ett viktigt bidrag till den samhällsomställning som behövs för att nå klimatmålen. Våra klimatsmarta resor gör oss unika genom att ju fler som väljer att ta tåget, desto bättre för klimatet.
- ▶ **Vi erbjuder härliga resor** där vi tar hand om våra resenärer hela vägen. Våra olika erbjudanden gör att det alltid finns en resa som passar och tack vare våra samarbetspartners tar vi hand om våra resenärer ända fram till destinationen.
- ▶ **Vi finns från norr till söder** och för människor närmare varandra, varje dag. Vårt utbud är unikt och SJ trafikerar fler än 400 stationer i Sverige och delar av Norge.
- ▶ **Vi som arbetar hos SJ** gör ett viktigt jobb varje dag och i det får vi utvecklas och växa. SJ är ett företag i framkant som vill göra skillnad och ger oss medarbetare frihet att utföra sitt arbete på bästa sätt utifrån situation.
- ▶ **Vi erbjuder en trygg arbetsplats** och utgår från att våra ledare och medarbetare bidrar till att alla känner sig välkomna.
- ▶ **Vi har möjlighet att tänka och agera långsiktigt och hållbart** tack vare att vår ägare inte har några kortsiktiga avkastningsmål.

Coronapandemins påverkan på SJ

Coronapandemin och svenska och utländska myndigheters åtgärder för att bromsa smittspridningen har haft fortsatt stor påverkan på SJ. Trots låg efterfrågan har vi valt att trafikera alla våra linjer för att den som måste ska kunna resa. Vårt främsta fokus har varit att fortsätta erbjuda våra resenärer och medarbetare trygga resor.

Låg efterfrågan på resor

Resandet har sedan mitten av mars 2020 varit på en låg nivå även om resandet ökat kraftigt sedan det andra kvartalet 2021. Trots ökningen har resandet inte återgått till nivåerna före pandemin.

Utbud anpassat till efterfrågan

Coronapandemin har tillfälligt förändrat resmönster och vi har anpassat utbudet i vår kommersiella trafik till efterfrågan. SJ har valt att upprätthålla trafik på samtliga linjer under hela coronapandemin även om antalet avgångar minskats. Tågtrafiken över gränsen från Sverige till Norge och Danmark fick vi återuppta under hösten 2021.

I dialog med våra beställare har vi i viss mån anpassat den upphandlade trafiken.

Trygga resor

SJ har genomfört flera anpassningar för att göra tågresor trygga och säkra för resenärer och medarbetare under coronapandemin. SJ har påmint om vikten av att hålla avstånd och skapat förutsättningar för att hålla avstånd ombord. Vi har också utökat städrutinerna och tillhandahållit handsprit på våra tåg. SJ och resenärerna har ett gemensamt ansvar för att undvika smittspridning under tågresan.

Utifrån restriktionerna har endast sittande gäster tillåts i bistrovagnarna under stora delar av året. Under perioden den 14 februari till den 15 juli 2021 fick endast hälften av biljetterna på svenska tåg- och busslinjer längre än 15 mil säljas. Under

perioden den 28 december 2021 till 9 februari 2022 skulle resenärer på kollektivtrafikresor längre än 15 mil i Sverige så långt det var möjligt ha en sitt- eller sovplats.

I Norge begränsades antalet platser som fick säljas på tågen fram till den 25 september 2021.

De undersökningar som vi regelbundet genomförde från pandemins början fram till februari 2021 visade att våra resenärer överlag kände sig trygga på SJs tåg.

Påverkan på SJs medarbetare

Coronapandemin har även under 2021 haft stor påverkan på SJs medarbetare och ledare. Tågvärdarna har fått stort mandat att anpassa arbetet utifrån situationen för en trygg arbetsmiljö. Administrativa medarbetare har under stora delar av året uppmanats att arbeta hemifrån i enlighet med rådande rekommendationer.

Liksom på andra håll i samhället ökade sjukfrånvaron kraftigt inom SJ i slutet av året när coronapandemin genom omikronvarianten fick ny fart.

Påverkan på intäkter

Resandet påverkar SJs nettoomsättning. Att endast hälften av biljetterna på tåg- och busslinjer längre än 15 mil fick säljas under perioden den 14 februari till 15 juli 2021 påverkade SJs intjäningsförmåga. Positiv resandeutveckling från andra kvartalet 2021 liksom trafikstart för Öresundstågstrafiken i december 2020 och Trafikpaket Nord i Norge i juni 2020 medförde att nettoomsättningen ökade med 32 procent under 2021 jämfört med året innan.

+11%

blev SJs resandeutveckling 2021 jämfört med 2020

+41%

ökade SJs rörelseresultatet med 2021 jämfört med 2020

Kostnadsbesparande åtgärder

SJ har genomfört kraftfulla åtgärder för att minska kostnadsbasen på kort och lång sikt, vilka stegvis fått effekt. Vi har bland annat effektiviserat organisationen och lokalutnyttjandet.

Statligt stöd

SJ har tagit del av stöd från de generella statliga paket som syftar till att mildra effekterna av coronapandemin för verksamheten i Sverige. Retroaktiv nedsättning av banavgifter i Sverige påverkade rörelseresultatet positivt med cirka 350 MSEK. Detta var en följd av att EU tillåter en nedsättning för att mildra effekterna av coronapandemin för tågoperatörer.

SJs verksamhet i Norge har tagit del av det stöd som riktats specifikt till kollektivtrafiken.

Rörelseresultatet 2021 har påverkats positivt av statliga bidrag om totalt 792 MSEK (471).

Kraftigt förbättrat, om än negativt, rörelseresultat

Rörelseresultatet för 2021 förbättrades till -1 106 MSEK (-1 867), främst tack vare positiv resandeutveckling.

Stark finansiell ställning

Tack vare god lönsamhet under många år gick SJ in i coronapandemin med stark likviditet. SJ hade per den 31 december 2021 en betalningsberedskap om 4 164 MSEK (3 222), bestående av likvida medel och outnyttjade kreditlöften.

Den 8 april 2021 avtalade SJ om en hållbarhetslänkad kreditfacilitet om 3 miljarder kronor som ersatte den tidigare om 1,5 miljarder kronor. Kreditfaciliteten syftar till att öka SJs finansiella flexibilitet.

Fordonsinvesteringar fortsätter

Vi har lovat våra resenärer fler och modernare tåg och vår finansiella ställning gör att vi kan leverera på det löftet. Under pandemin har vi därför fortsatt med verksamhetskritiska satsningar och projekt.

Under 2021 har vi tagit nya X 2000 i trafik och påbörjat den efterlängta upprustningen av våra nattågsvagnar. Vi har även fattat tilldelningsbeslut avseende inköp av minst 25 nya snabbtåg och minst lika många regionaltåg.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för SJ AB (organisationsnummer 556196-1599) avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret som slutade den 31 december 2021.

Moderbolaget är ett svenskt aktiebolag med säte i Stockholm, Sverige. Huvudkontoret finns på Vasagatan 10, 105 50 Stockholm. SJ AB ägs till 100 procent av svenska staten.

Viktiga händelser 2021

- Coronapandemin hade fortsatt stor negativ påverkan på SJs finansiella utfall. Resandet ökade successivt från andra kvartalet 2021 och resandeutvecklingen uppgick för helåret till 11 procent. Trots ökningen har resandet inte återgått till nivåerna före pandemin. Rörelseresultatet för helåret uppgick till -1 106 MSEK (-1 867).
- Under perioden den 14 februari - 15 juli 2021 fick endast hälften av biljetterna säljas på tåg- och busslinjer längre än 15 mil i Sverige enligt regeringsbeslut, vilket medförde ytterligare begränsningar av SJs intjäningsförmåga.
- Färre tågavgångar än planerat kördes under november och december. Driftsättningen av ett nytt produktionsplaneringssystem i kombination med hög sjukfrånvaro påverkade SJs förmåga att leverera full trafik under årets sista månader.
- Förutsättningarna i vissa trafikavtal inom upphandlad trafik har förändrats, bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin. Detta påverkade rörelseresultatet för helåret med -540 MSEK till följd av avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar.
- SJ har för verksamheten i Sverige tagit del av stöd från de generella statliga paket som syftar till att mildra effekterna av coronapandemin. Retroaktiv nedsättning av banavgifter påverkade rörelseresultatet positivt med cirka 350 MSEK. SJs verksamhet i Norge har tagit del av det stöd som riktats specifikt till kollektivtrafiken. Rörelseresultatet påverkades positivt av statliga bidrag om totalt 792 MSEK (471).
- Premiärturen med nya X 2000 avgick den 16 november. Samtliga SJs X 2000 ska byggas om för att erbjuda snabba, bekväma och klimatsmarta resor.
- SJ fattade tilldelningsbeslut avseende inköp av minst 25 nya snabbtåg och minst lika många regionaltåg för att möta det ökande intresset för klimatsmarta tågresor.
- Upprustningen av SJs nattågsvagnar påbörjades. Målet är att ge 47 vagnar en modernare, fräschare och mer funktionell ombordmiljö liksom ökad tillförlitlighet.
- SJ AB avtalade om en hållbarhetslänkad revolverande kreditfacilitet om 3,0 miljarder kronor. Faciliteten löper över tre år med möjlighet till 1+1 års förlängning. Faciliteten syftar till att öka SJs finansiella flexibilitet.
- SJ avtalade om att ta över underhållet av SJ 3000 (X55) och SJs dubbeldäckare (X40). Övertagande skedde den 1 februari 2022.
- SJ och Tåg i Bergslagen (TiB) slöt en överenskommelse med anledning av det kraftigt minskade resandet under pandemin. Överenskommelsen innebär bland annat att SJ slutar köra TiB enligt nuvarande avtal i december 2023.
- SJ tog över ansvaret för Krösatågen den 12 december och upphörde samtidigt att köra Mälartågen. Krösatågen består av tio linjer där även trafik som tidigare annonserades som

Kustpilen ingår. Efter att upphandlingen blivit föremål för överprövning kör SJ enligt ett interimsavtal som gäller i två år med option på att kunna förlängas med två år (2+1+1).

- SJ vann upphandlingen avseende nattågstrafiken Stockholm-Hamburg som Trafikverket genomförde. Avtalet löper över 4 år med en möjlig förlängning på 2 år. Trafikstart sker under andra halvåret 2022.
- SJ fortsatte satsningarna på förbättringar för kund. Förbindelserna förbättrades och 2 klass Lugn introducerades på SJs snabbtåg. Från sj.se går det att köpa tågbiljetter till Europa, något som varit starkt efterfrågat bland resenärer som vill resa klimatsmart även på längre sträckor.
- Årsstämman för SJ AB beslutade att inte lämna någon utdelning för räkenskapsåret 2020 på grund av negativt resultat. Årsstämman valde in Ulrik Svensson som styrelseledamot.
- Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning.

SJs verksamhet och marknad

SJ är ett reseföretag där kärnverksamheten är persontrafik på järnväg. Verksamheten ska bedrivas så att kundernas behov tillgodoses på ett sätt som är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart.

Fram till början av 2020, när coronapandemin bröt ut, hade tågresandet i Sverige och Norge haft en positiv utveckling under en längre tid. Viktiga drivkrafter till ökad efterfrågan är befolkningstillväxt och urbanisering, avreglering och internationalisering samt ökad klimatmedvetenhet. Under coronapandemin har resandet, så även med tåg, minskat kraftigt. Efter att coronarelaterade reserestriktioner tagits bort i Sverige och Norge har resandet med SJ ökat sedan andra kvartalet 2021, även om det inte är tillbaka på samma nivåer som innan pandemin.

Tåget är ett mycket energieffektivt transportslag och har låg miljöbelastning. SJ har därför en viktig roll för att nå klimatmålen. Stora investeringar behövs för att svensk järnvägsinfrastruktur ska bli mer robust och få den kapacitet som är nödvändig för att möta efterfrågan.

I slutet av 2021 lämnade Trafikverket sitt förslag till nationell plan för infrastruktur för åren 2022-2033 till regeringen. I förslaget finns bland annat fortsatta satsningar för att minska det eftersatta underhållet på de fyra särskilt utpekade transportflödena – Västra stambanan, Södra stambanan, norra godsflödet (Hallsberg-Luleå) samt Malmabanen (Luleå-Riksgränsen). På övriga sträckor försämras banornas status vilket medför att den samlade underhållsskulden kommer att vara större vid planperiodens slut än vid dess början.

Flera av de mycket angelägna och redan beslutade investeringarna i ny kapacitet fördröjs med flera år och inga av de tidigare utpekade tretton bilsterna har kunnat beredas plats i planförslaget, i stället tillförs tre nya. Efter remissrunda avser regeringen att fastställa den nationella planen under våren 2022.

Den svenska järnvägen är öppen för konkurrens. Det bidrar till ökat utbud och ställer krav på alla operatörer att vara konkurrenskraftiga, vilket stärker tåget gentemot andra transportmedel. I Norge hade tre geografiskt avgränsade tågpaket upphandlats när den norska regeringen i november 2021 meddelade att samtliga påbörjade eller planerade upphandlingar avbryts. Även i Danmark har konkurrensutsättningen

skjutits på framtiden och ersatts av en process för att återigen direkttilldela DSB ett långt kontrakt för stora delar av den nationella trafiken.

För gränsöverskridande tågtrafik i Europa finns flera hinder. EU:s Fjärde järnvägs paket syftar till att minska de tekniska hindren och skapa en gemensam avreglerad järnvägsmarknad. Sverige har i viss utsträckning setts som modell för hur det ska gå till. Sedan slutet av 2020 är det möjligt att ansöka om tåglågen och kapacitet för kommersiell persontrafik inom hela EU, men i flera länder sker först en prövning av om sådan trafik kan påverka den samhälls köpta trafiken. Samhälls köpt trafik ska normalt upphandlas i konkurrens och efter 2023 blir det betydligt svårare att istället tillämpa direkttilldelning.

Förväntad framtida utveckling

SJ ska erbjuda marknadens mest kundnära och hållbara resa i egen regi och i samarbete med andra. Sj's viktigaste bidrag till att nå klimatmålen är att få fler att välja tåget framför andra transportmedel genom ett unikt utbud och en bred palett av erbjudanden.

För att möta efterfrågan på klimatsmarta resor avser SJ att under de närmaste åren investera cirka tolv miljarder kronor i fler och modernare tåg. Under 2021 har tilldelningsbeslut fattats avseende investeringar i minst 25 snabbtåg och minst lika många regionaltåg. Moderniseringen av hela X 2000-flottan pågår och upprustning av Sj's nattågsvagnar har påbörjats.

SJ utvärderar kontinuerligt hur verksamheten kan växa lönsamt genom att analysera befintliga och nya linjer samt upphandlade affärer, såväl nationellt som internationellt. Under andra halvåret 2022 tar SJ över helhetsansvaret för nattågstrafiken Stockholm - Hamburg, vilken upphandlats av Trafikverket.

Sedan andra kvartalet 2021 har resandeutvecklingen med SJ varit stark, även om efterfrågan inte är tillbaka på samma nivå som innan coronapandemin. Det är svårt att bedöma hur återgången till vardagen kommer att vara och vilka konsekvenser det kan få för tågresandet både i närtid och på lite längre sikt.

För övriga risker och osäkerhetsfaktorer, se avsnittet Risker och riskhantering.

Coronapandemin förväntas få en negativ påverkan på Sj's finansiella utfall under inledningen av 2022.

Händelser efter balansdagen

Inga övriga händelser har inträffat efter den 31 december 2021 som bedöms få en väsentlig påverkan på koncernens eller moderbolagets räkenskaper.

Årsstämma 2022

Årsstämma för SJ AB 2022 kommer att äga rum den 27 april 2022.

Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning på grund av negativt resultat. Vinstmedlen föreslås disponeras enligt följande:

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserad vinst och säkringsreserv	2 752 442 716 kronor
Årets resultat	-775 946 538 kronor
Totalt	1 976 496 178 kronor

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

I ny räkning överföres	1 976 496 178 kronor
Totalt	1 976 496 178 kronor

Hållbarhetsrapport: Ansvarsfull styrning

Hållbart företagande är integrerat i Sjs affärsmodell. Med utgångspunkt i vision, affärsidé och värdeord samt våra mål kan verksamheten bedrivas så att våra kunder och resenärer erbjuds en resa som är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar.

Vi har fram till och med 2021 använt ett balanserat styrkort för att regelbundet mäta och följa upp var vi står i förhållande till uppsatta mål för att vid behov kunna vidta åtgärder.

Sedan den 1 januari 2022 har vi etablerat en ny målstyrning med strategiska mål och nyckeltal.

Strategiska mål för hållbart värdeskapande

Såsom statligt ägt bolag har ägaren ålagt oss att etablera långsiktigt strategiska mål för hållbart värdeskapande. Målen ska vara relevanta för den verksamhet som bedrivs, mätbara och tillräckligt ambitiösa. För SJ är hållbart företagande en integrerad del i allt vi gör och vi tar hänsyn till såväl transportpolitiska, sociala som finansiella mål. Sjs strategiska hållbarhetsmål följs upp av styrelsen och rapporteras till ägaren.

Övergripande analys av utfall 2021

Coronapandemin och svenska och utländska myndigheters åtgärder för att bromsa smittspridningen hade fortsatt stor påverkan på SJ.

Nöjd kundindex (NKI) låg kvar på samma relativt höga nivå som under året innan. Varumärkesindex (VMI) stärktes med ytterligare en indexenhet efter en uppgång under året innan. SJ har tagit ansvar under pandemin genom att upprätthålla tågtrafik på alla våra linjer och genom att möjliggöra trygga och säkra resor.

Rekommendationen om att stanna hemma vid minsta symptom under coronapandemin har fått stor påverkan på sjukfrånvaron bland Sjs medarbetare. Sjukfrånvaron för SJ i Sverige under 2021 blev något högre än under året innan, med en kraftig uppgång i slutet av året.

Punktligheten för Sjs tåg i Sverige minskade efter toppnoteringar under 2020. Väderrelaterade utmaningar påverkade periodvis punktligheten negativt. Färre tågavgångar än planerat kördes under november och december. Detta då driftsättning av ett nytt produktionsplaneringssystem i kombination med hög sjukfrånvaro påverkade Sjs förmåga att leverera full trafik.

Negativt rörelseresultat påverkade såväl avkastning på operativt kapital som nettoskuldssättningsgrad. SJ står inför stora investeringar som kommer att öka skuldssättningsgraden på sikt. Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning.

Sjs styrkort	Utfall 2021	Mål 2021	Utfall 2020	
Medarbetare				
Sjukfrånvaro, Sverige, %	6,9	4,5	6,5 ¹	E
Mångfald, utländsk bakgrund bland medarbetarna enligt SCB, Sverige, %	19 ²	18	18 ¹	G
Partnerskap & Resurser				
Antal genomförda hållbarhetsrevisioner ³ , SJ AB	6	6	3	D
Leverantörs- och partnerskapsindex, SJ AB	7,8	8,0	7,9	D
Samhälle				
Trafiksäkerhetsindex, Sverige	97,3	96,6	96,7	A
Varumärkesindex, VMI, SJ AB	58	61	57	D
Miljöindex, SJ AB	65	n/a	n/a ⁴	H
Kund				
Nöjd kundindex, NKI, SJ AB	77 ⁵	77	78	F
Process				
Punktlighet långdistanståg, Sverige (fjärr- och nattåg), 5 min, %	87	95	88 ¹	B
Punktlighet medeldistanståg, Sverige (regionaltåg), 5 min, %	92	95	94 ¹	B
Punktlighet kortdistanståg, Sverige (pendeltåg), 3 min, %	94 ⁵	95	95 ¹	B
Regularitet ⁶ långdistanståg, Sverige (fjärr- och nattåg), %	97 ⁵	98	96 ¹	B
Regularitet ⁶ medeldistanståg, Sverige (regionaltåg), %	95	98	97 ¹	B
Regularitet ⁶ kortdistanståg, Sverige (pendeltåg), %	97	98	98 ¹	B
Finans				
Avkastning på operativt kapital, %	-24,6	>7,0 ⁷	-41,5	D
Nettoskuldssättningsgrad, gånger	0,54	0,5-1,0 ⁸	0,19	D
Utdelning, av styrelsen föreslagen utdelning avseende årets resultat, %	—	30-50	—	D

Kopplingar mellan Sjs styrkort och väsentlighetsanalys

- Trafiksäkerhet och säkerhet
- Punktlighet
- Trafik- och störningsinformation
- Samhällsansvar
- Arbetsmiljö och hälsa
- Kundupplevelse
- Mångfald och jämställdhet
- Klimatpåverkan

Läs mer om Sjs väsentlighetsanalys i avsnittet Intressentdialog och väsentlighetsanalys. Se även Sjs GRI-index.

- ¹ Utfallet är exklusive SJ Öresund som hade trafikstart den 13 december 2020.
- ² Utfallet är exklusive Krösatågen, som SJ tog över den 12 december 2021.
- ³ Fördjupade leverantörsgranskningar ur ett hållbarhetsperspektiv: Skrivbordsrevision, utökad skrivbordsrevision, på-plats-granskning eller extern inspektion.
- ⁴ Undersökningsmetoden har förändrats och utfallet är inte jämförbart med tidigare perioder.
- ⁵ Utfallet har justerats efter att det rapporterades i Rapport för fjärde kvartalet och helåret 2021.
- ⁶ Mäter andelen tåg som avgår från utgångsstation och kommer fram till slutstation enligt den plan som gäller två dygn innan trafikdygn.
- ⁷ Målet ska nås i genomsnitt.
- ⁸ Målet ska nås på sikt.

Ansvarsfull styrning: De globala hållbarhetsmålen

Vårt bidrag till hållbar utveckling

Världens ledare har förbundit sig att fram till 2030 utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen. För att nå detta har 17 globala hållbarhetsmål beslutats.

UNEP, FN:s utvecklingsprogram, har ett samordnande ansvar för att hjälpa länder med att integrera målen i sina nationella policyer och budgetar. Även företag förväntas analysera målen och identifiera hur deras verksamhet kan bidra till målluppfyllnaden.

Sj anser att fyra av målen är särskilt relevanta för oss och där vi kan vara en del av lösningen:

Mål 7: Hållbar energi för alla

Delmål 7.3 innebär att den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet ska fördubblas till 2030.

Sjs bidrag: Tåget är ett mycket energieffektivt transportslag – både idag och i framtiden oaktat om övriga, mer miljöbelastande trafikslag lyckas minska sin klimatpåverkan. Sj arbetar sedan många år med att öka tågens energieffektivitet ytterligare. Det sker bland annat genom energieffektiv körning, tekniska modifieringar för effektivare parkering av tåg samt höga krav vid inköp av nya tåg.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Delmål 8.8 innebär att skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive

arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter och människor i otrygga anställningar.

Sjs bidrag: Våra medarbetare ska ha en trygg och säker arbetsplats, fri från diskriminering och trakasserier. Sjs interna uppförandekod anger hur vi ska agera och bemöta varandra och våra intressenter. Sj-koncernens uppförandekod för leverantör anger vilka rättigheter medarbetare i hela vår värdekedja ska ha och vi följer upp med hållbarhetsrevisioner.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Delmål 10.2 innebär att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsvariation, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk ställning, ska inkluderas i det sociala, ekonomiska och

politiska livet.

Sjs bidrag: Vi ska vara ett Sj för alla, både när det gäller våra resenärer och i vår roll som arbetsgivare.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Delmål 11.2 innebär att alla senast 2030 ska ha tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem. Delmål 11.a innebär att positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan områden ska främjas genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

Sjs bidrag: Sj erbjuder ett mycket energieffektivt och säkert transportmedel. Vi deltar i samtal och samarbeten på såväl nationell som regional och lokal nivå för att skapa ett hållbart transportsystem. Våra tidtabeller möjliggör för människor att bo på ett ställe och arbeta eller studera på ett annat.

Ansvarsfull styrning: Medarbetare

SJ är sina medarbetare

Om medarbetarna mår bra, mår SJ bra. Under pandemin har stort fokus varit på att erbjuda en trygg och säker arbetsmiljö. Vi har också utvecklat vår organisation för att bli mer lätttrögliga, snabbt fatta beslut och använda ny teknik för att göra saker bättre och frigöra tid.

För att kunna rekrytera och behålla de bästa talangerna ska SJ vara en attraktiv arbetsgivare. Vi vill förknippas med en uttalad hållbarhetsprofil, erkänt gott ledarskap och stort engagemang i arbetsmiljö- och hälsofrågor.

Samtliga medarbetare inom SJ i Sverige omfattas av kollektivavtal. Även i SJ Norge finns kollektivavtal.

Utveckling genom dialog

Rätt förutsättningar, kompetens, verktyg och befogenheter är nödvändiga för att kunna möta kundernas och resenärernas förväntningar samt utföra våra uppgifter och hantera de situationer som kan uppstå. Information förmedlas vid digitala eller fysiska möten och arbetsplatsträffar, på intranätet, i veckobrev och av närmaste chef.

Dialog och involvering av alla medarbetare är avgörande för ömsesidig utveckling. Årliga medarbetarsamtal är en del i medarbetardialogen, liksom medåkning där tågvärdar och lokförare coachas. Samtalen syftar bland annat till att alla SJs medarbetare har individuella mål som är tydligt kopplade till SJs övergripande mål samt en personlig utvecklingsplan.

SJs interna uppförandekod

SJs interna uppförandekod utgår från SJs värdeord och ger vägledning för hur alla medarbetare inom koncernen, även styrelseledamöter och självständiga uppdragstagare, ska agera och bemöta varandra och våra intressenter. Koderna anger bland annat hur vi ska garantera mänskliga rättigheter, arbetsvillkor samt yttre miljö.

Uppförandekoden innefattar alla koncernens relevanta policyer och riktlinjer. Koderna bygger på internationellt överenskomna regler, främst de tio principerna i FN:s Global Compact, och ska vara kända, respekteras och tillämpas lika för alla medarbetare oavsett anställningsform. Alla medarbetare ska veta vart de ska vända sig vid kränkande särbehandling. SJ har tydliga processer för att utreda, åtgärda och ge stöd till den som utsatts.

Uppförandekoden anger nolltolerans mot alla former av mutor och omfattar kraven i Institutet mot mutors (IMM) Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet. Överträdelser mot uppförandekoden kan anmälas till SJs visselblåsningsfunktion. Läs mer i Bolagsstyrningsrapporten.

Viktiga händelser 2021

- Pandemin präglade tillvaron för SJs medarbetare
- Många medarbetare påverkades i slutet av året av de problem som driftsättningen av SJs nya planeringssystem orsakade
- Ny organisation infördes från den 1 januari

Under pandemin har vi lärt oss mycket om att använda digitala verktyg för dialog och kommer framåt att använda både digitala och fysiska träffar utifrån dialogens syfte och situation.

Inför att vi tar över avtal inom upphandlad trafik har möten med blivande medarbetare och deras organisationer hög prioritet för att vi tidigt ska kunna möta upp och göra övergången så smidig och trygg som möjligt.

Medarbetarpulsen tar pulsen på SJ

Hösten 2021 lanserade vi Medarbetarpulsen, en ny medarbetarundersökning. Samtliga medarbetare får flera gånger per år svara på frågor, där vissa är återkommande och andra berör aktuella ämnen. Tätare undersökningsintervall underlättar kontinuerligt förbättringsarbete i små steg och chefer kommer tillsammans med sina medarbetare att besluta vilka områden som ska vara i fokus till nästa puls.

Ständig utveckling

För oss på SJ är förändring en naturlig del av arbetet. För att vara konkurrenskraftiga behöver vi ständigt anpassa våra erbjudanden efter resenärers behov och och arbeta effektivt. Digitalisering gör oss mer konkurrenskraftiga gentemot kunder och resenärer samtidigt som vi tar bort repetitiva uppgifter från våra medarbetare. Arbetstiden kan istället ägnas åt mer utvecklande och värdeskapande aktiviteter.

Ledare som skapar rätt förutsättningar

Våra ledares kompetens inom förändringsledning och deras förmåga att skapa rätt förutsättningar för delaktighet, engagemang och goda prestationer är avgörande för SJs omställningsförmåga. I Medarbetarpulsen, vår nya medarbetarundersökning, ställs återkommande frågor kring den egna ledaren där möjligheten att kommentera syftar till att göra återkopplingen agerbar.

Varje år genomförs en omfattande successionsplan inom koncernen där efterträdarplanering, kritiska nyckelbefattningar, talanger och framtida chefer identifieras.

Utvecklingsmöjligheter inom koncernen

Inom den växande SJ-koncernen finns goda möjligheter att växa inom det egna området eller genom att testa något nytt. Under 2021 bidrog många inom SJ i de omfattande satsningar

som gick in i slutfas eller avslutades och fick samtidigt utvecklas genom att ställas inför nya uppgifter och frågor.

Något som engagerade många under 2021 var SJs nya planeringssystem som togs i drift i slutet av året. Vi lade även mycket resurser på förberedelser inför att vi från början av 2022 utför delar av det trafiknära tågunderhållet i egen regi. Dessutom övertog vi i slutet av året ansvaret för Krösatågen, något som föregicks av intensiva förberedelser.

Utbildningar anordnas regelbundet i bland annat handhavande av våra tåg, säkerhet, kundbemötande, lagar och regler. Våra lokförare tränas av instruktörer ombord på tågen och i simulatorer, där olika moment och situationer kan repeteras.

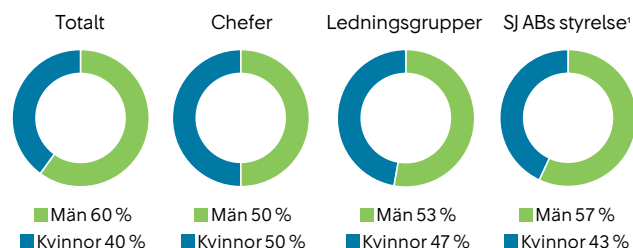
I Sverige använder vi Virtual Reality (VR) i utbildningar för lokförare, tågvärdar och fordonsoperatörer. VR gör det möjligt att träna på svåra moment när det passar och så många gånger som behövs för att känna sig säkra. VR innebär också att det är ofarligt att träna på sådant som i verkligheten kan vara farligt.

I början av 2021 startade vi ett pilotprojekt inom stödfunktion Ekonomi för att utforska digitaliseringens möjligheter för SJ. Deltagarna får utbildning för att kunna agera som interna ambassadörer för att sprida kunskap samt bidra till att identifiera processer och uppgifter där digitala verktyg kan vara användbara för SJ.

Arbetsmiljö och hälsoarbete

Balans mellan arbete och fritid är utgångspunkt för vårt hälsofrämjande arbete. Hälsoinspiratörer ute i organisationen är lokala motorer i det praktiska hälsoarbetet för att förbättra hälsa, trivsel och gemenskap. Vi erbjuder individuell friskvårdspeng och en hälsopeng som arbetsplatsen disponerar. Alla SJs medarbetare i Norge har även en sjukförsäkring.

SJs medarbetare 2021

Uppgifterna avser fysiska personer per den 31 december 2021.

¹ Avser stämмоvalda ledamöter.

Hemarbete under pandemin har medfört att SJ även framåt erbjuder en kombination av arbete på kontoret och hemifrån för dem med administrativa arbetsuppgifter. Syftet är att främja balansen mellan arbete och fritid.

En arbetsmiljö fri från hot och våld

En trygg och säker arbetsmiljö är en förutsättning för friska medarbetare. De senaste åren har antalet rapporterade fall av hot och fall av fysiskt våld mot våra medarbetare i Sverige ökat på ett mycket oroväckande sätt, där vi ser att vår verksamhet påverkas av samma negativa utveckling som samhället i övrigt. Trots minskat resande under pandemin har SJs medarbetare upplevt en ökning av hot och våld från resenärer.

Inom vår branschorganisation fokuserar en grupp på säkerhet och beredskap, där arbetet med att motverka hot och våld utgör en viktig del. Vi deltar också aktivt i andra samverkansforum där polismyndigheten, Trafikverket, de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och andra viktiga aktörer ingår.

Våra nyanställda tågvärdar genomgår utbildning i konflikthantering. En viktig del i utbildningen är att lära sig att "backa ut" från en situation som kan eskalera till hot eller våld. Andra förebyggande insatser i Sverige är plattformsviseringar och en intern kontrollgrupp som arbetar ombord på vissa linjer.

Hösten 2021 lanserade vi kroppsburen kamera för tåg- och kundvärdar inom SJ. Kamerorna är ytterligare ett arbetsverktyg som syftar till att skapa en trygg arbets- och resandemiljö. Medarbetare kan även larma så att väktare eller polis kan påkallas. För den medarbetare som upplevt en hotfull situation eller våld finns interna kamratstödare att tillgå som möter upp och stöttar. Dygnet runt finns externt samtalsstöd på telefon.

En inkluderande arbetsplats

SJ arbetar med mångfald utifrån den svenska diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder. Vi ska erbjuda ett inkluderande arbetsklimat präglad av respekt, trygghet och tillgänglighet. Vi kallar det "Ett SJ för alla" och eftersträvar en kultur där alla medarbetare, kunder och resenärer känner sig välkomna. Med ökad mångfald får vi fler perspektiv och förbättrar förståelsen för våra kunders och resenärers skiftande behov, vilket stärker vår konkurrenskraft.

Under åren 2019–2021 har inget fall av diskriminering inom SJ-koncernen blivit rättsligt prövat.

Arbete under coronapandemin

Det allra viktigaste för SJ under coronapandemin har varit att erbjuda våra medarbetare och resenärer trygga resor. Tågvärdarnas arbetssätt har förändrats genom bland annat stort mandat att anpassa arbetet utifrån situationen. Administrativa medarbetare har i enlighet med rekommendationer uppmanats att arbeta hemifrån. Många möten har hållits digitalt och SJs kontor har anpassats för att minska smittspridningen.

Hög arbetsbelastning när nytt planeringssystem driftsattes

Det nya planeringssystem som driftsattes i slutet av året medförde större intrimningsproblem än vi kunnat förutspå. Det innebar att arbetssituationen från november 2021 och in i 2022 tidvis var orimlig för främst våra medarbetare ombord, inom planeringen, trafikledningen och för dem som implementerade planeringssystemet.

Förebyggande aktiviteter för lägre sjukfrånvaro

En viktig del av det förebyggande hälsoarbetet är att tidigt fånga upp medarbetare som riskerar ohälsa för att vid behov snabbt kunna sätta in stöd och åtgärder. Alla SJs medarbetare i Sverige erbjuds tjänsten Personaltöd med gratis och anonym specialistrådgivning i frågor av såväl arbetsrelaterad som privat karaktär.

Rekommendationen att stanna hemma vid minsta symtom under coronapandemin har fått stor påverkan på sjukfrånvaron bland SJs medarbetare. Liksom på andra håll i samhället ökade sjukfrånvaron kraftigt inom SJ när coronapandemin fick ny fart i slutet av året.

Sjukfrånvaron i SJs svenska bolag uppgick under 2021 till 6,9 procent (6,5). Sjukfrånvaron i SJs norska verksamhet var under året 6,2 procent (4,8). På grund av olika regler för sjukfrånvaro i Sverige och Norge är utfallen inte fullt ut jämförbara.

Medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro följs noggrant upp för att om möjligt undvika längre sjukskrivningar. Vi arbetar fokuserat och långsiktigt med rehabiliteringsplaner i nära samarbete med företagshälsan för att långtidssjukskrivna medarbetare så snabbt som möjligt ska kunna återgå till sina arbeten. Av avslutade rehabiliteringsärenden mars 2017–december 2021 är 87 procent åter i arbete.

En växande koncern

Pensionsavgångar och naturlig personalomsättning bland lokförare och tågvärdar tillsammans med ökat resande och nya affärer inom upphandlad trafik bidrar till ett stort behov av nyrekrytering.

I december 2021 välkomnade vi cirka 300 medarbetare när vi tog över Krösatågen. Samtidigt upphörde vi att köra Mälartågen. Vid utgången av 2021 hade SJ-koncernen totalt 5 417 (5 409) medarbetare, varav 427 (382) i Norge.

Vi arbetar systematiskt med att minska behovet av konsulter för att säkra kompetens och sänka kostnaderna. Förändrade arbetssätt medför dessutom att vi behöver ny kompetens, inte minst inom digitalisering.

För att stärka bilden av SJ som arbetsgivare bedriver vi bland annat ett traineeprogram för nyexaminerade akademiker och tar emot praktikanter, exempelvis genom initiativet Tekniskprånget.

Inhyrd personal förekommer i mycket liten utsträckning, ett exempel är kundvärdar vid trafikstörningar. Säsongsanställningar tillämpas inte heller även om semestervikarier anlitas under sommaren. Vid inhyrning av personal eller användande av konsulter är processen öppen och sker i samråd med arbetstagarorganisationerna i enlighet med svensk lagstiftning (MBL).

Varför detta nyckeltal?	Vad vi gjort 2021	Mål och utfall												
Sjukfrånvaro, Sverige I ett långsiktigt hållbart företag är medarbetarnas hälsa avgörande. Medarbetarnas hälsotillstånd är en viktig indikator för hur såväl medarbetarna som SJ mår, hur arbetsmiljön och samarbetsklimatet ser ut. Måttet blir viktigt ur både ett medarbetarperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv.	- Fortsatt följa sjukfrånvaron under pandemin för att säkerställa kritisk bemanning - Fortsatt utveckla ett arbetssätt tillsammans med företagshälsan för att säkerställa en enhetlig och effektiv rehabiliteringsprocess - Utbildat chefer i Sjs rehabiliteringsprocess och de stödverktyg som finns inom området	Mål 2021: 4,5 <table><thead><tr><th>År</th><th>Sjukfrånvaro (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>~5.2</td></tr><tr><td>2018</td><td>~5.1</td></tr><tr><td>2019</td><td>~4.9</td></tr><tr><td>2020</td><td>~6.5</td></tr><tr><td>2021</td><td>6,9</td></tr></tbody></table>	År	Sjukfrånvaro (%)	2017	~5.2	2018	~5.1	2019	~4.9	2020	~6.5	2021	6,9
År	Sjukfrånvaro (%)													
2017	~5.2													
2018	~5.1													
2019	~4.9													
2020	~6.5													
2021	6,9													
Mångfald, utländsk bakgrund enligt SCB, Sverige Mångfald ger nya erfarenheter och perspektiv och ökar vår konkurrenskraft. Nyckeltalet visar hur väl SJ speglar samhällets sammansättning. För Sverige som helhet var motsvarande siffra 20 procent (20) den 31 december 2021.	- Fortsatt arbetet med att systematiskt nå målgruppen arbetssökande med utländsk bakgrund - Arbetat aktivt för att motverka kränkande särbehandling och diskriminering	Mål 2021: 18 <table><thead><tr><th>År</th><th>Utländsk bakgrund (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>~14.5</td></tr><tr><td>2018</td><td>~16.5</td></tr><tr><td>2019</td><td>~16.8</td></tr><tr><td>2020</td><td>~17.8</td></tr><tr><td>2021</td><td>20</td></tr></tbody></table>	År	Utländsk bakgrund (%)	2017	~14.5	2018	~16.5	2019	~16.8	2020	~17.8	2021	20
År	Utländsk bakgrund (%)													
2017	~14.5													
2018	~16.5													
2019	~16.8													
2020	~17.8													
2021	20													

Ansvarsfull styrning: Partnerskap & Resurser

Tillsammans levererar vi klimatsmarta resor

SJ har fullt fokus på kärnverksamheten tågresor. För att utveckla, leverera och ständigt förbättra våra resor utifrån kundernas och resenärernas önskemål samverkar vi nära med lika specialiserade leverantörer och partners.

På järnvägen samsas många aktörer, alla med sin unika roll och sitt ansvar. SJ arbetar aktivt för att öka samarbetet mellan aktörer på både den inhemska och europeiska järnvägen.

Nationell och internationell branschsamverkan

Inom Järnvägsbranschens Samverkansforum (JBS) drivs sedan flera år tillbaka ett gemensamt förbättringsarbete för att öka den svenska järnvägens robusthet, konkurrenskraft och lönsamhet. En del av arbetet bedrivs inom Tillsammans för Tåg i Tid (TTT) där fokus är att långsiktigt förbättra punktligheten och att minimera följderna när störningar uppstår.

I samarbete med regionala länstrafikbolag erbjuder SJ så kallade Resplus-resor. Där kombineras olika färdmedel och/eller operatörer för att resenären ska få en sammanhållen kollektivresa med kom-fram-garanti.

SJ deltar aktivt i arbetet inom bransch- och arbetsgivarförbundet Tågföretagen och Community of European Railway and Infrastructure Companies (CER) för att skapa lösningar och regelverk som både gynnar tågoperatörer och resenärer. CER är den viktigaste samarbetsorganisationen för järnvägsföretag i Europa.

Viktiga leverantörer

Vår viktigaste leverantör och samarbetspartner i Sverige är Trafikverket. Trafikverket äger och förvaltar merparten av den svenska järnvägsinfrastrukturen och ansvarar bland annat för tilldelning av tåglägen (spårtid) samt för avgångs- och ankomstinformation i väntsalar och på plattformar. SJ samverkar strategiskt med Trafikverket kring tidtabeller och underhållsåtgärder på järnvägen, liksom operativt kring det aktuella trafikläget.

I Norge har Bane NOR ansvar för infrastrukturen medan Jernbanedirektoratet bland annat upphandlat trafik. En annan viktig leverantör och samarbetspartner för SJ är Norske Tog som äger samtliga tåg och hyr ut dem till tågoperatörerna.

Inköp och investeringar

Inköpen delas in i löpande inköp och investeringar. Till löpande inköp räknas framför allt underhåll av tåg, mat till våra resenärer ombord, hotellrum för tågvärdar och lokförare, ersättningsbussar, marknadsföring, IT-tjänster, fordonsvård (exempelvis städning), lokalhyror samt konsulter och andra tjänster.

Viktig händelse 2021

- Förberedelser pågick inför att delar av det trafiknära tågunderhållet i början av 2022 togs över av SJ i egen regi

Under året pågick omfattande förberedelser inför att vi i början av 2022 tog över det trafiknära underhållet av SJ 3000 (X55) och våra dubbeldäckare (X40). Berörda medarbetare i Hagalund och Västerås har erbjudits anställning hos SJ.

SJ köper årligen varor och tjänster för cirka 6,5 miljarder kronor från nästan 2 000 leverantörer. Därutöver gör vi stora investeringar i tåg, IT-plattformar och system. Läs mer i avsnittet Ansvarsfull styrning/Finans.

Merparten av drift och förvaltning av SJs IT-system hanteras av en extern part. Andra viktiga leverantörer är fastighetsägare som hyr ut depåer och väntsalar. Underhållsentreprenörer säkerställer att våra tåg servas och repareras utifrån behov och fordonens underhållsplaner.

SJs kommersiella trafik omfattas av Lagen om offentlig upphandling inom försörjningssektorerna (LUF). Den trafik SJ-koncernen kör på uppdrag (upphandlad trafik) omfattas däremot inte av bestämmelserna i LUF-direktivet enligt beslut av EU-kommissionen i juli 2020.

Inköp under coronapandemin

SJs löpande arbete med att se över inköpskostnader har intensifierats under pandemin. Likaså har ett omfattande arbete påbörjats med att ersätta konsulter med fast anställda medarbetare för att säkra kompetens och sänka kostnaderna.

Ansvarsfulla inköp

SJ-koncernens uppförandekod för leverantörer baseras på internationellt vedertagna initiativ och standarder och anger koncernens grundläggande principer inom mänskliga rättigheter och arbetsvillkor, miljö samt affärsetik.

Uppförandekoden möjliggör en djupare dialog mellan oss och våra leverantörer för att ömsesidigt öka kunskapen kring bland annat arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Uppförandekoden omfattar hela leverantörskedjan.

Vid inköp eller upphandling över 0,5 MSEK, eller när det finns geografiska eller branschspecifika skäl enligt SJs riskklassning, ska en grundläggande bedömning av leverantören ur ett hållbarhetsperspektiv genomföras. Om någon av våra leverantörer inte skulle efterleva uppförandekoden skulle det förutom skada på människor eller miljö även kunna skada SJs varumärke.

SJ AB och SJ Götalandståg är anslutna till Uppförandekod om betaltider, ett initiativ av Näringsdepartementet i dialog med näringslivet. Huvudregeln enligt Uppförandekoden är att fakturor från små och medelstora företag ska betalas inom 30 dagar och denna princip tillämpas inom hela SJ-koncernen.

Hållbarhetsrevisioner 2021

Under 2021 har SJ genomfört sex (tre under 2020) hållbarhetsrevisioner. Revisionerna avsåg städbolag samt leverantörer

av fordonsunderhåll. På grund av Folkhälsomyndighetens rekommendation om att undvika resor och att minimera fysiska kontakter gjorde vi skrivbordsrevisioner av städbolagen. Revisionen av underhållsleverantörer bestod av på plats-granskning kombinerat med digitala möten.

Revisionerna visade på några mindre avvikelser och observationer samt två större avvikelser. SJ kommer att följa upp så att leverantörerna åtgärdar dessa.

Varför detta nyckeltal?	Vad vi gjort 2021	Mål och utfall												
Antal genomförda hållbarhetsrevisioner (fördjupade leverantörsgranskningar ur ett hållbarhetsperspektiv), SJ AB														
För att säkerställa att våra leverantörer uppfyller kraven i Sj:s uppförandekod för leverantörer.	Genomfört hållbarhetsrevisioner med fokusområde städbolag	<table><tr><th>År</th><th>Antal revisioner</th></tr><tr><td>2017</td><td>7</td></tr><tr><td>2018</td><td>5</td></tr><tr><td>2019</td><td>7</td></tr><tr><td>2020</td><td>3</td></tr><tr><td>2021</td><td>6</td></tr></table> Mål 2021: 6	År	Antal revisioner	2017	7	2018	5	2019	7	2020	3	2021	6
År	Antal revisioner													
2017	7													
2018	5													
2019	7													
2020	3													
2021	6													
Leverantörs- och partnerskapsindex, SJ AB														
Vi mäter hur våra större leverantörer och strategiska partners uppfattar oss och vår förmåga att samverka för att förbättra oss.	- Fångat hur våra leverantörer och partners har påverkats av coronapandemin och deras syn på hur SJ har hanterat samarbetet under pandemin - Upprätthållit en tät och öppen diaog med leverantörer och partners	<table><tr><th>År</th><th>Index</th></tr><tr><td>2019</td><td>8.0</td></tr><tr><td>2020</td><td>7.8</td></tr><tr><td>2021</td><td>7.8</td></tr></table> Mål 2021: 8,0	År	Index	2019	8.0	2020	7.8	2021	7.8				
År	Index													
2019	8.0													
2020	7.8													
2021	7.8													

Ansvarsfull styrning: Samhälle

Vår tågtrafik behövs för att samhället ska fungera

SJs viktigaste bidrag till ett hållbart samhälle är att få fler att åka tåg genom att ha erbjudanden som gör det enkelt att välja klimatsmart resande.

Vi har en lång tradition av att knyta ihop Sverige och är även etablerade i övriga Skandinavien. SJ kör varje dag 1 600 avgångar från över 400 stationer i Sverige och Norge.

SJ tar ansvar för en välfungerande tågtrafik

Tack vare att vi kör på så många linjer gör vår trafik det möjligt att arbeta eller studera på ett ställe och bo på ett annat. På så sätt bidrar vi till tillväxt genom att företag kan rekrytera kompetens från större upptagningsområden.

Vi har en kontinuerlig dialog med kommuner, regioner och resenärer så att vi kan anpassa linjer och avgångar till uttalade och lokala behov. Vår dynamiska prismodell säkerställer att det finns biljetter till ett förmånligt pris för resenärer som antingen är ute i god tid med sin bokning eller är flexibla med restider. Prismodellen bidrar också till att vi har hög beläggning och inte kör omkring med tomma stolar. Vi samverkar med regionala länsstrafikbolag för att kunna erbjuda Resplus-resor med kom-fram-garanti.

Upprätthållen trafik under hela coronapandemin

Tågtrafik har en viktig roll för att samhället ska fungera. Under coronapandemin har vi därför valt att fortsätta trafikera samtliga SJs linjer även om vi tidvis kört färre avgångar. Tågtrafik över gränserna Sverige – Norge och Sverige – Danmark var under inledningen av pandemin tillfälligt inställd på grund av myndighetsbeslut. Under hösten 2021 har vi fått återuppta trafiken till våra grannländer.

Vi levererar en trygg och säker resa

Trafiksäkerhet är grundläggande inom SJ. Utöver det omfattar vårt säkerhetsarbete till exempel trygghet och säkerhet för resenärer och medarbetare ombord, informationssäkerhet samt god beredskap för att hantera svåra och oförutsägbara händelser.

EU:s säkerhetsdirektiv och nationell reglering på SJs marknader i Sverige, Danmark och Norge utgör grunden för det systematiska säkerhetsarbete som vi bedriver inom koncernen och i samverkan med externa partners och myndigheter.

SJs medarbetare rapporterar avvikelser, tillbud och incidenter via en mobilapp. Rapporteringen ligger till grund för SJs trafiksäkerhetsindex.

Varje kvartal genomför vi mätningar av uppfattad trygghet och säkerhet hos SJs resenärer i Sverige. Mätningarna hjälper oss att identifiera förbättringsområden och införa rätt åtgärder för att alla ska känna sig trygga och säkra på våra tåg. Under

Viktiga händelser 2021

- Under pandemin fortsatte vi att trafikera samtliga linjer. Under hösten fick vi återuppta tågtrafiken över gränsen till Danmark och Norge
- SJ tog över ansvaret för Krösatågen i december och samtidigt upphörde vi att köra Mälartåg
- Med kampanjen "Nu stannar vi på marken" tillsammans med Veronica Maggio uppmanade vi till att ta ansvar för klimatet
- De första hybridtågen (som kan köras med både el och diesel) togs i trafik i Norge

coronapandemin gjorde vi fram till februari 2021 regelbundna undersökningar av hur våra resenärer upplevde tryggheten ombord, läs mer i avsnittet Ansvarsfull styrning/Kund.

Enligt lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster är SJ leverantör av en samhällsviktig tjänst i Sverige. Vår interna styrning för informationssäkerhet är i hög utsträckning jämförbar med bestämmelserna i lagen och uppdateras vartefter praxis utformas.

I juli 2021 valde SJ att, som en försiktighetsåtgärd för att skydda sina kunder, tillfälligt stoppa kortbetalning i kassorna i SJs bistrovagnar. Detta efter den globala utpressningsattack som riktades mot den amerikanska it-leverantör som levererar it-tjänster till SJs leverantör. SJs resenärer kunde hela tiden betala sin mat och dryck med swish och dagen efter infördes kortbetalning igen.

SJs miljöarbete

SJs viktigaste miljöarbete är att få så många som möjligt att välja tåget istället för bil eller flyg. Tågresor ger minimala utsläpp av koldioxid eftersom nästan alla tåg i Sverige drivs av el och all el SJ köper i Skandinavien är förnybar från huvudsakligen vattenkraft. Dessutom är tåget energieffektivt och järnvägen mycket yteffektiv. Ett dubbelspår motsvarar en 15-filig motorväg i kapacitet.

Resor med SJs tåg är Bra Miljöval-märkta. Det betyder bland annat att hälften av den el vi köper från Trafikverket dessutom är Bra Miljöval-märkt. Det innebär att det ställs höga miljökrav på produktionen av elen, utöver att den är förnybar. Sedan 2018 köper vi även 100 procent Bra Miljöval-märkt el till de lokaler i Sverige där SJ har egna elavtal.

Nya X 2000 är ett nytt tåg byggt inuti ett befintligt. Vi har sparat stora mängder stål genom att återanvända boggier och vagnskorgar från det befintliga tåget och Sjs projekt finns med på Hagainitiativets lista över goda exempel inom näringslivet på cirkulär ekonomi. Hagainitiativet är ett företagsnätverk som arbetar för att minska klimatpåverkan.

I Sjs bistrovagnar har vi stort fokus på svenska råvaror och mycket ekologiskt och vegetariskt. På våra tåg i Norge serverar vi främst lokala matvaror av god kvalitet från lokala leverantörer. Vi strävar efter att minska mängden plast i bistro och för maten som serveras i 1 klass. Under 2021 minskade vi mängden plast i varje frukostlåda med nästan 30 gram.

Under 2021 inträffade sju incidenter då diesel eller transformatorolja läckt från olika fordonstyper. Sjs interna föreskrifter har följts och relevanta myndigheter har underrättats.

Klimatsmarta tåg

Alla tåg som SJ äger är eldrivna och all el vi köper är förnybar. I upphandlad trafik kör vi även dieseldrivna tåg. Det gäller Väststågen på Kinnekullebanan, flera av de banor vi trafikerar i Norge samt delar av Krösåtågen som vi började köra i december 2021. Dieseldrivna tåg har högre utsläpp av koldioxid än eltåg, men järnvägen som helhet är alltid ett för resenären klimatsmart alternativ. Läs mer om Sjs miljömässigt hållbara aktiviteter enligt EU-taxonomin i avsnittet om taxonomin.

Intresset för att resa klimatsmart med SJ ökar. Efter att restriktionerna tillfälligt togs bort i slutet av september 2021 ökade resandet bland de företag och organisationer som sedan tidigare har SJ Biz-avtal. Även antalet företag och organisationer som valde att teckna SJ Biz-avtal var ovanligt högt under hösten 2021.

Tåg är energieffektiva, oavsett drivmedel, främst tack vare lågt luftmotstånd och att många reser tillsammans. SJ arbetar sedan många år med att öka tågens energieffektivitet ytterligare. Det sker bland annat genom energieffektiv körning och olika förarstöd, rutiner och tekniska modifieringar för effektivare parkering av tåg samt höga krav vid inköp av nya tåg. Se hållbarhetsnot 8 för Sjs energiförbrukning åren 2019-2021.

Sjs utsläpp av växthusgaser

Eldrivna tåg har mycket låga utsläpp av växthusgaser jämfört med andra trafikslag tack vare att all el som används för tågdrift i Sverige och Norge är fossilfri. Förutom de dieseltåg vi kör på uppdrag utgör ersättningstrafik och läckage av klimatpåverkande köldmedier Sjs enskilt största källor till koldioxidutsläpp. Förbättrad punktlighet och regularitet är de viktigaste åtgärderna för att minska Sjs behov av ersättningstrafik. Förbättrat fordonsunderhåll minskar risken för läckage av köldmedier. Se hållbarhetsnot 9 för SJ AB:s utsläpp av växthusgaser per personkilometer åren 2019-2021.

Norge har ambitiösa mål för att sänka koldioxidutsläppen från icke elektrifierade järnvägssträckor. Tillsammans med beställaren Jernbanedirektoratet och fordonsägaren Norske Tog har SJ påbörjat testkörningar och implementering av hybridtåg, som kan köras både med diesel och el. Det första av sammanlagt 14 hybridtåg togs i trafik av SJ hösten 2021. SJ Norge deltar också i ett projekt som drivs av Jernbanedirektoratet och som syftar till att testa fordon utrustade med batterier för tågdriften.

Under tiden vi ansvarar för Krösåtågen har vi även där i uppdrag från beställaren att introducera hybridtåg.

SJs syn på skatt

Som ansvarsfull samhällsaktör strävar SJ efter att betala rätt skatt, i rätt land och vid rätt tidpunkt baserat på den verksamhet som bedrivs inom koncernen. För SJ är koncernens skattefrågor, och uppfyllelsen av skattskyldigheten, viktiga delar i vårt kontroll- och bredare riskhanteringssystem. Vi låter en affärsmässig syn på skattekostnad för de bolag som ingår i SJ-koncernen genomsyra våra beslut och hanterar skatt som en kostnad i verksamheten. I de fall lagstiftning och/eller regler är otydliga ska SJ agera ansvarsfullt, långsiktigt och transparent i syfte att minimera risken för att fel skatt betalas. Läs mer om SJs skatt i not 8.

Uppfattningen om SJs varumärke

Ett starkt varumärke förbättrar SJs möjligheter att attrahera kunder och resenärer idag och i framtiden. Vi vill alltid leva upp till våra kundlöften och helst överträffa dem. Hela kundens resa, från bokning till upplevelsen under resan och all kommunikation, påverkar intrycket av SJ.

För att förändra bilden av SJ och stärka varumärket lanserade vi hösten 2019 kommunikationskonceptet "Framtidens sätt att resa". Kommunikationskonceptet lyfter fram tågets klimatfördelar och SJ som ett innovativt, härligt, viktigt och pålitligt företag. Med kampanjen och låten "Nu stannar vi på

marken" ville SJ tillsammans med Veronica Maggio sommaren 2021 uppmäna och inspirera fler människor att fortsätta ta ansvar för klimatet. SJ var en av fyra finalister till utmärkelsen Årets varumärkesresa 2020 tack vare det fokuserade arbetet för att förändra bilden av SJ och stärka varumärket.

SJ utsågs i början av 2021 till Sveriges grönaste varumärke inom kategorin Transport för trettionde året i rad i undersökningen som genomförts av konsultföretaget Differ. SJ var även Sveriges mest hållbara varumärke inom transportsektorn i undersökningen Sustainable Brand Index som mäter hur varumärken inom 34 branscher uppfattas inom hållbarhet.

Varumärkesindex (VMI) är en indikator på hur allmänheten och våra kunder uppfattar SJ som företag utifrån värdeorden Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt.

Värdefulla samarbeten

SJ samarbetar med utvalda organisationer som Friends och Min stora dag för att fördjupa och förbättra kontakten med kunder och resenärer. Syftet är också att stötta organisationer som jobbar för en god sak och som vill göra livet enklare för våra resenärer. Alla samarbeten väljs, bedöms och utvärderas utifrån om de stärker SJs varumärke, bidrar till ökat resande med SJ och om de ger möjlighet för SJs resenärer och medarbetare att engagera sig.

Varför detta nyckeltal?	Vad vi gjort 2021	Mål och utfall												
Trafiksäkerhetsindex, Sverige														
Sjs trafiksäkerhetsarbete pågår ständigt eftersom en trygg och säker tågresor är grunden i vårt erbjudande och leverans till kund. Trafiksäkerhetsindex mäter hur väl vi lyckas uppnå det.	• Fortsatt bevaka och motverka effekter av pandemin ur trafiksäkerhetssynpunkt • Samverkat med branschen för att bland annat minska antalet plankorsningsolyckor • Skapat checklista och mallar för riskhantering vid etablering av nya trafikuppdrag	<table><tr><th>År</th><th>Index</th></tr><tr><td>2017</td><td>96,5</td></tr><tr><td>2018</td><td>96,8</td></tr><tr><td>2019</td><td>96,8</td></tr><tr><td>2020</td><td>96,8</td></tr><tr><td>2021</td><td>97,2</td></tr></table> Mål 2021: 96,6	År	Index	2017	96,5	2018	96,8	2019	96,8	2020	96,8	2021	97,2
År	Index													
2017	96,5													
2018	96,8													
2019	96,8													
2020	96,8													
2021	97,2													
Varumärkesindex, SJ AB														
SJ strävar efter att uppfattas enligt värdeorden Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt. Ett starkt varumärkesindex innebär också ett starkt förtroende för oss som företag, vilket är avgörande för att få fler att vilja åka med oss och betala för det.	• Anpassat kommunikation och varumärkesstärkande aktiviteter löpande utifrån hur coronapandemin utvecklas • Uppmuntrat till klimatsmart resande i kampanjen "Nu stannar vi på marken" tillsammans med Veronica Maggio	<table><tr><th>År</th><th>Index</th></tr><tr><td>2017</td><td>52</td></tr><tr><td>2018</td><td>51</td></tr><tr><td>2019</td><td>53</td></tr><tr><td>2020</td><td>57</td></tr><tr><td>2021</td><td>58</td></tr></table> Mål 2021: 61	År	Index	2017	52	2018	51	2019	53	2020	57	2021	58
År	Index													
2017	52													
2018	51													
2019	53													
2020	57													
2021	58													
Miljöindex														
SJ mäter allmänhetens uppfattning om SJ AB som ett miljömedvetet företag med nyckeltalet Miljöindex. Tidigare har Sjs resenärer fått svara på hur de uppfattar Sjs miljöarbete. Nu ställs frågan istället till både resenärer och de som inte reser med SJ.	• Certifierat SJ Öresund AB och SJ Norge AS enligt ISO 14001:2015 • Uppdaterat den webbaserade interna miljöutbildningen • Tagit fram en webbaserad intern utbildning i miljölagstiftning för medarbetare med särskilt ansvar inom miljöområdet eller som i sin roll kan styra eller påverka hur arbetet sker • Utvecklat förarstödet för att ytterligare öka rättidighet och energibesparing	65¹ (n/a) ¹ Undersökningsmetoden har förändrats och utfallet är inte jämförbart med tidigare perioder.												

Ansvarsfull styrning: Kund

Vi utvecklas med och för våra kunder och resenärer

Allt vi gör har ett tydligt kundfokus. För att vara konkurrenskraftiga behöver vi hela tiden utvecklas för att möta, och gärna överträffa, de förväntningar som finns på SJ. Och den utvecklingsresan gör vi tillsammans med våra kunder och resenärer.

Våra resenärer uppskattar korta restider, täta avgångar och ankomsttider anpassade till arbetstider och anslutande kollektivtrafik. Vi utgår från dessa önskemål och tar stor hänsyn till regionaltrafikens avgångar när vi ansöker om avgångar (tåglägen) för att resenärerna ska få tidseffektiva kollektivresor.

Alla ska känna sig välkomna och väl omhändertagna före, under och efter sin resa med oss. I SJs Tillgänglighetsråd diskuterar vi regelbundet med representanter för flera stora intresseorganisationer hur våra tåg och erbjudanden kan göras ännu mer tillgängliga.

Trygghet ombord under coronapandemin

Vi på SJ har skapat förutsättningar för att resenärer och medarbetare ska känna sig trygga ombord, läs mer på sidan 14. Ansvar för trygga kollektivresor under pandemin har varit delat mellan tågoperatör och resenär. De undersökningar som vi regelbundet genomförde från pandemins början fram till februari 2021 visade att våra resenärer överlag kände sig trygga på SJs tåg.

Användbar trafik- och störningsinformation

Våra resenärer behöver uppdaterad trafikinformation för att planera och genomföra sin resa. Våra resenärer planerar sin tid utifrån utlovad tidtabell och måste vid en störning snabbt få användbar störningsinformation.

Så växer tågtidtabellen (tågplanen) fram

Arbetet med en tågplan inleds ett år innan den ska börja gälla. Den som vill köra tåg ansöker om tåglägen (att få köra en viss sträcka en viss tid) till Trafikverket som ansvarar för planen. Idag är efterfrågan på att köra tåg större än den kapacitet som finns tillgänglig. Dessutom finns ett stort behov av underhåll på järnvägen, vilket också begränsar utrymmet. När flera tågoperatörer har ansökt om samma tågläge försöker Trafikverket justera tidtabellen. I andra hand får tågoperatörerna försöka komma överens och i sista hand fattas beslut av Trafikverket utifrån förutbestämda prioriteringskriterier. En tågplan gäller under ett år från midnatt andra lördagen i december.

Viktiga händelser 2021

- Fortsatt fokus på att erbjuda trygga resor under pandemin
- Nya X 2000 togs i trafik, med premiumkänsla ombord och allra senaste teknik under skalet
- Som första steg till att göra det enklare att ta tåget utomlands startade vi ett samarbete för försäljning av internationella tågbiljetter
- Färre tågavgångar än planerat kördes i slutet av året till följd av driftsättningen av nytt produktionsplaneringssystem i kombination med hög sjukfrånvaro

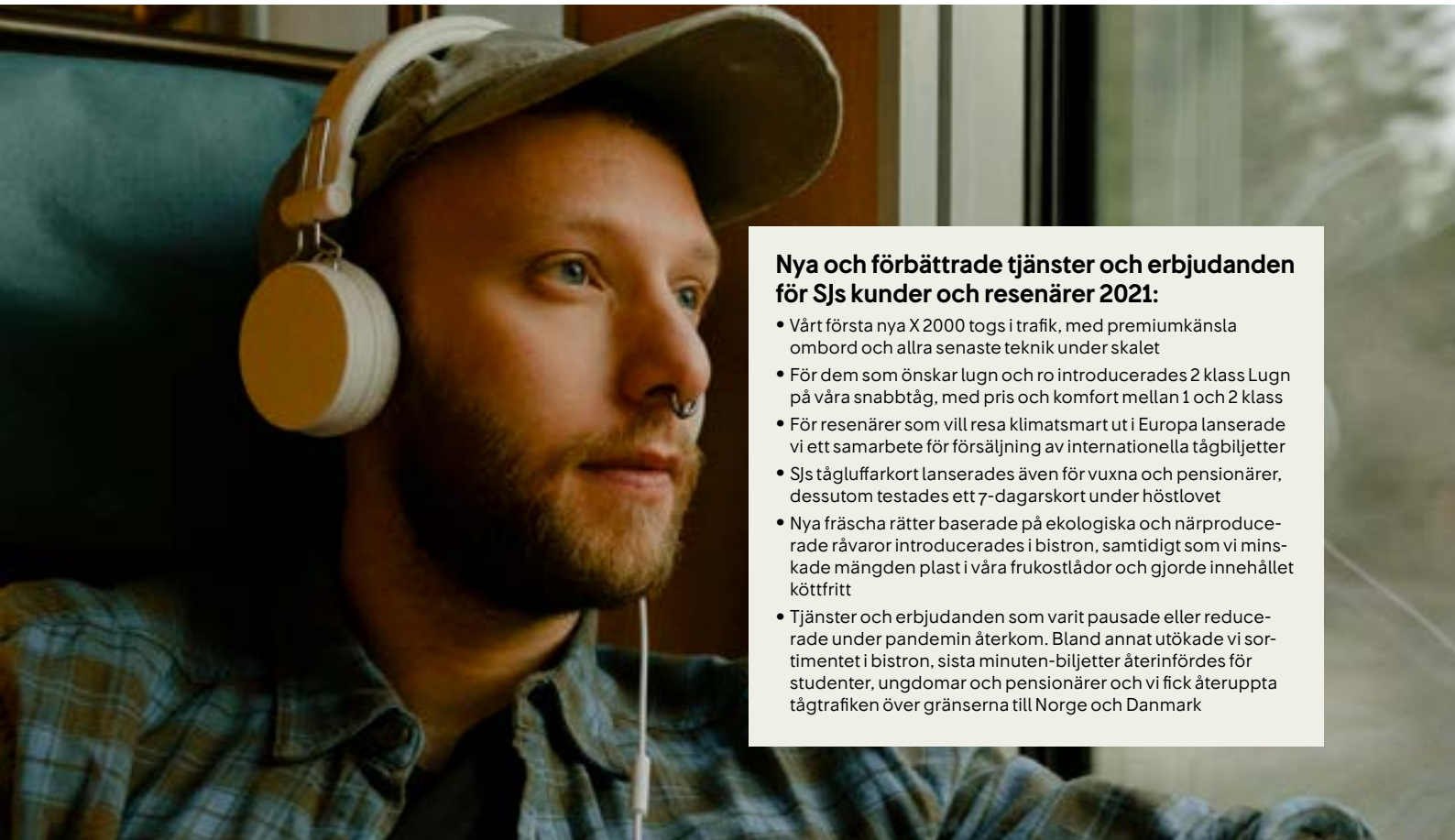
Vi informerar om trafikläget i våra egna kanaler sj.se och SJs app, via våra medarbetare ombord och högtalarutrop på tågen. Trafikverket ansvarar för utrop och tavlor på stationer och perronger. Vid större störningar får SJs resenärer information via sms eller notiser i SJs app. Våra pendelresenärer kan prenumerera på störningsinformation till mobilen för den sträcka och tidpunkt de brukar resa. Tillsammans med Trafikverket förbättrar vi ständigt informationen samtidigt som nya och förbättrade tekniska lösningar bidrar till ökad kvalitet.

Många av våra resenärer behöver byta tåg för att nå sin destination. Om en störning uppstår kan vi tack vare en digital lösning boka om samtliga resenärer på ett tåg, med bibehållna val. Resenärerna får sedan information om sin nya reseplan med sms.

Färre tågavgångar än planerat i slutet av året

I slutet av året driftsatte SJ ett nytt system för bland annat planering av trafik, fordon och scheman för våra medarbetare ombord. Driftsättningen av det nya planeringssystemet medförde större problem än vad vi hade kunnat förutse, framför allt då scheman för medarbetare på tågen i Mälardalen och Bergslagen blev felaktiga. Det ledde till att våra resenärer i främst dessa regioner drabbades av inställda avgångar. Även arbets-situationen för berörda medarbetare var tidvis orimlig.

Läget förvärrades ytterligare under jul- och nyårshelgerna då sjukfrånvaron hos SJ liksom i övriga samhället ökade kraftigt när omikronvarianten fick spridning. För att säkra att så många kunder som möjligt skulle kunna ta sig till sina destinationer förlängdes tåg, kunder bokades om och avgångar ersattes med buss. Detta medförde högt tryck på SJ Kundservice.

Nya och förbättrade tjänster och erbjudanden för SJs kunder och resenärer 2021:

- Vårt första nya X 2000 togs i trafik, med premiumkänsla ombord och allra senaste teknik under skalet
- För dem som önskar lugn och ro introducerades 2 klass Lugn på våra snabbtåg, med pris och komfort mellan 1 och 2 klass
- För resenärer som vill resa klimatsmart ut i Europa lanserade vi ett samarbete för försäljning av internationella tågbiljetter
- SJs tågloffarkort lanserades även för vuxna och pensionärer, dessutom testades ett 7-dagarskort under höstlovet
- Nya fräscha rätter baserade på ekologiska och närproducerade råvaror introducerades i bistron, samtidigt som vi minskade mängden plast i våra frukostlådor och gjorde innehållet köttfritt
- Tjänster och erbjudanden som varit pausade eller reducerade under pandemin återkom. Bland annat utökade vi sortimentet i bistron, sista minuten-biljetter återinfördes för studenter, ungdomar och pensionärer och vi fick återuppta tågtrafiken över gränserna till Norge och Danmark

Digitala försäljningskanaler gör det enkelt att resa

Utvecklingen av våra försäljningskanaler drivs utifrån våra kunders behov av enkla och personliga tjänster som hjälper dem före, under och efter resan. De allra flesta av våra biljetter säljs via digitala kanaler medan resterande del huvudsakligen säljs av resebyråer.

Fler och fler kunder bokar och betalar sin resa på sj.se eller i SJs app och användningen av SJs biljettautomater minskar. Under 2021 har vi därför minskat antalet biljettautomater.

SJs kunder har många alternativ för att köpa biljetter. Utöver SJs egna digitala kanaler finns våra biljetter även att köpa hos SJs Kundservice via telefon och hos Pressbyrå och 7-Eleven.

Vi lanserar regelbundet nya och förbättrade tjänster på sj.se och SJs app och följer löpande kundnöjdheten med våra tjänster.

Utveckling tillsammans med kunder och resenärer

För att få veta mer om vad våra kunder tycker om oss och sin resa genomför vi löpande en undersökning bland resenärer på SJs samtliga linjer. Den så kallade NKI-undersökningen resulterar bland annat i Nöjd kundindex (NKI).

Våra erbjudanden och tjänster syftar till att göra det enklare att resa med SJ så att fler väljer oss. Därför involverar vi våra kunder och resenärer i utvecklingen. Förslag på nya koncept eller större förändringar presenteras för kundpaneler som djupgående diskuterar förslagen. Många synpunkter kommer även från resenärer via våra tågvärder och SJs Kundservice.

Student Advisory Board syftar till att utveckla SJ utifrån vad studenter efterfrågar. Vid träffarna får studenterna samtidigt en inblick i SJs verksamhet och vi kan dela med oss av vår ambition att vara ett nytänkande och inkluderande företag.

Inom ramen för vårt innovationsarbete har vi konceptet SJ Labs, ett snabbspår för produktutveckling och innovation ombord på tågen. Syftet är att snabbare kunna testa nya ideer

som kan förbättra reseupplevelsen och det är resenärerna som avgör ifall ett nytt erbjudande eller produkt ska utvecklas vidare eller läggas ner.

Kundlojalitetsprogrammet SJ Prio

SJs lojalitetsprogram SJ Prio syftar till att dels skapa en långsiktig relation med SJs resenärer, dels anpassa produkt- och tjänsteutbud utifrån djupare insikter om vad våra aktiva resenärer prioriterar.

Medlemmarna i SJ Prio får poäng när de reser med SJ och när de köper varor och upplevelser från SJs samarbetspartners. Poängen kan sedan användas för nya SJ-resor i både Sverige och Norge eller för reserelaterade upplevelser. Medlemmarna kan också skänka sina poäng till någon av SJs ideella partners.

Vid utgången av 2021 hade SJ Prio närmare 1,4 miljoner medlemmar i Sverige och Norge.

SJ Biz för små och stora företag och organisationer

SJ Biz är vårt erbjudande för företagskunder i Sverige. Våra företagskunder får regelbundet en rese- och miljörapport som visar hur stora utsläpp de besparat miljön genom att välja SJ istället för bil eller flyg. Rapporten visar hur mycket företaget rest och vilka sträckor de oftast färdats, värdefull data som hjälper företaget att nå sina hållbarhetsmål.

Många företag och organisationer har tecknat SJ Biz-avtal med oss under pandemin. Företag med ambitiösa hållbarhetsmål ser även sina resepolicyer och förordar att deras medarbetare i första hand ska välja tåget för tjänsteresor. Vid utgången av 2021 hade nästan 15 000 företag och organisationer ett SJ Biz-avtal, vilket är en ökning med drygt 8 procent sedan förra årsskiftet.

Utdelandet av SJs diplom för miljösmart resande är pausat på grund av coronapandemin.

Omsorgsfull hantering av kunduppgifter

Våra kunders integritet är viktig för oss. Vi följer tillämplig dataskyddslagstiftning. Det innebär bland annat att kunden vid insamlingen av personuppgifter informeras om ändamålet med behandlingen, att personuppgifter endast används för dessa specificerade ändamål och att uppgifterna därefter raderas. All personuppgiftsbehandling har vidare en angiven laglig grund samt är skyddad med lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder.

SJ behandlar i första hand personuppgifter för att vi ska kunna tillhandahålla våra tjänster. Vidare behandlas personuppgifter bland annat för att utveckla och marknadsföra vår verksamhet, för att förbättra kundens upplevelse, utveckla vårt erbjudande och ge kunden relevant marknadsföring. Ytterligare information om SJs personuppgiftsbehandling och de registrerade rättigheter återfinns på www.sj.se/dataskydd.

Genom SJs lojalitetsprogram för resenärer, SJ Prio, har vi god kunskap om våra frekventa resenärers boknings- och resvanor. Dessa djupare insikter används bland annat för att anpassa produkt- och tjänsteutbudet.

SJ har ett dataskyddsombud som särskilt ansvarar för att personuppgifter hanteras på ett säkert sätt. Under 2021 har SJ anmält sju (åtta ärenden under 2020, fem under 2019) befarade eller konstaterade intrång mot kunders eller medarbetares integritet eller förluster av personuppgifter i Sverige till Integritetsskyddsmyndigheten. Inget av ärendena under 2021 bedöms av SJ vara substantiellt. I Norge har under 2021 inga personuppgiftsincidenter (inga under 2020) anmälts till Data-tilsynet.

SJ AB är certifierat enligt Payment Card Industry Data Security Standard (PCI DSS), vilket innebär att vår hantering av kredit- och betalkort håller hög säkerhetsnivå.

Inom SJ har Koncernsäkerhetsrådet särskilt ansvar för säkerhetsrisker i verksamheten, inklusive risker relaterade till informationssäkerhet. Koncernsäkerhetsrådet ställer regelbundet samman informationssäkerhetsrapporter och baserat på dessa vidtas förebyggande åtgärder. Läs mer om SJs riskhantering i avsnittet Risker och riskhantering.

Varför detta nyckeltal?	Vad vi gjort 2021	Mål och utfall												
Nöjd kundindex, SJ AB Nöjd kundindex (NKI) speglar hur nöjda kunderna är sett till deras relation med oss över de senaste tolv månaderna. Att ha ett nyckeltal som speglar kundernas övergripande nöjdhet över lite längre tid är ett viktigt styrmedel för att nå långsiktig lönsamhet.	• Lanserat 2 Klass Lugn på våra snabbtåg • Tagit nya X 2000 i trafik	<table><tr><th>År</th><th>Nöjd kundindex (NKI)</th></tr><tr><td>2017</td><td>72</td></tr><tr><td>2018</td><td>69</td></tr><tr><td>2019</td><td>73</td></tr><tr><td>2020¹⁾</td><td>77</td></tr><tr><td>2021</td><td>77</td></tr></table> Mål 2021: 77	År	Nöjd kundindex (NKI)	2017	72	2018	69	2019	73	2020 ¹⁾	77	2021	77
År	Nöjd kundindex (NKI)													
2017	72													
2018	69													
2019	73													
2020 ¹⁾	77													
2021	77													

¹⁾ Metod för undersökningen ändrades från och med tredje kvartalet 2020 och utfallet för helåret 2020 är därför inte fullt ut jämförbart med tidigare perioder.

¹⁾ Metod för undersökningen ändrades från och med tredje kvartalet 2020 och utfallet för året 2020 är därför inte fullt ut jämförbart med tidigare perioder.

Ansvarsfull styrning: Process

Vi arbetar varje dag med att öka punktligheten

För att fler ska välja att resa med tåg måste det gå att lita på att tågen kommer fram i tid. Därför är punktligheten vår viktigaste hållbarhetsfråga. Vårt strukturerade arbete fortsätter och ger långsiktigt resultat.

Vi bedriver ett långsiktigt, strukturerat arbete internt och tillsammans i branschen för att förbättra punktligheten. Förbättringsarbetet har fått önskad effekt samtidigt som satsningar på infrastrukturen medfört att tidigare hastighetsnedsättningar och flaskhalsar i systemet försvunnit.

Förutsättningarna för punktlighet varierar beroende på tågtyp, linje, sträcka och tidpunkt. Långdistanståg kör längre sträckor och snabbtågen samsas på spåren med långsammare tåg. Den upphandlade trafik som SJ kör har ofta ett vite kopplat till opunktliga eller inställda avgångar.

Punktlighet för SJs tåg i Sverige 2021

Punktlighet och regularitet (andel tåg som gått enligt planen gällt två dygn före trafikdygn) har varierat stort under året, utfall redovisas på nästa sida. Utmanande väderförhållanden – värme, kyla, vind och nederbörd – orsakade periodvis trafikstörningar när såväl tåg som infrastruktur påverkades. Spår- och växelfel, obehöriga i spårområdet samt olyckor var vanliga orsaker till störningar.

Trots utmanande perioder nådde Sjs långdistanståg sin högsta punktlighet sedan 2011, bortsett från 2020 då färre avgångar på grund av coronapandemin medförde minskad trängsel på spåren och därmed högre punktlighet.

Sjs regionala trafik, medel- och kortdistanstågen, hade också något lägre punktlighet under 2021 än under året innan. Punktligheten för Sjs upphandlade trafik blev under året 92 procent (94). Problem med Sjs nya planeringssystem medförde inställda avgångar i främst Mälardalen och Bergslagen under november och december. Situationen förvärrades ytterligare av kraftigt ökade sjukfrånvarotal bland Sjs medarbetare under jul- och nyårshelgerna, vilket påverkade alla linjer.

Punktlighet för Sjs tåg i Norge 2021

Punktligheten för Sjs avgångar i Norge under 2021 uppgick för långdistanståg till 86 procent (n/a) och för medeldistanståg 89 procent (n/a). Punktlighet mäts på något olika sätt i Norge och Sverige och utfallen är därför inte fullt ut jämförbara.

Punktligheten har under 2021 präglats av omfattande hastighetsnedsättningar vid oövakade plankorsningar till följd av att nya regler tillät längre jordbruksfordon, något som inte hade beaktats i tågplanen. Många underhållsarbeten på järnvägen har tagit längre tid än planerat vilket också bidragit till opunktlighet. Utmaningar med de tåg SJ kör har medfört både förseningar och inställda avgångar.

Viktiga händelser 2021

- Driftsättning av Sjs nya planeringssystem och kraftigt ökad sjukfrånvaro medförde att avgångar ställdes in i slutet av året

Pågående underhållsarbeten förbättrar på sikt

Trafikverket har sedan 2018 intensifierat sina underhållsarbeten för att Sverige på sikt ska få en mer pålitlig järnväg och därmed bättre förutsättningar för punktliga tåg. Pågående underhållsarbeten innebär att det finns mindre utrymme att köra in förseningar på den redan hårt belastade järnvägen och att alternativa färdvägar kan vara stängda. När planerade underhållsarbeten meddelas med kort varsel uppstår svårigheter för oss tågoperatörer. Vi behöver tid för att ändra vår planering och meddela resenärer vid förändringar av deras resor.

Våren 2021 färdigställdes upprustningen av Getingmidjan (sträckan Stockholm Central–Stockholms södra). Den hårt belastade järnvägssträckan har fått en ny teknisk livslängd på över 80 år och förutsättningarna för punktlighet har förbättrats.

I Norge genomför Bane NOR flera större underhållsarbeten. Bland annat pågår ett omfattande arbete på sträckan från svenska gränsen till Oslo.

Stort internt fokus på punktlighet

SJ orsakade knappt 10 procent av samtliga störningar som uppstod i det svenska järnvägsnätet under 2021. Vår andel är tåmligen konstant över tid.

Intelligent tåg gör vårt underhåll effektivare, vilket bidrar till högre punktlighet när vi kan åtgärda fel innan de skapar problem. En annan viktig del i vårt interna punktlighetsarbete är avgångspunktlighet. Funktionen "Var ska jag stå på plattformen?" i Sjs app visar resenärerna var deras vagn kommer att stanna, vilket ökar förutsättningarna för punktlig avgång.

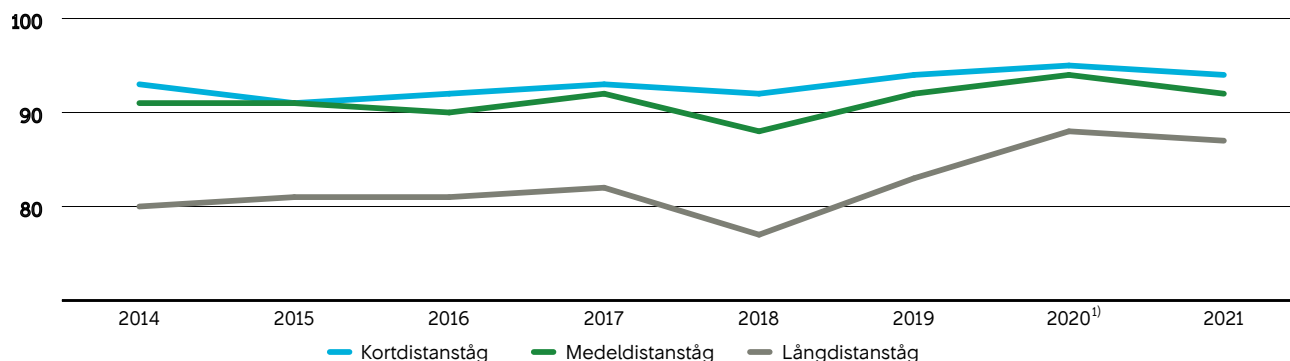
Samarbete förbättrar punktligheten

Eftersom järnvägen är ett slutet system – det går inte att köra om eller att välja en annan väg – med många beroenden måste alla aktörer vara skickliga på sin uppgift och samarbeta väl. Branschen samarbetar i Tillsammans för Tåg i Tid (TTT) för att nå det gemensamma målet om 95 procents punktlighet.

Under 2021 har TTT genomfört en rad aktiviteter för att öka punktligheten. SJ har med kunskap och systemutveckling bidragit till att förbättra förutsättningarna för att ta fram mer pålitliga prognoser vid störningar. Lyckade försök med att skicka automatisk information mellan Sjs lokförare och Trafikverkets trafikledning innebar ett genombrott under året.

Även i Norge är förbättrad punktlighet ett prioriterat område. SJ samarbetar nära med Bane NOR för att nå en gemensam syn på var utmaningarna finns och tillsammans finna rotorsakerna.

Punktlighet för SJs tåg i Sverige, %

De förbättringar som vi genomför på egen hand och tillsammans med övriga branschen har bidragit till att punktligheten för våra tåg i Sverige förbättrats över tid.

Varför detta nyckeltal?	Vad vi gjort 2021	Mål och utfall
Punktlighet, SJs tåg i Sverige		
Punktlighet är en av de frågor som våra kunder och resenärer värdesätter allra högst. Punktlighet är därmed en av Sjs viktigaste aspekter för hållbart värdeskapande och för att bibehålla och stärka vår marknadsposition. Under 2020-2021 anpassade vi våra avgångar efter tillfälligt förändrat resemonster hos våra resenärer på grund av coronapandemin, vilket ibland påverkat punktligheten.	Förbättrat hanteringen av prognoser vid störningar i samarbete med övriga i branschen	Långdistanståg 87% (88%) Mål 2021: 95% Medeldistanståg 92% (94%) Mål 2021: 95% Kortdistanståg 94% (95%) Mål 2021: 95%
Regularitet, SJs tåg i Sverige		
Det viktigaste för våra resenärer är att kunna lita på att våra tåg går och kommer fram på utsatt tid. Om tåget blir inställt är det en kritisk faktor för våra kunder att i god tid få information så att de har möjlighet att planera om sin resa. Regularitet mäter andelen tåg som avgår från utgångsstation och kommer fram till slutstation enligt den plan som gäller två dygn innan trafikdygn. Under 2020-2021 anpassade vi våra avgångar efter tillfälligt förändrat resemonster hos våra resenärer på grund av coronapandemin, vilket ibland påverkat regulariteten.	Tagit nya X 2000 i trafik	Långdistanståg 97% (96%) Mål 2021: 98% Medeldistanståg 95% (97%) Mål 2021: 98% Kortdistanståg 97% (98%) Mål 2021: 98%

¹⁾ Trafik utförd av SJ Öresund från trafikstart den 13 december 2020 - 31 december 2020 ingår inte i utfallet.

Ansvarsfull styrning: Finans

Vi tänker och agerar långsiktigt och hållbart

SJ låter såväl sociala, miljömässiga som ekonomiska aspekter vägleda vår inriktning och våra beslut. Vi är väl medvetna om vår betydelsefulla roll i samhället och att förväntningarna på oss är höga.

SJ ägs av svenska staten som förutsätter att bolaget styrs på ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart sätt. För att kunna göra nödvändiga investeringar måste vi vara en långsiktigt lönsam och ledande aktör på tågmarknaden. SJ får inga statliga anslag eller subventioner, däremot har vi erhållit statliga stöd som syftar till att mildra coronapandemins effekter.

Vi har både finansiella och icke-finansiella mål som ska nås. SJs bolagsstämma har fastställt tre långsiktiga finansiella mål som ska bidra till en ekonomiskt hållbar verksamhet. De finansiella målen är beslutade utifrån SJs långsiktiga strategi och syftar till att vi ska bli mer konkurrenskraftiga inom både kommersiell och upphandlad trafik.

Vår långsiktiga ambition är en effektiv verksamhet med rimlig kostnadsutveckling, där SJ upprätthåller hög kvalitet samtidigt som avkastningskravet nås. Våra icke-finansiella mål är en central del av affärsplanen som fastställs av styrelsen. Läs mer i Bolagsstyrningsrapporten.

Ett finansiellt hållbart SJ

Alla SJs tåglinjer och affärer, både kommersiella och upphandlade, ska bidra till att vi når uppsatta finansiella och icke-finansiella mål. Varje linje och affär har en affärschef med mandat att anpassa erbjudandet för att motsvara resenärernas och kundernas behov och förväntningar.

Vi strävar ständigt efter att göra saker smartare eftersom det är en förutsättning för att SJ ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt på avreglerade marknader. Kostnadseffektiva lösningar är en förutsättning för att vi ska nå den kostnadsnivå som krävs för att SJ ska vara en långsiktigt lönsam tågoperatör.

Varje kvartal informeras styrelsen om SJs finansiella läge och efterlevnad av finanspolicyn.

Finansiell påverkan av coronapandemin

Coronapandemin och svenska och utländska myndigheters åtgärder för att bromsa smittspridningen har under 2021 haft fortsatt stor påverkan på SJs verksamhet. Vår intjäningsförmåga påverkades av att endast hälften av biljetterna på svenska tåg- och busslinjer längre än 15 mil fick säljas under perioden den 14 februari till den 15 juli 2021. I Norge fick upp till 65 procent av platserna på ett tåg säljas fram till den 25 september 2021. SJ har valt att upprätthålla trafik på samtliga linjer under hela coronapandemin även om antalet avgångar minskats.

Viktiga händelser 2021

- Året påverkades precis som föregående år starkt av coronapandemin och de åtgärder myndigheterna vidtagit för att minska smittspridningen
- Bland annat minskat resande under pandemin har medfört att vissa avtalskonstruktioner inom upphandlad trafik inte längre fungerar
- En hållbarhetslänkad revolverande kreditfacilitet om 3 miljarder kronor ersatte SJs tidigare, outnyttjade, kreditfacilitet
- SJ vann upphandlingen av natttågstrafik Stockholm-Hamburg med trafikstart 2022
- Tilldelningsbeslut fattades avseende inköp av nya snabbtåg och nya regionaltåg för att möta efterfrågan på klimatsmarta tågresor

Resandet har sedan mitten av mars 2020 varit på en låg nivå även om resandet ökat kraftigt sedan det andra kvartalet 2021. Minskat resande påverkar SJs biljettintäkter direkt medan kostnaderna i stor utsträckning på kort sikt är fasta. SJ har genomfört kraftfulla åtgärder för att minska kostnadsbasen på kort och lång sikt, vilka stegvis fått effekt. SJ har bland annat effektiviserat organisationen och lokalutnyttjandet.

Förändrade förutsättningar inom upphandlad trafik

Förutsättningarna i vissa trafikavtal inom upphandlad trafik har förändrats, bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin. Detta har påverkat rörelseresultatet för 2021 med -540 MSEK till följd av avsättning för framtida osäkerhet och nedskrivning av tillhörande tillgångar.

I dialog med beställarna har SJ i viss mån anpassat den upphandlade trafiken. Lågt resande medförde även att SJ och Tåg i Bergslagen (TiB) slöt en överenskommelse som bland annat innebär att SJ slutar köra TiB enligt nuvarande avtal i december 2023, tre år i förtid. SJ och Mälardalstrafik nådde också en överenskommelse som innebär att SJ fortsatte att ta ansvar för regionaltrafiken till december 2021 då avtalet upphörde. Detta efter att SJ sagt upp avtalet i förtid med syfte att begränsa förlusten.

Under hösten 2021 fick tågtrafiken mellan Sverige och Danmark samt Sverige och Norge återupptas.

Statliga stöd för att mildra pandemins effekter

SJ har tagit del av stöd från de generella statliga paket som syftar till att mildra effekterna av coronapandemin för verksamheten i Sverige. Retroaktiv nedsättning av banavgifterna har påverkat rörelseresultatet positivt med cirka 350 MSEK. Detta är en följd av att EU tillåter en nedsättning för att mildra effekterna av coronapandemin för tågoperatörer. Ersättningen avsåg delar av de banavgifter som SJ betalt under perioden den 1 mars 2020 till den 30 september 2021.

SJs verksamhet i Norge har tagit del av det stöd som riktats specifikt till kollektivtrafiken.

Sammanlagt i SJ-koncernen har helårets rörelseresultat påverkats av statliga bidrag om 792 MSEK (471).

Betalningsberedskap

SJ hade per den 31 december 2021 en betalningsberedskap om 4 164 MSEK (3 222), bestående av likvida medel och outnyttjade kreditlöften. Den 8 april 2021 avtalade SJ om en hållbarhetslänkad kreditfacilitet om 3 miljarder kronor som ersatte den tidigare om 1,5 miljarder kronor. Kreditfaciliteten syftar till att öka SJs finansiella flexibilitet och löper om tre år med möjlighet till 1+1 års förlängning.

Investeringar i framtidens klimatsmarta resor

Vi är övertygade om att efterfrågan på snabba, bekväma och klimatsmarta SJ-resor fortsätter, tack vare våra ständigt förbättrade kunderbjudanden. Ökad förståelse för den klimatutmaning världen står inför har ytterligare stärkt tågets attraktionskraft.

För att kunna erbjuda framtidens resande gör vi omfattande investeringar i våra tåg, system och IT-plattformar. Vi driver en mängd utvecklingsinitiativ med tydliga mål om att effektivisera och förbättra vår verksamhet på flera plan, genom förändrade processer, användning av digitala verktyg eller genom att göra något helt annorlunda. SJs investeringskommitté kvalitetssäkrar initiativens ekonomiska kalkyler för att säkerställa att de planerade effekterna är hållbara och realiserbara. Därutöver investerar vi löpande i förbättrad säkerhet, prestanda och kundupplevelse, däribland våra digitala sälkanaler.

Under 2021 tecknade vi avtal med en ny leverantör av bokningssystem. Den nya lösningen ska bidra till att långsiktigt stärka SJs konkurrenskraft genom en lägre kostnadsnivå samtidigt som vi blir mer snabbfotade med att lansera nya biljetter och produkter utifrån våra kunders behov.

Nya X 2000 på Göteborgs Centralstation.

Sedan december 2021 har SJ ansvaret för Krösatågen.

Fler och modernare tåg till våra resenärer

De närmaste åren avser vi att investera cirka 12 miljarder kronor i fler och modernare tåg för att möta det ökande intresset för klimatsmarta, bekväma och effektiva tågresor.

Våra investeringscykler avseende fordonsflottan är långa. Vår senaste stora fordonsinvestering var snabbtågen SJ 3000 under 2012 och dessförinnan X 2000 som togs i trafik 1990.

Nya snabbtåg och nya regionaltåg

SJ fattade hösten 2021 tilldelningsbeslut avseende inköp av nya snabbtåg respektive nya regionaltåg. Tilldelningsbesluten avser minst 25 snabbtåg för cirka 7 miljarder kronor samt minst 25 regionaltåg för cirka 3 miljarder kronor.

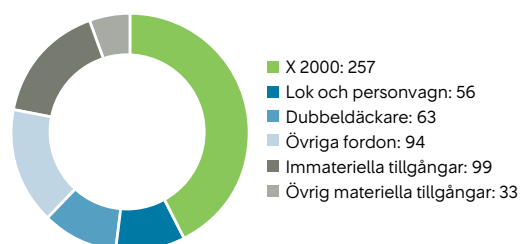
Snabbtågen kommer att ha mycket hög komfort för arbete eller vila. Tågen får allra senaste tekniken med bland annat radiotransparanta fönster och batteridrift för förflyttning vid störningar i elförsörjningen på linjen. Med en topphastighet på 250 km/h blir våra nya snabbtåg de snabbaste i Sverige.

Regionaltågen kommer att ha plats för fler resenärer, ha enkel påstigning och vara bekväma att arbeta på.

Första nya X 2000 i trafik och nattågssupprusning pågår

Moderniseringen av våra X 2000-tåg pågår och det första tåget med premiumkänsla ombord och allra senaste tekniken under skalet togs i trafik i slutet av 2021. Fler resenärer kommer dessutom att få plats i nya X 2000 utan att det blir trängre ombord. Läs mer i avsnittet om nya X 2000.

Under 2021 har vi även påbörjat en efterlängtd upprustning av våra nattågsvagnar. Totalt kommer 36 sovvagnar och 11 liggvagnar att få ny värme och ventilation liksom nya toalettutrymmen. Vi byter också ytskikten inne i tågen. Målet är att skapa en modernare, fräschare och mer funktionell ombordmiljö samtidigt som vi förbättrar vagnarnas tillförlitlighet.

Totala investeringar under 2021, MSEK

Utveckling av SJs affär

Den upphandlade (samarbetsfinansierade) delen av svensk persontågstrafik växer. För oss på SJ är det därför avgörande att vi har en stark position inom upphandlad trafik för att ytterligare kunna stärka SJs långsiktiga konkurrenskraft. Under 2021 hade vi den näst största marknadsandelen inom upphandlad tågtrafik i Sverige, och en betydande marknadsandel i Norge.

Den tidiga avregleringen av järnvägsmarknaden i Sverige medförde att vi tidigt fick konkurrens på vår hemmamarknad från stora, internationella aktörer. För att kunna behålla våra volymer utvärderar vi noggrant de upphandlingar som annonseras i Skandinavien.

Sedan december 2021 har vi ansvar för Kröstatågen med tio linjer i södra Sverige. Vid samma tidpunkt upphörde SJs ordinarie trafikavtal med Mälardalstrafik.

SJ vill göra det enklare att resa klimatsmart även mellan län-der. Det nya avtal som innebär att vi från andra halvåret 2022 kommer att ansvara för nattågstrafiken mellan Stockholm och Hamburg gör att vi kan erbjuda resor mellan Sverige och kontinenten. Vår ambition är att skapa så goda anslutningsmöjligheter som möjligt för att göra det enkelt att resa klimatsmart till och från Sverige med tåg.

SJs nya affärer

Kröstatågen

Avtalstid: Efter att upphandlingen blivit föremål för överprövning kör SJ enligt ett interimsavtal som gäller från december 2021 i två år, med option på två års förlängning

Utförande bolag: SJ AB

Storlek: Tio linjer som når samtliga län i södra Sverige. Avtalet avser även den trafik som tidigare körts under namnet Kustpilen. **Omfattning:** Helhetsansvar för tågtrafiken som når 78 stationer. Under avtalstiden ska SJ ta nya tåg i trafik och etablera en ny depå i Nässjö.

Nattågstrafik Stockholm–Hamburg

Avtalstid: Fyra år från andra halvåret 2022, med möjlighet till två års förlängning

Utförande bolag: SJ AB

Omfattning: Helhetsansvar för tågtrafiken inklusive fordonsförsörjning, biljettförsäljning och marknadsföring.

Avkastning på operativt kapital	Nettoskuldsättningsgrad	Utdelning
Varför detta nyckeltal? Avkastning på operativt kapital mäter avkastningen på det kapital som binds i verksamheten. Avkastning på operativt kapital är en viktig del av SJs finansiering och vi behöver säkerställa att kapital inte binds i onödan och ett högt utnyttjande av våra resurser. En marknadsmässig avkastning är en förutsättning för att kunna genomföra nödvändiga investeringar. Mål och utfall (analys) Avkastning på operativt kapital ska uppgå till minst 7 procent i genomsnitt. Avkastningen på operativt kapital uppgick per den 31 december 2021 till -24,6 procent (-41,5) vilket är under målet på >7 procent som ska nås i genomsnitt. Detta mestadels på grund av negativt rörelseresultat, till följd av kraftigt minskat resande under coronapandemin.	Varför detta nyckeltal? Nettoskuldsättningsgraden används för att analysera SJs skuldsättningsnivå och säkerställa att SJ har en effektiv kapitalstruktur. Målet är att verksamhetens finansieringskostnad ska hållas konkurrenskraftigt samtidigt som SJ ska ha möjlighet att genomföra de strategiska beslut som fattas. Mål och utfall (analys) SJ ska ha en nettoskuldsättningsgrad på 0,5–1,0 gånger på sikt. Målet är satt utifrån vad ägaren och styrelsen anser vara en effektiv kapitalstruktur för SJ över tid. Nettoskuldsättningsgraden uppgick per den 31 december 2021 till 0,54 ggr (0,19). SJs kapitalstruktur är därmed starkare än vad ägarens långsiktiga mål på 0,5–1,0 anger. Förändringen i nettoskuldsättningsgrad beror mestadels på negativt rörelseresultat till följd av coronapandemin. SJ står inför stora investeringar som kommer att öka skuldsättningen på sikt.	Mål och utfall (analys) Ordinarie utdelning ska enligt ägarens mål långsiktigt uppgå till 30–50 procent av årets resultat efter skatt för SJ-koncernen. Av styrelsen föreslagna utdelningar enligt vinstdisposition, % Mål och utfall (analys) Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning till följd av negativt resultat. För räkenskapsåret 2020 lämnades heller ingen utdelning till följd av negativt resultat.

Läs mer om SJs resultat och finansiella ställning 2021 i avsnitten *Finansiella rapporter och Noter för koncernen och moderbolaget*.

Redovisning enligt EU-taxonomin

Hållbarhet är centralt och viktigt för oss på SJ. Därför har vi valt att tillämpa taxonomin. Vi bidrar till att nå klimatmålen genom att öka andelen resor som sker med tåg.

Taxonomiförordningen, EU Förordning 2020/852, är ett nytt regelverk som syftar till att klassificera vilka investeringar som är miljömässigt hållbara. SJ har valt att tillämpa taxonomin eftersom hållbarhet är centralt och viktigt för oss. Vi vill göra det enkelt att välja hållbart resande och vi bidrar till att nå klimatmålen genom att öka andelen resor som sker med tåg.

Merparten av SJs verksamhet är hänförlig till taxonomins aktivitet 6.1 Persontransport mellan städer på järnväg, med följande definition: "Köp, finansiering, uthyrning, leasing och drift av persontransport där man använder sig av rullande järnvägsmateriel på fjärrtågsnät som sträcker sig över ett stort geografiskt område, persontransport på järnväg mellan städer och drift av sovagnar eller restaurangvagnar inom ramen för järnvägsföretag."

Enligt taxonomiförordningen med tillämpning av den delegerade förordningen 2021-4987 ska nyckeltal avseende omsättning, kapitalutgifter och driftsutgifter anges. För räkenskapsåret 2021 redovisas hur stor andel av varje nyckeltal som omfattas av taxonomin, i enlighet med de lättnader som EU beslutat. Från och med verksamhetsåret 2022 redovisas även hur mycket av det som omfattas av taxonomin som är miljömässigt hållbart och förenligt med taxonomin.

Avseende 2021:

Nyckeltal	MSEK	Andel som omfattas av taxonomin, %	Andel som inte omfattas av taxonomin, %
Omsättning	7 287	95	5
Kapitalutgifter	617	96	4
Driftsutgifter	756	100	—

Omsättning

Redovisningsprinciper

Omsättning avser nettoomsättningen i resultaträkningen och specificeras i not 3. Merparten av SJs omsättning omfattas av aktivitet 6.1 Persontransport mellan städer på järnväg. Omsättningen som omfattas avser främst biljettintäkter och bokningsavgifter, trafikavtalsintäkter inom upphandlad trafik (exklusive intäkter för ersättningstrafik) och intäkter från försäljning ombord av mat och dryck. Intäkter för ersättningstrafik, vidarefakturerings av lokalhyra och övriga intäkter omfattas inte av taxonomin. ■

Viktiga uppskattningar och bedömningar

I vissa trafikavtal ansvarar SJ för planerad och/eller oplanerad ersättningstrafik med buss/taxi. SJ bedömer att intäkter för denna ersättningstrafik inte omfattas av aktivitet 6.3 Persontransport på väg i städer och förorter, eftersom SJ inte utför någon drift av dessa fordon och inte heller äger eller hyr dessa fordon. ■

Kapitalutgifter

Redovisningsprinciper

Kapitalutgifter avser investeringar i materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar, se kassaflödesanalysen samt not 9 och 11, och tillkommande nyttjanderätter, se not 10. Merparten av SJs investeringar i tillgångar omfattas av aktivitet 6.1 Persontransport mellan städer på järnväg. Investeringar i materiella anläggningstillgångar avser nästan uteslutande investeringar i tågfordon (varav samtliga är eldrivna). Investeringar i immateriella tillgångar omfattar mestadels investeringar i verksamhetsnära IT system. Tillkommande nyttjanderätter avser i hög utsträckning verkstäder, åkstationer och andra lokaler som har direkt koppling till aktivitet 6.1. ■

Driftsutgifter

Redovisningsprinciper

De driftsutgifter som omfattas av taxonomin avser underhållsutgifter för SJs tillgångar som avser aktivitet 6.1 Persontransport mellan städer på järnväg. Underhållsutgifter som omfattas avser främst tekniskt fordonsunderhåll men även underhåll av immateriella tillgångar som syftar till att säkerställa en fortsatt och effektiv funktion hos tillgången. SJs tillgångar avser i hög grad tillgångar som omfattas av aktivitet 6.1, varför underhållsutgifterna av dessa tillgångar också i hög grad omfattas av taxonomin. ■

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Depåttjänster avser dagligt underhåll av fordonen så som städning för daglig drift och trivsel ombord. Depåttjänsterna syftar inte främst till att säkerställa en fortsatt och effektiv funktion hos själva fordonet och ingår därför inte i beräkningen av nyckeltalet. ■

Risker och riskhantering

Risk är ett naturligt inslag i all affärsverksamhet. Med god kunskap om risker kan vi planera aktiviteter för att minimera negativa konsekvenser och tillvarata relaterade möjligheter på bästa sätt.

SJ definierar risk som en händelse eller osäkerhet som kan påverka vår möjlighet att nå de mål som är fastställda i SJs strategi- och affärsplan. Under 2021 har vi vidareutvecklat riskramverket och riskarbetet har starkare integrerats i verksamhetsplaneringen för att utarbeta tydliga åtgärder för att minska de risker som SJ kan påverka.

Arbetet med att utveckla metod och samordna riskhanteringen sker centralt.

Identifiering och hantering av risker

SJ arbetar systematiskt med riskbedömningar. Processen involverar alla affärsområden, divisioner, dotterbolag och stödfunktioner, vilket medför förankring och ökat medvetande i organisationen samt att risker identifieras på ett effektivt sätt. Riskidentifiering och hantering sker löpande inom SJ och rapporteras till styrelsen tre gånger per år.

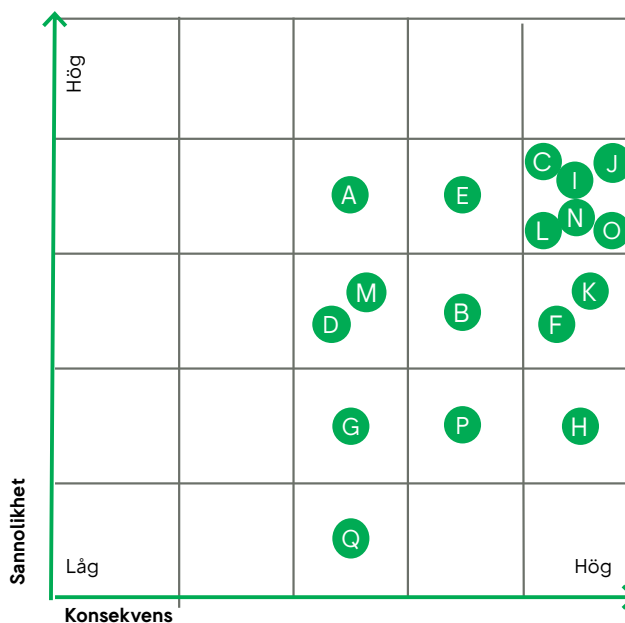
Processen inleds med att verksamheten identifierar nya risker och uppdaterar information om befintliga risker. Riskutskottet kalibrerar riskerna med utgångspunkt från sannolikhet och konsekvens. Varje identifierad risk har en ägare inom koncernledningen. Aktiviteter kopplas till varje risk och tidsbestäms för att minska risker som är inom SJs kontroll.

Koncernledningen fastställer därefter Riskrapporten innan den går till styrelsen.

Därutöver genomförs riskbedömningar av verksamhetsförändringar utifrån specifika perspektiv, till exempel trafiksäkerhet och arbetsmiljö.

I risksammanställningen som följer redovisas ett urval av identifierade risker.

Bedömd sannolikhet och konsekvens för SJ för redovisade risker

Riskerna A-Q beskrivs på nästa sida.

Roller i riskrapporteringen

Ansvarar

Rapporterar

Revisionsutskott/ Styrelse

Fastställer roller och ansvar genom riskpolicyen. Får tre gånger årligen en sammanställning över de mest väsentliga riskerna i koncernen samt status på de aktiviteter som är kopplade till dessa risker.

Koncernledning

Fastställer riskrapporteringen till styrelsen. Får regelbundet en sammanställning över de mest väsentliga riskerna i koncernen samt status på de aktiviteter som är kopplade till dessa risker. Säkerställer att resurser finns i tillräcklig omfattning för att leva upp till kraven i SJs riskpolicy.

Riskutskott

Bereder riskrapport för beslut i koncernledningen. Kalibrerar väsentliga risker enligt riskramverk. Riskutskottet består av medlemmar från koncernledningen.

Affärsområden, divisioner, dotterbolag och stödfunktioner

Identifierar och värderar risker och uppdaterar redan befintliga risker. Säkerställer att aktiviteter kopplas till varje risk och tidsbestäms för att minska risker som är inom SJs kontroll. Arbetar fram underlag till koncernens riskrapport och följer löpande upp riskläget inom respektive ansvarsområde.

Ett urval av identifierade risker

Risk	Potentiell effekt	Aktiviteter
Medarbetare		
A Risk att Sjs medarbetare ombord får en otrygg arbetssituation där hot och våld kan förekomma	Känsla av otrygghet och sämre trivsel, sjukskrivningar, svårighet att behålla och rekrytera medarbetare	- Utbildning för medarbetare ombord i personlig säkerhet och konflikthantering - Personlarm för medarbetare ombord - Kroppsburen kamera för tågvärdar på vissa avgångar - Fortsatt arbete för att öka trygghet och säkerhet i Sjs verksamhet i samverkan med branschkollegor
B Risk att Sjs medarbetare påverkas negativt fysiskt och/eller psykiskt på grund av sena schemaändringar	Arbetsmiljösador, sjukskrivningar	Öka förutsägbarheten i medarbetarnas schema genom en längre planeringshorisont
Partnerskap & Resurser		
C Risk att SJ inte har full rådgivning över inköpsprocessen då SJ måste följa lagen om offentlig upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) inom kommersiell trafik samtidigt som SJ verkar på en konkurrensutsatt marknad utan garanterade intäkter	Ökade kostnader, längre inköpsprocesser	- Överklaga EU-kommissionens beslut från juli 2020 genom att påvisa orimligheten i att Sjs konkurrensutsatta tågtrafik omfattas av LUF - Fokus på effektiv upphandlingsprocess
D Risk att leverantör eller samarbetspartner bryter mot Sjs uppförandekod för leverantörer	Negativ påverkan på Sjs varumärke, medarbetare hos leverantör eller underleverantör får sina rättigheter kränkta	- Sjs uppförandekod för leverantörer är en obligatorisk del i Sjs avtal - Hållbarhetsrevisioner av leverantörer
Samhälle		
E Risk att ökad säkerhetsrelaterad hotnivå inom vissa områden, exempelvis cyberattacker, påverkar Sjs verksamhet negativt	Störningar i Sjs leverans, lägre Nöjd kundindex, negativ påverkan på Sjs varumärke, lägre intäkter	- Systematiskt informationssäkerhetsarbete för att säkra tillgång till och skydda kritisk information - Fortsatt arbete för att öka säkerheten i Sjs verksamhet och system i samverkan med branschkollegor
F Risk att järnvägsinfrastrukturen begränsar Sjs möjligheter till punktlighet	Lägre Nöjd kundindex, lägre punktlighet, skiftet till tåg från andra transportslag går långsammare än förväntat, lägre intäkter, högre kostnader för ersättningstrafik	- Samverkan med Trafikverket avseende strategiskt arbete med tidtabeller och underhållsåtgärder - Omfattande samverkan med övriga branschkollegor inom Tillsammans för Tåg i Tid (TTT) - Aktivt påverkansarbete för utbyggnad och upprustning av järnvägsinfrastrukturen
G Risk att allvarligt läckage äger rum vid tankning, olycka eller på grund av slitage från de dieseltåg som SJ kör i upphandlad trafik	Skador på miljö och människor, negativ påverkan på Sjs varumärke	- Systematiskt arbete med trafiksäkerhet, upplärning av lokförare för rätt hantering, utveckling av rutiner samt avvikelshantering - Dieseltankanläggningarna hanteras av externa parter specialiserade på bränslehantering för järnväg
Kund		
H Risk att Sjs erbjudande inte upplevs vara tillräckligt konkurrenskraftigt	Lägre Nöjd kundindex, skiftet till tåg från andra transportslag går långsammare än förväntat, lägre intäkter	- Kontinuerlig utveckling av Sjs erbjudande till olika resenärskategorier såväl före, under som efter SJ-resan - Nya och moderniserade tåg - Hög flexibilitet för att möta efterfrågan - Tydliggöra tågets fördelar för ökad marknadsandel
I Risk att begränsningar i infrastrukturen medför att SJ får svårt att möta ökad efterfrågan på tågresor	Skiftet till tåg från andra transportslag går långsammare än förväntat, lägre intäkter	- Nya och moderniserade tåg med fler sittplatser - Förlängda tåg när så är möjligt på attraktiva avgångar - Proaktivt få fler resenärer att välja mindre attraktiva avgångar

Ett urval av identifierade risker (forts.)

Risk	Potentiell effekt	Aktiviteter
Finans		
J Risk för omfattande trafikstörning eller resandeminskning på grund av extrema väderförhållanden, pandemier eller andra katastrofer	Lägre Nöjd kundindex, lägre punktlighet, lägre intäkter, högre kostnader för ersättningstrafik	- Kontinuerligt arbete med störnings- och beredskapsplaner - Fokus på fortsatt förbättrad störningsinformation till resenärer - Anpassa trafik till rådande omständigheter - Ökat fokus på finansiell styrning och uppföljning
K Risk att SJ missbedömer återgången till vardagen efter coronapandemin och hur det påverkar tåg-resandet både i närtid och på lite längre sikt	Lägre intäkter, lägre Nöjd kundindex, på längre sikt förlorad marknadsandel och lägre lönsamhet	- Kundanpassade erbjudanden - Anpassa trafik/kostnader till rådande omständigheter - Ökat fokus på finansiell styrning och uppföljning
L Risk för förseningar i samband med investeringar i fler och modernare tåg	Lägre Nöjd kundindex, punktligheten förbättras inte enligt förväntan, lägre intäkter på kort sikt	- Förbättrad samverkan och regelbunden uppföljning med leverantörer - Fokus på effektiv upphandlingsprocess
M Risk att SJs försämrade finansiella position minskar SJs handlingsutrymme	Lägre intäkter på kort sikt, högre kostnader för finansiering	- Hållbarhetslänkad kreditfacilitet ökar SJs finansiella flexibilitet - Investeringar finansieras med externa medel
N Risk att marknadsöppningen i praktiken fortsätter att vara begränsad i flera EU-länder/närliggande länder, vilket gör att oproportionerligt många tågoperatörer konkurrerar på den svenska tågmarknaden	Snedvriden och ökad konkurrens, på längre sikt förlorad marknadsandel och lägre lönsamhet	- Långsiktigt hållbar enhetskostnad - Utveckla varje affär för att stärka SJs marknadsandel
O Risk att lönsamheten inom upphandlad trafik minskar till följd av kraftigt minskat resande till följd av coronapandemin samt förändrade marknadsförutsättningar i bland annat Norge	Lägre intäkter, minskad möjlighet till skalfördelar	- Konstruktiv dialog med beställare för att omförhandla avtal inom upphandlad trafik - Koncernens kompetens samlad inom affärsområde Upphandlad trafik
P Risk att genomförande och implementation av projekt och initiativ inte ger förväntad effekt och förbättring	Lägre Nöjd kundindex, hög arbetsbelastning för medarbetare, negativ påverkan på SJs varumärke, lägre intäkter på kort sikt, högre kostnader	- Agilt och tvärfunktionellt arbetssätt - SJs nya portföljstyrning
Q Risk att leverantör eller samarbetspartner försöker få SJs medarbetare att bryta mot den interna uppförandekodens affärsetiska riktlinjer	Lägre kvalitet, ökade kostnader, negativ påverkan på SJs varumärke	- Intern kommunikation om SJs interna uppförandekod - Grundläggande bedömning av leverantörer vid inköp över 0,5 MSEK - Tydlig attestordning och rigorös inköpsprocess
Klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter		
Risk att ökad elektrifiering till följd av samhällets behov att minska fossilberoendet skapar en större efterfrågan på förnybar el än vad som kan tillgodoses, vilket skulle medföra att SJ inte längre kan köpa uteslutande fossilfri el och att tåget inte skulle vara lika klimatsmart som idag	Lägre Nöjd kundindex, minskad klimatnytta, negativ påverkan på SJs varumärke	- Systematiskt arbete för att minska SJs elförbrukning vid bland annat uppställning av parkerade tåg - Fortsatt utveckling av ecodrivning - Tydliggöra tågets fördelar för ökad marknadsandel och belägningsgrad
Möjlighet att efterfrågan på tågresor ökar till följd av större klimatmedvetenhet	Högre intäkter, positiv påverkan på SJs varumärke	- Investeringar i fler och modernare fordon så att fler kan välja SJs resor - Rapportering enligt EU-taxonomin tydliggör SJs miljöfördelar på ett objektivt sätt - Rese- och miljörapport till företagskunder för att visa hur stora utsläpp de besparat miljön genom att välja SJ istället för bil eller flyg
Möjlighet till goda villkor för SJ inom grön finansiering	Lägre räntekostnader, positiv påverkan på SJs varumärke	- Rapportering enligt EU-taxonomin tydliggör SJs miljöfördelar på ett objektivt sätt - Hållbarhetslänkad kreditfacilitet ökar SJs finansiella flexibilitet

SJ investerar stort i framtidens resor

När det här publiceras har coronapandemin och dess effekter styrt stora delar av våra liv under två års tid. I likhet med hela resebranschen har pandemin haft stark påverkan på SJs verksamhet och resultat. För det tredje kvartalet 2021, med två månader utan restriktioner i både Sverige och Norge, redovisade SJ ett positivt resultat efter sex kvartal med röda siffror. Det försiktigt positiva resultatet bekräftar det vi vetat hela tiden, att vi är framtidens sätt att resa och att många vill resa klimatsmart.

SJ hade aldrig klarat pandemin så pass bra om det inte vore för alla kompetenta och dedikerade medarbetare. Tack vare dem har resenärer tagits om hand på bästa sätt, nya erbjudanden har utvecklats och alla stödfunktioner har fungerat väl. Därtill har SJs ledning genom erfarenhet och handlingskraft gasat och bromsat aktiviteter för att på ett balanserat sätt möta förväntningar och samtidigt sänka kostnader.

SJs tågvärldar gör ett strålande jobb och det är fullständigt oacceptabelt att de inte får utföra sina uppgifter i en trygg arbetsmiljö, vilket är samma miljö som våra resenärer färdas i. Liksom i övriga samhället ökar antalet händelser med hot och våld mot våra tågvärldar, trots minskat resande under pandemin.

Trygghet och säkerhet för våra medarbetare och resenärer är en högprioriterad fråga för SJs ledning och styrelse. Vi gör vad vi kan för att förebygga och avvärja hotfulla situationer ombord och under året har vi bland annat infört kroppsburen kamera för tågvärldar på vissa avgångar. Men denna råare attityd och jargong mot våra medmänniskor måste vi tillsammans bryta, på samhällsnivå.

Vår långsiktiga strategi ligger fast, liksom vår starka övertygelse att efterfrågan på SJs resor kommer att öka allt eftersom smittspridningen minskar. SJ trafikerar flera hundra stationer i Sverige och i delar av Norge, vilket ger oss ett stort försprång framför våra tågkonkurrenter som ofta bara kör fram och tillbaka mellan två platser.

Arbetet med att öka vår kapacitet genom fler och modernare tåg har varit högt prioriterat trots pandemi. Vi var flera från SJs styrelse som följde med i november när nya X 2000 gjorde sin första tur med resenärer ombord. Sedan styrelsen 2014 fattade beslut om att låta totalrenovera SJs flaggskepp har vi frekvent informerats om hur arbetet framskridit. Våra förväntningar var alltså högt uppskrivade och vi blev inte besvikna! Jag tror att nya X 2000 kommer att bli mångas favorit tåg framöver, den plats där man vill arbeta, umgås eller bara njuta.

Om några år kommer ännu fler att kunna resa klimatsmart med SJ. SJ har under året fattat tilldelningsbeslut avseende inköp av nya snabbtåg och nya regionaltåg. Tidigare års resultat som vi öronmärkt för dessa omfattande investeringar har raderats ut under pandemin. Istället kommer vi att söka finansiering externt. Det blir dyrare och förutsätter att SJ är i god form. SJ är ett i grunden välskött och lönsamt bolag med en affärsidé som aldrig varit mer rätt i tiden.

För vi är framtidens sätt att resa.

Stockholm i mars 2022

Siv Svensson
Styrelseordförande

Bolagsstyrningsrapport 2021

SJ AB ägs till 100 procent av svenska staten och ägandet förvaltas av Näringsdepartementet. Bolagsordningen anger att SJ ska bedriva persontrafik och, inom ramen för affärsmässighet, bidra till att uppfylla de transportpolitiska målen och därmed en långsiktigt hållbar transportförsörjning i hela landet.

Ägarens övergripande mål är att SJs värdeutveckling blir den bästa möjliga, vilket medför krav på långsiktig lönsamhet, effektivitet, utvecklingsförmåga samt ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvarstagande. SJ har inget samhällsuppdrag och verksamheten bedrivs helt på affärsmässiga villkor utan statliga bidrag eller subventioner. SJ har endast erhållit statliga stöd som syftar till att mildra coronapandemins effekter.

Tillämpning av Koden

SJ tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning. De avvikelser som bolaget gör beror huvudsakligen på att SJ är helägt av svenska staten. Avvikelser har skett från följande kodregler:

Kodregel 1.4

Publicering av information om aktieägares initiativrätt. Syftet med denna regel är att ge aktieägare möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämma och få ärenden upptagna i kallelse till bolagsstämma. I statligt helägda bolag saknas skäl att följa denna kodregel.

Kodregel 2

Inrättandet av en valberedning inför val och arvodering av styrelse och revisorer. SJs styrelse har beslutat att ersätta kodreglerna om valberedning, under kodregel 2, med ägarens nomineringsprocess som närmare beskrivs i statens ägarpolicy.

Kodregel 4.4-4.5

Styrelseledamots oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen samt gentemot större aktieägare. Syftet med denna regel är att skydda minoritetsägare. Eftersom SJ ägs fullt ut av svenska staten saknas detta behov.

Ägarstyrning

Ägaren utövar sina rättigheter som aktieägare på bolagsstämman och har bland annat fastställt SJs bolagsordning och ekonomiska mål. Ägarens långsiktiga ekonomiska mål för SJ är avkastning på operativt kapital på minst 7 procent i genomsnitt samt en nettoskuldssättningsgrad på 0,5–1,0 gånger på sikt. Utdelning ska långsiktigt uppgå till mellan 30 och 50 procent av koncernens resultat. I tillägg till de ekonomiska målen följer ägaren även upp av styrelsen fastställda strategiska mål för ett hållbart värdeskapande.

Under 2021 har de möten som ägt rum mellan ägaren, SJs styrelseordförande och vd berört mål- och verksamhetsuppföljning. Coronapandemins effekter på SJs verksamhet

Viktiga händelser 2021

- SJs nya organisation trädde i kraft med affärsområdena Kommersiell trafik och Upphandlad trafik, divisioner samt stödfunktioner
- Beslut fattades om ny målstyrning med strategiska mål och nyckeltal från 2022

Principer för bolagsstyrning

SJ styrs utifrån såväl externa som interna regelverk.

Viktiga externa regelverk:

- Lagstiftning och internationella redovisningsregelverk
- Svenska statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020
- Svensk kod för bolagsstyrning (Koden)

Viktiga interna regelverk:

- Bolagsordning för SJ AB
- Styrelsens arbetsordning, vd-instruktion samt instruktion för rapportering av hållbart värdeskapande inklusive den ekonomiska rapporteringen
- Interna riktlinjer för koncernens verksamhet och medarbetare, såsom SJs interna uppförandekod samt arbetsmiljö-, finans-, informationssäkerhets-, IT-, risk-, skatte-, trafiksäkerhetspolicy samt policy för intern styrning och kontroll
- SJs styrkort med fastställda mål och tydliga uppföljningsrutiner

Bolagsordning, tidigare bolagsstyrningsrapporter, material från SJs senaste bolagsstämmor med mera finns tillgängliga på [sj.se](https://www.sj.se) under "Bolagsstyrning".

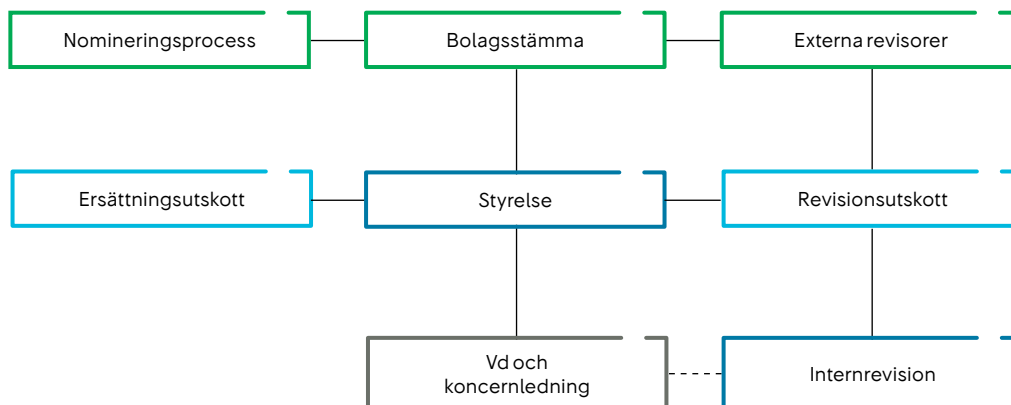
har varit en återkommande fråga under året, liksom pågående fordonsinvesteringar och finansiering av dessa, lagen om offentlig upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) samt de upphandlingar som SJ deltar i.

Strategiska mål för ett hållbart värdeskapande

Svenska staten kräver att alla bolag med statligt ägande ska ha strategiska mål för ett hållbart värdeskapande. Målen ska vara relevanta för den verksamhet som bedrivs, mätbara och tillräckligt ambitiösa.

SJs styrelse har fastställt fem strategiska mål vilka följts under 2021 inom ramen för ägardialogen: Mångfald, Hot & våld, Marknadsandel jämfört med flyg på vissa sträckor, Punktlighet för långdistanståg samt Avkastning på operativt kapital. Marknadsandel jämfört med flyg på vissa sträckor rapporteras inte externt av konkurrensskäl.

SJ AB, ägarstyrning

Bolagsstämman

Årsstämma hålls i Stockholm. SJ publicerar plats och tid för nästkommande årsstämma samt kallelser, protokoll och annat stämmorelaterat material på sj.se.

Årsstämma 2021

Årsstämma för SJ AB hölls den 28 april 2021, där möjlighet fanns att delta digitalt via länk.

Stämman beslöt att fastställa resultat- och balansräkning för koncernen och moderbolaget SJ AB samt att fastslå styrelsens förslag att inte lämna någon utdelning för räkenskapsåret 2020 på grund av negativt resultat. Stämman beviljade ansvarsfrihet för styrelsen och vd. Stämman beslöt vidare att bolaget ska tillämpa de riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare som styrelsen föreslagit.

I enlighet med ägarens förslag beslutade stämman om omval intill nästa årsstämma av Siv Svensson, Ulrika Dellby, Lennart Käll, Per Matses, Ulrika Nordström och Klas Wählberg. Ulrik Svensson valdes in som ny ledamot. Till styrelsens ordförande omvaldes Siv Svensson. Stämman fastställde styrelsens arvoden och särskilda arvoden för arbetet i inrättade utskott.

Årsstämma 2022

Årsstämma för SJ AB 2022 kommer att äga rum den 27 april 2022.

Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets förvaltning och skötsel. Enligt statens ägarpolicy ansvarar styrelsen även för att bolaget sköts föredömligt inom de ramar som ges av lagstiftning, ägarpolicy, bolagsordning samt ägarens anvisningar.

Vidare ska styrelsen verka för att SJ agerar föredömligt inom hållbart företagande avseende områden som miljö, etik, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, jämställdhet och mångfald. Styrelsen fastställer de strategiska mål för ett hållbart värdeskapande som ägaren kräver, se text på sidan innan.

Tillsättning av styrelse

Nomineringsprocessen avseende styrelseledamöter till statligt ägda bolag drivs och koordineras av Näringsdeparte-

mentet. En arbetsgrupp inom Näringsdepartementets enhet för statligt ägande analyserar kompetensbehovet utifrån SJs styrelsens sammansättning samt bolagets verksamhet och situation. Förslaget till styrelse presenteras i kallelsen till årsstämman och på sj.se i god tid före årsstämma. Styrelseledamöter utses av årsstämman för ett år i taget.

Styrelsens sammansättning

Statens ägarpolicy anger att styrelsens sammansättning ska vara ändamålsenlig, med hänsyn till verksamhet, utvecklingsskede och övriga förhållanden. Styrelsen ska även ha förmåga att arbeta strategiskt med hållbart företagande. Av ägarpolicy, vilket är den mångfaldspolicy som SJ tillämpar, framgår även att mångfaldsaspekter såsom etnisk och kulturell bakgrund ska vägas in. Regeringen eftersträvar en jämn könsfördelning såväl i de enskilda bolagsstyrelserna som på portföljnivå.

SJs styrelse ska enligt bolagsordningen bestå av lägst tre och högst åtta ledamöter utan suppleanter. SJs styrelse bestod från årsstämman i april 2021 av sju stämموvalda ledamöter, ingen av ledamöterna ingår i koncernledningen. Av styrelsens stämموvalda ledamöter är tre kvinnor (43 procent) och fyra män (57 procent). Arbetstagarorganisationerna har utsett tre arbetstagarrepresentanter med suppleanter till styrelsen.

Regeringskansliet anser att SJs styrelse har en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Sammansättningen uppnår även regeringens målsättning om jämn könsfördelning i enlighet med vad som framgår av statens ägarpolicy.

Styrelsens arvoden och arvoden för arbete i styrelsens utskott
Styrelsens arvoden och särskilda arvoden beslutas av årsstämman och ska i enlighet med statens ägarpolicy vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande. Arvode utgår till ledamöterna i styrelsens utskott.

Ledamot anställd i Regeringskansliet liksom arbetstagarrepresentant erhåller inte arvode i enlighet med huvudregeln i Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020.

Fastställd ersättning till Sjs styrelse

SEK	2021	2020	2019
Styrelsens ordförande	442 000	420 000	420 000
Styrelsens ledamöter	193 000	180 000	180 000
Revisionsutskottets ordförande	60 000	55 000	55 000
Revisionsutskottets ledamöter	47 000	43 000	43 000
Ersättningsutskottets ordförande	30 000	30 000	–
Ersättningsutskottets ledamöter	20 000	20 000	–

Styrelsens arbete

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning som anger hur arbetet ska fördelas mellan styrelse, styrelsens utskott och vd. Arbetsordningen innehåller obligatoriska punkter enligt aktiebolagslagen, statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande samt de ekonomiska mål som fastställts av bolagsstämman. Därutöver reglerar arbetsordningen bland annat ordförandens uppgifter, information till styrelsen, former för styrelsemöten samt utvärdering av vd och styrelsens arbete. Arbetsordningen anger bland annat att följande ärenden ska finnas på agendan varje år:

- Fastställande av affärsplan och budget för kommande verksamhetsår.
- Fastställande av externa finansiella rapporter, såsom års- och hållbarhetsredovisning och kvartalsrapporter.
- Strategiska frågor inklusive utvärdering och, i förekommande fall, fastställande av strategiska mål för ett hållbart värdeskapande.
- Utvärdering av regelefterlevnad och riskhantering, särskilt resultaten av genomförda riskanalyser.
- Fastställande av policydokument.

Styrelsen beslutar även i frågor av principiell karaktär eller av stor finansiell betydelse.

Styrelsens ordförande leder styrelsens arbete och ansvarar för att övriga ledamöter får erforderlig information, att arbetet bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordförande har även ett så kallat samordningsansvar, vilket innebär att inför särskilt viktiga avgöranden samordna sin syn skriftligen med företrädare för ägaren.

Vd samt ekonomidirektören deltar vid styrelsesammanträden, övriga medlemmar av koncernledning deltar vid behov. Sjs chefsjurist är sekreterare i styrelsen.

Styrelsens arbete 2021

Under 2021 hölls 13 styrelsemöten, varav fyra extramöten. Ett beslut fattades per capsulam. Flera möten hölls helt eller delvis digitalt. Utöver coronapandemin och dess effekter på Sjs verksamhet har pågående fordonsinvesteringar och upphandlad trafik varit viktiga frågor för styrelsen.

Styrelsen genomförde löpande sedvanliga uppföljningar av såväl finansiella som icke-finansiella utfall, bland annat i form av månatlig redovisning av strategiska nyckeltal i Sjs styrkort. Med denna information som utgångspunkt gavs styrelsen möjlighet att löpande bedöma Sjs resultat även inom hållbart företagande.

I februari 2021 träffade styrelsen bolagets revisorer utan att någon från koncernledningen närvarade, i enlighet med Kodens krav. På styrelsemötet i juni deltog även delar av Sjs koncernledning för att diskutera strategiskt viktiga frågor. Se även På styrelsens agenda 2021 på nästa sida.

Styrelsens arbete i utskott

Styrelsen har inrättat utskott, vilka bereder frågor inför beslut av styrelsen. SJ har ett revisions- och ett ersättningsutskott. Styrelsen har fastställt arbetsordningen för respektive utskott och kan även i enskilda frågor delegera beslutsrätten till dessa.

Våren 2020 inrättade SJ med anledning av coronapandemin en tillfällig finanskommitté för att fokusera på likviditet och finansiella frågor. Kommittén har inte haft några möten under 2021 och upplöstes i slutet av året.

Revisionsutskottet

Syftet med revisionsutskottet är främst att utöva tillsyn över koncernens ekonomiska redovisning och rapportering samt över revisionen av bokslutet. I revisionsutskottets uppgifter ingår bland annat:

- Beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra koncernens finansiella rapportering genom att granska delårsrapporter, års- och hållbarhetsredovisning och koncernredovisning.
- Övervaka effektiviteten i Sjs interna kontroll och riskhantering kopplat till finansiell rapportering.

Styrelse, styrelsefunktion och närvaro under 2021

		Styrelse	Revisionsutskott	Ersättningsutskott	
Totalt antal möten (varav före årsstämman)		13 (4)	8 (3)	1 (1)	
Siv Svensson	Styrelsens ordförande	13	8	1	
	Ordförande ersättningsutskott				
Ulrika Dellby	Ledamot	12	8	–	
Lennart Käll	Ledamot	12	–	1	
Per Matses	Ledamot	12	8	–	
	Ordförande revisionsutskott				
Ulrika Nordström	Ledamot	13	8	1	Lämnade den 28 februari 2022
Ulrik Svensson	Ledamot	9	–	–	Invald vid årsstämman 2021
Klas Wählberg	Ledamot	13	–	1	
Stefan Zetterlund	Arbetsagarrepresentant	13	–	–	
Per Hammarqvist	Arbetsagarrepresentant	13	–	–	
Hans Pilgaard	Arbetsagarrepresentant	13	–	–	

- Övervaka internrevision och externrevision. Utvärdera så väl interna som externa revisorers arbete, i förekommande fall hantera upphandlingen av revisions tjänster samt förbereda förslag till val av extern revisor.
- Granska och övervaka bolagets externa revisorers opartiskhet och självständighet.
- Övervaka utvecklingen av ESG (Environmental, Social and Governance) standarder och koncernens rapportering inom dessa områden.

Vid konstituerande styrelsemöte 2021 valdes Per Matses till ordförande i revisionsutskottet. Ulrika Dellby, Siv Svensson och Ulrika Nordström utsågs till ledamöter i utskottet. Föredragande i revisionsutskottet är Sjs ekonomidirektör. Sjs revisorer deltar på utskottets sammanträden.

Under året har åtta protokollförda möten hållits. Sjs revisorer har under året föredragit väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor samt frågor avseende intern kontroll och processer. Utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet är styrelsens beredande organ i frågor som rör ersättning och andra anställningsvillkor för vd och andra ledande befattningshavare i bolaget.

Ersättningsutskottets uppgifter är att:

- Övervaka och bereda styrelsens beslut i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för vd.

- Besluta om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för övriga bolagsledningen inom ramen för de riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor som beslutats av bolagsstämman samt säkerställa att vd ser till att dessa riktlinjer följs för bolagets övriga medarbetare.
- Inför årsstämman ta fram förslag till riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolaget, i enlighet med regeringens riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande.
- Följa och utvärdera tillämpningen av de riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolaget som årsstämman beslutat om, inbegripet att bereda förslag till särskild ersättningsrapport som ska läggas fram på årsstämman.

Vid konstituerande styrelsemöte 2021 valdes Siv Svensson till ordförande i ersättningsutskottet. Lennart Käll, Ulrika Nordström och Klas Wählberg utsågs till ledamöter i utskottet. Föredragande i ersättningsutskottet är Sjs vd. Under året har ett protokollfört möte hållits. Utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Utvärdering av styrelsens och vd:s arbete

Styrelsens ordförande ansvarar för att vd:s och styrelsens arbete utvärderas genom en systematisk och strukturerad process. I slutet av året utvärderade styrelsen sitt eget och vd:s arbete med hjälp av ett digitalt verktyg. Utfallet redovisades och diskuterades vid styrelsens möte i december.

På styrelsens agenda 2021

Februari

- Genomgång av externa revisorer avseende bokslut 2020
- Resultatdisposition för räkenskapsår 2020
- Rapport för fjärde kvartalet och helåret 2020
- Underhåll i egen regi
- Fordonsinvesteringar
- Revisorerna träffade styrelsen utan koncernledningens närvaro
- Pågående projekt

Mars

- Års- och hållbarhetsredovisning samt revisionsberättelse 2020
- Nytt bokningssystem
- Hållbarhetslänkad kreditfacilitet
- Scenarioanalys
- Riskrapport
- Upphandlad trafik
- Fördjupning inom kundupplevelse

April

- Rapport för första kvartalet
- Pågående projekt
- Årsstämma
- Konstituerande styrelsemöte
- Upphandlad trafik
- Internationella tågbiljetter på sj.se

Juni

- Affärsplan för 2022-2026
- Fordonsinvesteringar
- Riskrapport
- Trafiksäkerhetsstyrning

Juli

- Rapport för andra kvartalet
- Cybersäkerhet
- Upphandlad trafik

Augusti

- Upphandlad trafik

September

- Presentationer av Sjs verksamhet
- Fordonsinvesteringar

Oktober

- Rapport för tredje kvartalet
- Fordonsinvesteringar
- Upphandlad trafik
- Riskrapport

November

- Fordonsinvesteringar

December

- Utvärdering av styrelsens eget och vd:s arbete
- Driftsättning av nytt planeringssystem
- Fordonsinvesteringar
- Upphandlad trafik
- Verksamhetsplan och budget för 2022
- Digital strategi

Revisorer

Ansvaret för val av revisorer ligger hos ägaren och val av revisorer beslutas av årsstämman. Förslag till val av revisor och revisors arvode i bolag med statligt ägande ska lämnas av styrelsen och tas fram av bolaget med tillämpning av de regler om upphandling och val av revisor som gäller för bolag med aktier upptagna till handel på en reglerad marknad enligt EU:s revisorsförordning.

I kallelsen till årsstämman presenteras förslag till val av revisorer och information om förhållanden som kan vara av betydelse vid bedömning av föreslagna revisorers kompetens och oberoende. Föreslagna revisorer ska närvara på årsstämman.

Revisorer 2021

På årsstämman den 28 april 2021 omvaldes revisionsbolaget Deloitte AB som bolagets externa revisionsbolag, företrätt av auktoriserad revisor Peter Ekberg som huvudansvarig, intill årsstämman 2022.

Revisorerna avrapporterade sin bokslutsgranskning för 2021 till hela styrelsen vid styrelsemötet den 9 februari 2022. Under räkenskapsåret 2021 har revisionsutskott och revisorer diskuterat bolagets bokslut, redovisning, förvaltning och riskhantering. I februari 2021 träffade revisorerna styrelsen utan närvaro av koncernledningen. Dessutom har revisorerna deltagit vid samtliga revisionsutskottsmöten.

Revisorerna genomför även, inom ramen för revisionen, årligen en granskning av den interna kontrollen avseende IT-miljön och den finansiella rapporteringen.

Arvode och kostnadsersättning till revisorerna utgår enligt löpande räkning och redovisas i not 6.

Koncernledning

Sedan den 1 januari 2021 har SJ en ny organisation, se bild nedan. Sj:s koncernledning bestod under 2021 av Sj:s vd och koncernchef och åtta direktörer för Sj:s affärsområden, divisioner samt stödfunktioner. Medlemmar i koncernledningen utses av vd efter samråd med styrelsen.

Sj:s vd ansvarar för Sj:s löpande förvaltning och har i enlighet med aktiebolagslagen och styrelsens riktlinjer och anvisningar rätt att besluta i alla frågor som rör den löpande förvaltningen. Vd leder verksamheten och fattar beslut avseende Sj-koncernen i samråd med koncernledningen, vilken sammanträder regelbundet.

Koncernledningens uppgifter är att:

- Tillsammans med styrelsen utveckla och verkställa Sj:s strategiska plan
- Säkerställa att SJ upprättar och följer affärsplan, verksamhetsplaner och budget genom regelbundna business reviews
- Besluta om och leda den operativa verksamheten inom ramen för fastställd affärsplan

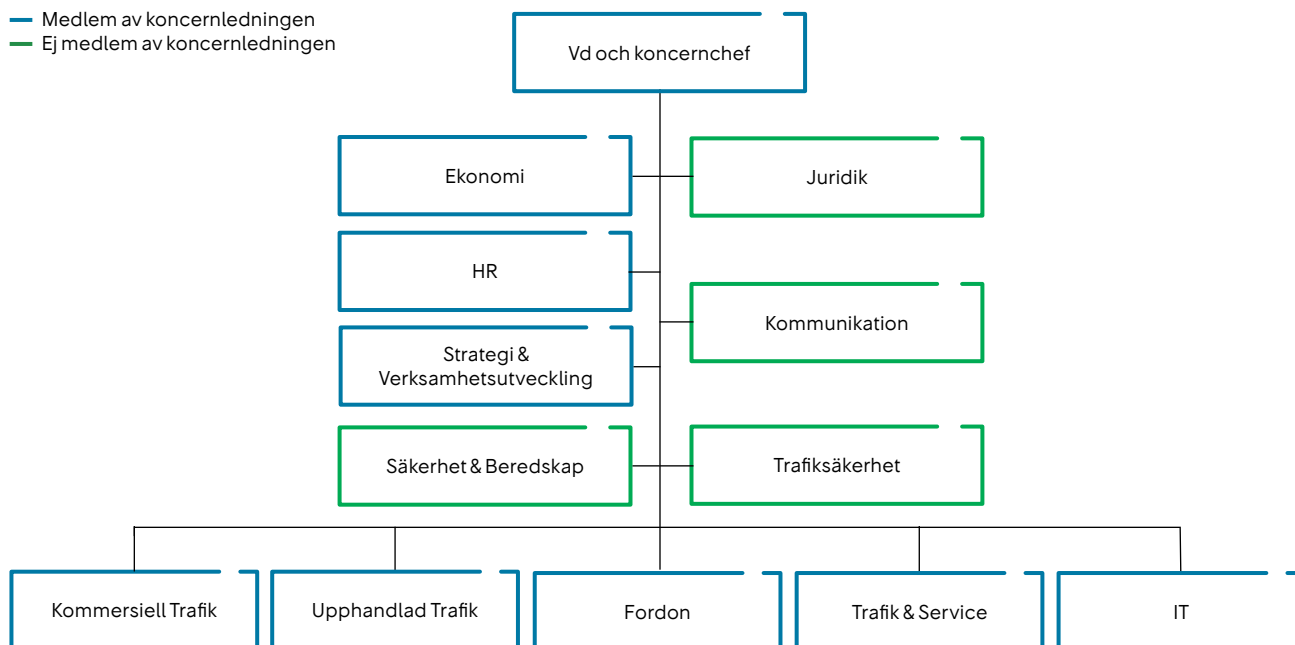
Samtliga affärsområden, divisioner och dotterbolag leds av en direktör i samråd med en ledningsgrupp, som sammanträder regelbundet. Sj:s stödfunktioner leds av en direktör eller chef, större funktioner har en ledningsgrupp.

Direktörerna/cheferna ansvarar för att planera, styra, följa upp och förbättra respektive divisions, dotterbolags eller stödfunktions verksamhet så att:

- Affärsområdet, divisionen, dotterbolaget eller stödfunktionen fullgör sin roll och drivs i enlighet med Sj:s vision, affärsidé och affärsplan
- Verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning och myndigheters föreskrifter samt i övrigt följer styrande dokument inom SJ

Sj:s organisation 2021

- Medlem av koncernledningen
- Ej medlem av koncernledningen

Verksamhetsdrivande dotterbolag i SJ-koncernen som ej är representerade i koncernledningen: SJ Götalandståg AB, SJ Öresund AB, SJ Norrlandståg AB, SJ Norge AS och SJ Danmark A/S.

- Verksamhetsplaner inklusive budget upprättas utifrån SJ-koncernens övergripande affärsplan med tydliga aktiviteter för affärsområdet, divisionen, dotterbolaget eller stödfunktionen, samt att verksamhetsplanen kommuniceras internt, genomförs och följs upp

Förändringar i SJs organisation 2021

SJs nya organisation trädde i kraft den 1 januari 2021. Den 1 oktober blev SJs chefsjurist direktrapporterande till vd.

Förändringar i koncernledningen

I samband med att SJs nya organisation trädde i kraft i gjordes förändringar av koncernledningens sammansättning. Därutöver har följande förändringar ägt rum under 2021:

Elisabeth Hansson tillträdde som ekonomidirektör (interim) och medlem av koncernledningen den 1 september. Detta efter att Henrik Rättzén lämnat SJ och rollen som ekonomidirektör och vice vd för SJ AB den 8 juni. Ulf Bertilsson var tillförordnad ekonomidirektör utan att vara medlem av koncernledningen från den 8 juni till och med den 31 augusti.

Lars Lindberg tillträdde som tillförordnad Direktör Trafik & Service och medlem av koncernledningen den 13 december. Detta efter att Madeleine Raukas samma dag lämnat rollen som Direktör Trafik & Service och vice vd för SJ AB samt koncernledningen.

Större förändringar i dotterbolag

Rikke Lind tillträdde som vd för SJ Norge den 10 januari 2022. Hon var tidigare generalsekreterare för norska Redningsskicket. Detta efter att Sverre Hoven lämnat SJ och rollen som vd för SJ Norge den 31 maj. Lena Angela Nesteby var tillförordnad vd under perioden den 31 maj 2021 till och med den 9 januari 2022.

Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare
Beslut om anställningsvillkor för vd bereds av ersättningsutskottet och beslutas av SJs styrelse. Beslut om anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare fattas av vd efter sedvanlig avstämning med ersättningsutskottet. SJ följer de riktlinjer för ersättning som beslutats av bolagsstämman. SJs riktlinjer är i enlighet med regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande utfärdade den 27 februari 2020.

Den totala ersättningen ska vara rimlig och väl avvägd. Den ska vara konkurrenskraftig, takbestämd och ändamålsenlig samt bidra till en god etik och företagskultur. Ersättningen ska inte vara marknadsledande i förhållande till jämförbara företag utan präglas av måttfullhet. Med ändamålsenlig avses att ersättningen ska motsvara de krav som ställs vad gäller kompetens och erfarenhet. Ersättningen ska vara konkurrenskraftig på så sätt att den bidrar till SJs möjligheter att rekrytera kompetenta medarbetare med kvalifikationer som svarar mot SJs avkastningskrav och affärsmässighet.

Rörlig lön eller rörliga lönedelar ska inte ges till ledande befattningshavare. Ledande befattningshavare kan erbjudas förmånsbil samt individuell sjukförsäkring. Vidare omfattas ledande befattningshavare av sådana förmåner som har sitt ursprung i kollektivavtal, eller är ensidigt beslutade av SJ och även tillkommer övriga medarbetare.

Pensionsförmåner ska vara avgiftsbestämda, och avgiften får inte överstiga 30 procent av den fasta lönen, såvida de inte följer tillämplig kollektiv pensionsplan. I de fall SJ avtalar om en förmånsbestämd pensionsförmån ska den således följa tillämplig kollektiv pensionsplan. Eventuella utökningar av den kollektiva pensionsplanen på lönedelar överstigande de

inkomstnivåer som täcks av planen ska vara avgiftsbestämda till 30 procent och bäras under den anställdes aktiva tid. Inga pensionspremier för ytterligare pensionskostnader ska betalas av SJ efter att medarbetaren har gått i pension. Pensionsåldern får inte understiga 65 år.

Vid uppsägning från SJs sida får uppsägningstiden inte överstiga sex månader och ett eventuellt avgångsvederlag får ej utgå för längre tid än motsvarande högst tolv månader. Avgångsvederlaget ska betalas månadsvis och utgöras av enbart fast månadslön, utan tillägg eller förmåner. Eventuell annan inkomst från tjänst, avlönat uppdrag eller näringsverksamhet ska avräknas från avgångsvederlaget. Vid uppsägning från medarbetarens sida utgår inget avgångsvederlag. Avgångsvederlag utbetalas som längst till avtalad pensionsålder och aldrig längre än 65 års ålder.

I Ersättningsrapporten på sj.se samt i not 4 beskrivs ersättning till ledande befattningshavare mer utförligt.

Hållbar styrning av verksamheten

SJs affärsmodell och styrning utgår från ett värdeskapande helhetsperspektiv där social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet ingår. Verksamheten har fram till och med 2021 styrts och följts med hjälp av ett balanserat styrkort. Sedan den 1 januari 2022 har SJ nya strategiska mål och nyckeltal.

Styrkortet har utgått från de förväntningar som finns hos SJs intressenter samt från SJs egen ambition att styra verksamheten på ett hållbart sätt. En förutsättning för att kunna leva upp till de krav och förväntningar som ställs på SJ är en förståelse för vilka frågor som är väsentliga för intressenter. Dialogen med intressenterna ger värdefull kunskap som bidrar till att SJ kontinuerligt kan utveckla sitt erbjudande och sin verksamhet. Läs mer om SJs intressentdialog och väsentlighetsanalys i avsnittet Intressentdialog och väsentlighetsanalys.

Bland FN:s 17 globala hållbarhetsmål har SJ identifierat fyra mål där koncernen under de närmaste åren har störst möjlighet att bidra och vara en del av lösningen:

- Mål 7: Hållbar energi för alla
- Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Läs mer om hur SJ bidrar till att målen uppfylls i avsnittet Ansvarsfull styrning/De globala hållbarhetsmålen.

Hållbar strategi-, affärs- och verksamhetsplan

SJs strategiska plan beslutas av styrelsen och fastställer de långsiktiga och övergripande målen för verksamheten. Koncernledningen och styrelsen gör tillsammans en årlig översyn av framdriften gentemot de strategiska målen. Vart tredje år görs även en översyn av strategier och strategiska mål.

Som komplement till den strategiska planen finns en femårig affärsplan där strategiska beslut operationaliseras. SJs nyckeltal och mål är en central del av affärsplanen. Planen utarbetas av koncernledningen och beslutas formellt av styrelsen. En femårig trafik- och fordonsplan är en integrerad del av affärsplanen och beskriver hur SJ avser att utveckla utbudet på respektive tåglinje. Trafik- och fordonsplanen ligger till grund för att bedöma biljettintäkter samt beräkna produktionsrörliga kostnader för respektive år och linje.

Varje affärsområde, division, dotterbolag och stödfunktion tar utifrån affärsplanen årligen fram en verksamhetsplan inklusive budget för det kommande året där affärsmålen översätts till konkreta aktiviteter.

Kontinuerlig uppföljning med nyckeltal

SJ har fram till utgången av 2021 använt ett balanserat styrkort för att regelbundet mäta och följa upp utfall i förhållande till uppsatta mål för att vid behov kunna vidta åtgärder. Varje nyckeltal i styrkortet har årligt uppsatta mål med tydligt ägarskap inom koncernledningen och ansvarig för rapportering i organisationen. För varje nyckeltal på övergripande affärsplanenivå (nivå ett) finns nedbrutna, relevanta nyckeltal i underliggande verksamhetsplaner (nivå två och tre). För nyckeltal på nivå ett finns en handbok framtagen där definition, metod och kvalitetssäkring beskrivs. Handböckerna uppdateras minst årligen och är viktiga för att uppnå tillförlitliga beslutsunderlag.

Uppföljning av nyckeltalen sker på månads-, kvartals- och årsbasis. Kontinuerlig uppföljning medför att avvikelser kan upptäckas på ett tidigt stadium så att lämpliga åtgärder snabbt kan vidtas.

Utfall för flertalet nyckeltal på nivå ett redovisas externt varje kvartal. Styrelsen informeras varje kvartal om utfallet på samtliga nyckeltal på nivå ett och ett urval på nivå två och tre. Läs mer om mål och utfall i avsnittet Ansvarsfull styrning.

Sedan den 1 januari 2022 har SJ etablerat en ny målstyrning med strategiska mål och nyckeltal.

Baserat på de områden som identifierats i väsentlighetsanalysen följer SJ även årligt utfall på ett antal upplysningar enligt GRI Standards. Flera av dessa upplysningar ingår även i styrkortet på nivå ett eller två.

De upplysningar som följs årligen är sådana där SJ har liten möjlighet att påverka men där det ändå är av intresse att följa utvecklingen. Ett exempel är energianvändning, som i mycket hög utsträckning beror på antal körda kilometer, tågets hastighet samt utomhustemperatur (energi behövs för att värma eller kyla tågen). Läs mer om vilka upplysningar som följs i GRI-index.

Ledningssystem

SJs koncerngemensamma ledningssystem är certifierat enligt ISO 9001:2015 (kvalitet) och ISO 14001:2015 (miljö) och utformat för att säkerställa en professionell styrning och ledning av verksamheten. Ledningssystemet ska också säkra att verksamheten leds på ett sådant sätt att:

- Koncernens långsiktiga strategiska mål nås och att SJ möter förväntningar från viktiga intressenter
- SJ möter ägarens uppdrag att agera föredömligt inom hållbarhet
- Verksamheten bedrivs inom fastställda ramar för risktagande och med tillförlitlig intern kontroll
- Gällande lagstiftning, tillståndskrav och bolagsstyrningskod efterlevs

Policyer och uppförandekoder

SJs policyer och uppförandekoder är framtagna utifrån SJs vision, affärsidé och strategier. Policyerna fastställs av styrelsen årligen. Varje policy har en ägare som ansvarar för implementering och årlig uppföljning. Ett urval av SJs policyer listas på sidan 41.

SJs interna uppförandekod ger vägledning för hur medarbetare, styrelseledamöter och självständiga uppdragstagare förväntas agera och bemöta varandra, kunder, resenärer och andra intressenter med utgångspunkt i SJs värdeord; Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt. Koden bygger på internationellt överenskomna regler, främst de tio principerna i FN:s Global Compact. Den innehåller också flera av SJs policyer och riktlinjer, exempelvis Kvalitetspolicy och Miljöpolicy. Läs mer i avsnittet Ansvarsfull styrning/Medarbetare.

Alla SJs leverantörer ska följa SJs uppförandekod för leverantörer, läs mer i avsnittet Ansvarsfull styrning/Partnerskap & resurser.

Kvalitetsarbete

Kvalitet handlar om att tillfredsställa och helst överträffa kundens krav och förväntningar. För SJ innebär det att bedriva persontågstrafik som är säker, pålitlig och komfortabel utifrån kundernas behov och enligt lagkrav.

I SJs interna Uppförandekod finns en kvalitetspolicy. Den beskriver hur rätt kvalitet säkerställs genom att tillämpa fyra grundläggande principer:

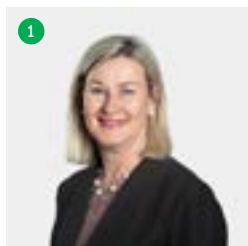
- Ta ansvar för att leverera rätt kvalitet i varje steg
- Tillämpa bästa, kända arbetssätt varje gång
- Identifiera och reagera på avvikelser
- Utveckla och ständigt förbättra verksamhet och medarbetare mot tydliga mål

En viktig del i SJs ständiga förbättringsarbete är att samla in kvalitetsavvikelser och förbättringsförslag, hitta grundorsaker till problem och sätta in lämpliga åtgärder för långsiktiga lösningar. Medarbetare ombord kan rapportera avvikelser och förbättringsförslag via mobilapp medan övriga medarbetare anmäler via dator. En process finns för hur rapporterade avvikelser ska hanteras.

Visselblåsningsfunktion

Sedan 2014 har SJ en funktion för visseblåsning dit medarbetare kan rapportera in allvarigare oegentligheter, inklusive avsteg från den interna uppförandekoden. Funktionen garanterar anonymitet för uppgiftslämnaren och anmälningar hanteras av en grupp bestående av cheferna för Juridik, Säkerhet och Beredskap samt HR. Under 2021 har gruppen hanterat två visselsärenden.

Styrelse

1. Siv Svensson

Styrelsens ordförande i SJ AB sedan 2018, styrelseledamot sedan 2012
Ordförande i ersättningsutskottet, ledamot i revisionsutskottet
Född: 1957

Utbildning: Examen i internationell ekonomi
Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Allba AB.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd för Sefina Finance AB. Vice vd och regionbankschef Nordea. Styrelseledamot i Karolinska universitetssjukhuset, Inlandsinnovation AB, Forum Syd samt Swedbank.

2. Ulrika Dellby

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2014
Ledamot i revisionsutskottet
Född: 1966

Utbildning: Civilekonom

Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Lifco AB, Linc AB, Kavli Holding AS, Fasadgruppen Group AB, Werksta Nordic samt IVAs Näringslivsråd. Rådgivare Altocumulus Asset Management.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Partner Fagerberg & Dellby Fond I AB. Partner Boston Consulting Group. Vd för Brand Union AB. Ordförande Hello World! Ideell Förening. Vice ordförande för Fastighetsaktiebolaget Norrporten. Styrelseledamot i Big Bag AB, Yrkesakademien AB, Via Travel Group AS, OSM Group AB samt Cybercom Holding AB.

3. Lennart Käll

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2018
Ledamot i ersättningsutskottet
Född: 1958

Utbildning: Civilekonom, IT/programmerarexamen

Befattningar och styrelseuppdrag: Styrelseuppdrag, rådgivning, investeringar. Styrelseordförande i Sveriges Radio och Länsförsäkringar Stockholm. Styrelseledamot i svenska Skidförbundet och Länsförsäkringar AB (Bank, Liv, Sak, Agria). Adjungerad styrelseledamot Grant Thornton.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd och koncernchef för Svenska Spel. Vd för Wasa Kredit. Vd och koncernchef för Ticket Travel Group. Vd för Ica-banken. Vd för SEB Finans. Styrelseledamot i LF Bank, Euromaint, UC, Möller bilfinans Norge, Unibanka Lettland samt vice ordförande i Grönklittsgruppen.

4. Per Matses

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2018
Ordförande i revisionsutskottet
Född: 1958

Utbildning: Civilekonom

Befattningar och styrelseuppdrag: Egen verksamhet. Styrelseledamot i Setra Group AB.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd respektive CFO och vice vd för Sveaskog, CFO, vice vd och administrativ direktör hos Apoteket AB. Ekonomidirektör hos Postgirot Bank AB. Ekonomidirektör hos Posten AB. Styrelseledamot i Praktikertjänst AB.

5. Ulrik Svensson

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2021
Född: 1961

Utbildning: Civilekonom

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: CFO Lufthansa-koncernen. Vd för Melker Schörling AB. CFO Swiss International Air Lines AG. Styrelseledamot i Assa Abloy AB, Hexagon AB, AAK AB, Loomis AB, Hexpol AB och Flughafen Zurich AG.

6. Klas Wählberg

Styrelseledamot i SJ AB sedan 2019
Ledamot i ersättningsutskottet
Född: 1958

Utbildning: Civilingenjör, MBA

Befattningar och styrelseuppdrag: Vd för Teknikföretagen.

Tidigare befattningar och styrelseuppdrag: Vd för Bombardier Transportation Sweden AB. Vd för Upplands Lokaltrafik.

7. Per Hammarqvist

Arbetsagarrepresentant i SJ AB sedan 2011
Född: 1958

Befattningar och styrelseuppdrag: Trafikplanerare. Ordförande i SACO-föreningen vid SJ och i TJ-föreningen vid SJ. Styrelseledamot i Trafik & Järnvägs inom SRAT.

8. Hans Pilgaard

Arbetsagarrepresentant i SJ AB sedan 2012
Född: 1963

Befattningar och styrelseuppdrag: Lokförare. Ordförande ST-spårtrafik vid SJ AB och ledamot i ST-spårtrafiks förhandlingsdelegation.

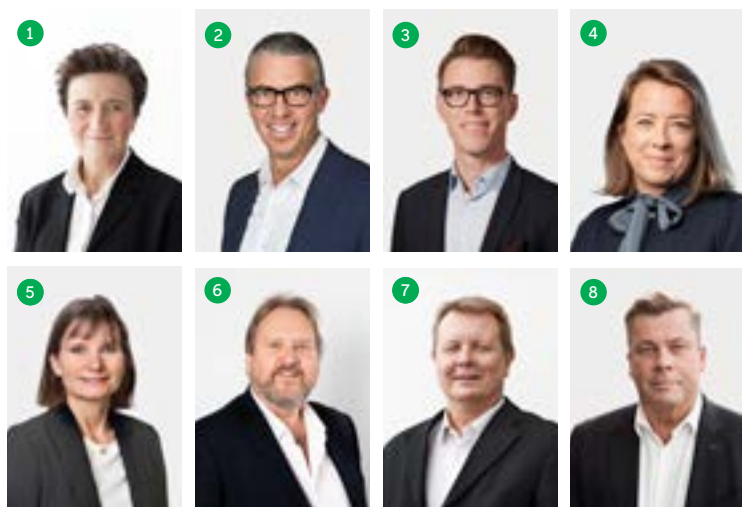
9. Stefan Zetterlund

Arbetsagarrepresentant i SJ AB sedan 2016
Född: 1963

Befattningar och styrelseuppdrag: Tågmästare. Ordförande och avtalsansvarig Seko Förhandlingsorganisation SJ. Ordförande i Seko-klubben i Hallsberg samt ordförande för Sekos förbundsrevisorer.

Ulrika Nordström lämnade SJ AB:s styrelse den 28 februari 2022.

Koncernledning

1. Monica Lingegård

Vd SJ AB och koncernchef sedan 2020

Född: 1962

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Svenska Rymdaktiebolaget (SSC). Styrelseledamot i Humana.

Tidigare befattningar: Vd för Samhall AB. Vd för G4S Secure Solutions Sverige. Ledande roller inom flertalet branscher såsom IT, telecom, strategikonsulting och finans.

2. Mats Almgren

Direktör Kommersiell trafik sedan januari 2021, i koncernledningen sedan 2019

Född: 1964

Utbildning: Executive MBA

Tidigare befattningar: Direktör Kommunikation och Försäljning SJ. Affärsområdeschef Telenor, vd Canal Digital, vd NEC Scandinavia.

3. Arvid Fredman

Direktör Fordon sedan 2019

Född: 1977

Utbildning: Civilingenjör, Executive MBA

Tidigare befattningar: Chef trafikupphandlingar Division Fordon hos SJ AB. Teamchef X2000-flottan hos SJ AB. Konsultchef Underhåll & Kvalitet hos Interfleet Technology. Resursoptimering och planering hos Green Cargo AB.

4. Elisabeth Hansson

Direktör Ekonomi (interim) sedan september 2021

Född: 1975

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Surgical Science, Global Health Partner samt Mentor International Foundation.

Tidigare befattningar: Affärsområdeschef Communication Services på PostNord, Marknadsområdeschef på Samhall, Partner på Boston Consulting Group samt Principal på McKinsey & Company.

5. Lena Källström

Direktör Upphandlad trafik sedan januari 2021. Vd SJ Götalandståg AB sedan 2012. I koncernledningen sedan 2016

Född: 1965

Utbildning: Civilekonom

Tidigare befattningar: Chef service regional SJ AB, Distriktschef Sodexo.

6. Lars Lindberg

Tillförordnad Direktör Trafik & Service sedan december 2021

Född: 1957

Utbildning: Civilingenjör

Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Täby Miljövärme. Styrelseledamot i Täby Holding. Ersättare i direktionen för Storstockholms brandförsvär.

Tidigare befattningar: Chef teknisk produktledning Division Fordon hos SJ AB. Teknisk expert hos juristbyrå specialiserad på entreprenadrätt. Konsult inom kraftindustrin.

7. Johan Näsman

Direktör IT sedan 2020, i koncernledningen sedan januari 2021

Född: 1962

Utbildning: Civilingenjör

Tidigare befattningar: Divisionschef H&MIT. Driftschef H&MIT. VD Jayway Stockholm.

8. Mats Pettersson

Direktör HR sedan 2019

Född: 1961

Utbildning: Fil kand

Tidigare befattningar: Personaldirektör hos NCC. Personaldirektör hos Quant AB. Personalchef hos Manpower. Personalchef hos Scandinavian Service Partner, Senior partner hos Ekman & Partners.

Madeleine Raukas lämnade den 13 december 2021 rollen som Direktör Trafik & Service samt SJs koncernledning.

Lena Herrmann lämnade den 31 januari 2022 rollen som Direktör Strategi & Verksamhetsutveckling samt SJs koncernledning.

Övriga förändringar i koncernledningen under 2021 framgår på sidan 47.

Intern kontroll avseende finansiell rapportering

Styrelsen ansvarar enligt aktiebolagslagen, årsredovisningslagen och svensk kod för bolagsstyrning för att ett effektivt system för intern kontroll är etablerat.

SJs internkontrollstruktur är uppbyggd utifrån COSO-modellen, vars ramverk har tillämpats på koncernens verksamhet och förutsättningar. Enligt COSO-modellen sker genomgång och bedömning inom områdena kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Ramverkets fem nyckelkomponenter säkerställer tillsammans att den finansiella rapporteringen är tillförlitlig.

Kontrollmiljö

Grunden för en god intern styrning och kontroll är ett ramverk av styrande dokument såsom policyer, och instruktioner som är väl förankrade. Koncernens uppförandekod utgår från SJs värdeord och ger vägledning för hur alla medarbetare inom koncernen, även styrelseledamöter och självständiga uppdragstagare, ska agera och bemöta varandra och SJs intressenter. Koncernens styrande dokument skapar stommen som definierar organisationsstrukturen, ansvar och behörigheter.

Styrelsen har delegerat ansvaret för att upprätthålla en effektiv kontrollmiljö liksom det löpande arbetet med riskhantering och intern kontroll av den finansiella rapporteringen till vd. Detta ansvar har sedan delegerats vidare till de direktörer som leder SJs affärsområden, divisioner, dotterbolag och stödfunktioner. Ansvar och befogenheter framgår bland annat i styrelsens instruktion till vd samt i av styrelsen fastställda policyer och instruktioner. SJs ekonomidirektör har det övergripande ansvaret för att SJs finansiella rapporter är framtagna i enlighet med gällande lagstiftning, redovisningsprinciper samt svenska statens ägarpolicy för statligt ägda bolag. Ekonomidirektören ansvarar även för att ett lämpligt system finns på plats för uppföljning och kontroll av den finansiella rapporteringen.

Arbetet inom revisionsutskottet utgör en del av styrelsens kontroll av den finansiella rapporteringen samt bakomliggande processer och kontroller. Läs mer om revisionsutskottets uppgifter på sidan 44.

Riskbedömning

SJ arbetar systematiskt med riskbedömningar avseende finansiell rapportering och uppdaterar kontinuerligt riskanalysen avseende bedömning av risker som kan leda till fel i den finansiella rapporteringen. Syftet med riskbedömningarna är att dels proaktivt kunna vidta åtgärder, dels att styra arbetet med intern kontroll till de områden där risker finns. Identifierade risker samt vidtagna åtgärder rapporteras till revisionsutskottet.

Kontrollaktiviteter

SJs kontrollaktiviteter utformas för att systematiskt hantera väsentliga risker avseende den finansiella rapporteringen, inklusive viktiga redovisningsfrågor som identifierats vid riskbedömningen. För att säkerställa att SJ har kontrollaktiviteter för områden med hög risk finns processkartor för varje identifierad process.

Kontrollaktiviteterna syftar till att förebygga eller tidigt upptäcka fel i rapporteringen och därigenom minimera de negativa konsekvenserna. Kontrollaktiviteter inom dessa processer är exempelvis analytiska genomgångar, stickprov och avstämningar. Inför varje månadsbokslut hålls avstämningsmöten för att gå igenom viktiga frågor och bokningar för att säkerställa ett korrekt finansiellt resultat, kassaflöde och balansomslutning. Därtill innebär månatlig uppföljning av finansiella nyckeltal i SJs styrkort att avvikelser från beslutade mål snabbt kan upptäckas och lämpliga åtgärder vidtas.

Information och kommunikation

Inom SJ finns dokumenterade beslutsvägar, befogenheter och ansvarsområden samlade i SJs dokumenthanterings-system. Från denna länkas alla dokument till SJs intranät så att samtliga medarbetare har tillgång till dem.

Koncernens ekonomifunktion har ett direkt operativt ansvar för den löpande finansiella redovisningen och för likformig tillämpning av koncernens riktlinjer, principer och instruktioner för den finansiella rapporteringen. Inför varje kvartalsbokslut hålls early warnings-möten för att på ett tidigt stadium lyfta uppkommande redovisningsfrågor och fatta beslut kring dessa.

Uppföljning

Stödfunktion Ekonomi ansvarar för analysen av det ekonomiska utfallet och sammanställningen av rapporteringen. Styrelsen och koncernledningen får löpande information om koncernens resultat och finansiella ställning och utveckling av verksamheten. Revisionsutskottet ansvarar för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra koncernens finansiella rapportering. Vidare har koncernen en central riskhanteringsfunktion. Vid återkommande så kallade business review-möten träffar medlemmar i koncernledningen och vd för trafikdrivande dotterbolag SJs vd och ekonomidirektör. Fokus vid business review är analys av utfall gentemot budget och prognos samt kopplade aktiviteter.

SJs funktion för internrevision arbetar på uppdrag av och rapporterar till styrelsens revisionsutskott. SJs internrevision gör årligen en oberoende riskanalys som utgör grunden för internrevisionens årliga revisionsplan. Internrevisionens revisionsplan fastställs av styrelsen. Internrevisionen genomför därefter oberoende och objektiva granskningsuppdrag, vilka resulterar i åtgärder och förbättringsprogram. Sedan 2018 ansvarar en extern leverantör för internrevisionen hos SJ. Syftet är att få tillgång till specialistkompetens inom specifika områden.

Allvarliga oegentligheter kan anmälas till SJs visseblåsningsfunktion, läs mer på sidan 48.

Styrelsen anger årligen sina krav på vilken finansiell uppföljning de ska erhålla i en särskild instruktion. Denna instruktion styr innehållet i den managementrapport som styrelsen får ta del av tio gånger varje år. Inför varje revisionsutskottsmöte sammanställer stödfunktion Ekonomi även en rapport över SJ-koncernens finansiella rapportering där bland annat större redovisningsposter och kommande förändringar till följd av nya standarder eller principer inom koncernen beskrivs.

Koncernens noter

1	Redovisningsprinciper	57
2	Viktiga uppskattningar och bedömningar	58
3	Intäkter och avtalssaldon	58
4	Personalkostnader	59
5	Övriga kostnader	62
6	Ersättning till revisorer	62
7	Finansiella intäkter och kostnader	62
8	Skatt	63
9	Materiella anläggningstillgångar	64
10	Nyttjanderättstillgångar	66
11	Immateriella tillgångar	66
12	Andelar i intressebolag	67
13	Övriga fordringar	67
14	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	68
15	Finansiella instrument och finansiell riskhantering	68
16	Leasingavtal	71
17	Eget kapital	72
18	Avsättningar	72
19	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	73
20	Ställda säkerheter	73
21	Eventualförpliktelser	73
22	Transaktioner med närstående	74
23	Förändring i finansiell skuld	74
24	Händelser efter balansdagen	74

Moderbolagets noter

M1	Redovisningsprinciper	79
M2	Viktiga uppskattningar och bedömningar	79
M3	Intäkter och avtalssaldon	79
M4	Personalkostnader	80
M5	Övriga kostnader	80
M6	Ersättning till revisorer	80
M7	Finansiella intäkter och kostnader	80
M8	Skatt	81
M9	Materiella anläggningstillgångar	82
M10	Immateriella tillgångar	83
M11	Andelar i dotterbolag	83
M12	Andelar i intressebolag	84
M13	Övriga fordringar	84
M14	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	84
M15	Finansiella instrument och finansiell riskhantering	85
M16	Leasingavtal	86
M17	Eget kapital	86
M18	Avsättningar	87
M19	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	87
M20	Ställda säkerheter	87
M21	Eventualförpliktelser	87
M22	Transaktioner med närstående	87
M23	Förändring i finansiell skuld	88
M24	Händelser efter balansdagen	88
M25	Vinstdisposition	88

Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat

MSEK	Not	2021	2020
Nettoomsättning	3	7 287	5 529
Övriga rörelseintäkter		778	402
Summa rörelsens intäkter		8 065	5 931
Personalkostnader	4	-3 375	-2 850
Av- och nedskrivningar	9, 10, 11	-941	-945
Övriga kostnader	5, 6	-4 854	-4 004
Summa rörelsens kostnader		-9 171	-7 799
Resultat från andelar i intressebolag	12	0	0
Rörelseresultat		-1 106	-1 867
Finansiella intäkter	7	33	23
Finansiella kostnader	7	-39	-30
Resultat före skatt		-1 113	-1 875
Skatt på årets resultat	8	148	384
Årets resultat		-965	-1 491
<i>Hänförligt till:</i>			
Moderbolagets aktieägare ¹		-965	-1 491
Resultat per aktie (före och efter utspädning), SEK			
		-241,2	-372,7
Antal aktier vid årets utgång, tusental			
		4 000	4 000
Genomsnittligt antal aktier, tusental			
		4 000	4 000
Övrigt totalresultat			
<i>Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen</i>			
Kassaflödessäkringar			
- förändring i verkligt värde	17	39	-43
- omklassificering till resultaträkningen	17	-1	4
Uppskjuten skatt	17	-8	9
Omräkningsdifferens utländska dotterbolag	17	-2	2
Övrigt totalresultat för året		28	-28
Årets totalresultat		-937	-1 519
<i>Hänförligt till:</i>			
Moderbolagets aktieägare ¹		-937	-1 519

¹⁾ Det finns inget innehav utan bestämmande inflytande i koncernen.

Kommentarer till koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat

Intäkter

Sjs nettoomsättning förbättrades kraftigt och uppgick till 7 287 MSEK (5 529), vilket motsvarar en ökning med 32%. Året 2021 påverkades i minskad omfattning av coronapandemin och de åtgärder som myndigheterna vidtagit jämfört med föregående år.

Resandet¹ ökade med 11% jämfört med föregående år, men var fortsatt lägre än innan coronapandemin. Biljettintäkterna ökade till följd av det högre resandet.

Trafikavtalsintäkterna har ökat kraftigt främst till följd av Öresundstågstrafiken som hade trafikstart i december 2020 och Trafikpaket Nord i Norge som hade trafikstart i juni 2020.

Yielden (biljettpris per personkilometer) ökade mestadels på grund av högre efterfrågan på biljetter jämfört med föregående år. Trafikutbudet var högre jämfört med föregående år. Även försäljningen av mat och dryck ökade till följd av det högre resandet.

Övriga rörelseintäkter ökade på grund av statligt bidrag om cirka 350 MSEK i form av retroaktiv nedsättning av banavgifter. Därutöver har norsk verksamhet erhållit statligt bidrag.

Kostnader

Sjs rörelsekostnader uppgick till 9 171 MSEK (7 799), vilket motsvarar en ökning med 18%. Det högre kostnadsutfallet förklaras i hög utsträckning av Öresundstågstrafiken som hade trafikstart i december 2020 och Trafikpaket Nord i Norge som hade trafikstart i juni 2020. Även avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar har påverkat kostnadsutfallet med 540 MSEK. Detta då förutsättningar för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin.

Personalkostnaderna ökade främst till följd av kostnader för nya medarbetare i Öresundstågstrafiken och trafikpaket Nord i Norge.

Av- och nedskrivningar är sammanlagt i nivå med föregående år. Avskrivningarna har minskat på nyttjanderättstillgångar och på grund av fullt avskrivna materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar under 2020. Minskningen har motverkats av nedskrivning av tillgångar kopplade till avtal inom upphandlad trafik om 145 MSEK.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet för helåret 2021 uppgick till -1 106 MSEK (-1 867), vilket motsvarar en rörelsemarginal på -13,7% (-31,5). Året påverkades precis som föregående år av coronapandemin och de åtgärder myndigheterna vidtagit för att minska smittspridningen. Resandeutvecklingen¹ för helåret ökade och uppgick till 11% jämfört med föregående år, men resandet var fortsatt lägre än innan coronapandemin.

Rörelseresultatet har påverkats med -540 MSEK till följd av avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar. Detta då förutsättningar för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin.

Rörelseresultatet har påverkats positivt av statliga bidrag om 792 MSEK (471) som syftar till att mildra coronapandemins effekter.

Finansnetto, skatt och årets resultat

Sjs finansnetto uppgick till -6 MSEK (-8). Koncernens resultat före skatt uppgick till -1 113 MSEK (-1 875). Skatt på årets resultat uppgick till 148 MSEK (384) och består av uppskjuten skatt hänförlig till framtida underskottsavdrag. Den effektiva skattesatsen uppgick till -13,3 % (-20,5). Skillnaden mellan den effektiva skattesatsen och vägd genomsnittlig skattesats om -21 % förklaras främst av avsättning för avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar för vilket ingen uppskjuten skatt på framtida underskottsavdrag har redovisats. Även tidigare redovisad uppskjuten skattefordran hänförlig till ett avtal inom upphandlad trafik har skrivits ner.

Årets resultat uppgick till -965 MSEK (-1 491).

1) Resandeutveckling inkluderar resande med biljetter som SJ-koncernen erhåller intäkterna för, inklusive resande med periodkort inom ramen för Movingo-avtalet, exklusive resande med periodkort inom övriga trafikavtal.

Koncernens rapport över finansiell ställning

MSEK	Not	211231	201231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	9	4 908	4 956
Nyttjanderättstillgångar	10, 16	557	726
Immateriella tillgångar	11	287	343
Uppskjutna skattefordringar	8	72	–
Övriga långfristiga tillgångar	3, 12, 15	102	143
Summa anläggningstillgångar		5 926	6 168
Omsättningstillgångar			
Varulager		6	8
Kundfordringar	15	369	313
Övriga fordringar	13, 15	588	202
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	257	196
Kortfristiga placeringar	15	259	773
Likvida medel	15	1 064	1 622
Summa omsättningstillgångar		2 544	3 114
SUMMA TILLGÅNGAR		8 470	9 282

MSEK	Not	211231	201231
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare ¹	17	2 715	3 652
Summa eget kapital		2 715	3 652
Långfristiga skulder			
Leasingskuld	15, 16, 23	347	513
Övriga räntebärande skulder	15, 23	1 814	2 178
Avsättningar	18	484	310
Uppskjutna skatteskulder	8	–	69
Summa långfristiga skulder		2 645	3 070
Kortfristiga skulder			
Leasingskuld	15, 16, 23	235	227
Övriga räntebärande skulder	15, 23	346	105
Avsättningar	18	468	500
Leverantörsskulder	15	559	538
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	1 236	977
Skatteskulder		1	1
Övriga kortfristiga skulder	15	264	211
Summa kortfristiga skulder		3 110	2 560
Summa skulder		5 755	5 631
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		8 470	9 282

¹ Det finns inget innehav utan bestämmande inflytande i koncernen.

Kommentarer till koncernens rapport över finansiell ställning

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Koncernens materiella anläggningstillgångar uppgick till 4 908 MSEK (4 956) och utgörs till största delen av tågfordon. Sjs fordonsflotta består främst av SJ 3000, X 2000, dubbeldäckare samt lok och personvagnar.

Nyttjanderättstillgångar

Koncernens nyttjanderättstillgångar består av hyresavtal för lokaler, vilka totalt uppgick till 557 MSEK (726).

Immateriella tillgångar

Koncernens immateriella tillgångar uppgick till 287 MSEK (343) och utgörs främst av balanserade utgifter för utveckling av verksamhetsnära IT-system. De immateriella tillgångarna har minskat på grund av nedskrivning om 118 MSEK, främst kopplat till avtal inom upphandlad trafik.

Övriga långfristiga tillgångar

Övriga långfristiga tillgångar uppgick till 102 MSEK (143) och utgörs främst av finansiella placeringar. Placeringarna avser fondförvaltning av likvida medel som ska täcka framtida utbetalningar av livräntor.

Omsättningstillgångar

Kortfristiga placeringar uppgick till 259 MSEK (773), där minskningen främst förklaras av att kortfristiga placeringar om 513 MSEK har förfallit samt avyttrats för att stärka koncernens likviditet. Övriga fordringar uppgick till 583 MSEK (202) och har ökat främst på grund av statligt bidrag avseende retroaktiv nedsättning av banavgifter.

Skulder

Räntebärande skulder

Koncernens leasingskuld uppgick till 582 MSEK (740) och övriga räntebärande skulder till 2 160 MSEK (2 283). Övriga räntebärande skulder utgörs främst av lån för finansiering av de nya snabbtåg SJ ska investera i, SJ 3000 samt för moderniseringen av X 2000. Lånen har en återstående löptid på upp till 12 år.

Avsättningar

Koncernens avsättningar uppgick till 953 MSEK (810). Ökningen beror på avsättning för framtida osäkerhet avseende avtal inom upphandlad trafik om 345 MSEK. Ökningen motverkas till viss del av att den avsättning för kostnadsbesparande åtgärder som redovisades föregående år har minskat med 78 MSEK. Även avsättningar för värdebevis och kundlojalitetsprogrammet SJ Prio har minskat. Värdebevis har ställts ut till resenärer som avbokat sin SJ-resa.

Koncernens rapport över förändring i eget kapital

MSEK	Not 17	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Övriga reserver	Balanserade vinstmedel	Summa eget kapital ¹
1 januari 2020		400	2 819	17	1 934	5 170
Årets resultat		-	-	-	-1 491	-1 491
Övrigt totalresultat		-	-	-28	-	-28
Årets totalresultat		-	-	-28	-1 491	-1 519
Utdelning till aktieägare		-	-	-	-	-
31 december 2020		400	2 819	-11	443	3 652
Årets förändring						
Årets resultat		-	-	-	-965	-965
Övrigt totalresultat		-	-	28	-	28
Årets totalresultat		-	-	28	-965	-937
Utdelning till aktieägare		-	-	-	-	-
31 december 2021		400	2 819	17	-522	2 715

¹ Totalt eget kapital är hänförligt till moderbolagets aktieägare. Det finns inget innehav utan bestämmande inflytande i koncernen.

Kommentarer till förändring i eget kapital

Koncernens eget kapital uppgick till 2 715 MSEK (3 652). Förändringen förklaras av årets totalresultat om -937 MSEK (-1 519).

Finansiella mål

Ägarens finansiella mål och direktiv på Sjs verksamhet baseras på avkastning på operativt kapital, nettoskultsättningsgrad och utdelning. Dessa mått definieras inte enligt IFRS. För mer information om Sjs alternativa nyckeltal, se Definitioner och ordlista.

	Mål	2021	2020
Avkastning på operativt kapital, %	> 7	-24,6	-41,5
Nettoskultsättningsgrad, ggr	0,5-1,0	0,54	0,19
Av styrelsen föreslagna utdelning avseende årets resultat, %	30-50	-	-

Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning på grund av negativt resultat. För räkenskapsåret 2020 lämnades ingen utdelning till följd av negativt resultat, se not M25 för vinstdisposition.

Avstämning operativt kapital och avkastning operativt kapital

MSEK	211231	201231
Genomsnittligt eget kapital	2 973	4 541
Genomsnittliga räntebärande avsättningar	143	151
Genomsnittliga övriga räntebärande skulder	2 841	2 043
Genomsnittliga likvida medel	-985	-657
Genomsnittliga övriga räntebärande tillgångar	-481	-1 575
Genomsnittligt operativt kapital	4 491	4 503
Årets rörelseresultat	-1 106	-1 867
Avkastning på operativt kapital, %	-24,6	-41,5

Avkastning på operativt kapital per den 31 december 2021 uppgick till -24,6% (-41,5) vilket är under målet på >7% som ska nås i genomsnitt. Detta mestadels på grund av negativt rörelseresultat, till följd av det lägre resandet under coronapandemin.

Avstämning nettoskuld och nettoskultsättningsgrad

MSEK	211231	201231
Räntebärande avsättningar	140	147
Övriga räntebärande skulder	2 742	3 023
Likvida medel	-1 064	-1 622
Övriga räntebärande tillgångar	-351	-846
Nettoskuld (+)/ nettokassa (-)	1 467	703
Totalt eget kapital	2 715	3 652
Nettoskultsättningsgrad, ggr	0,54	0,19

Koncernens nettoskultsättningsgrad uppgick per den 31 december 2021 till 0,54 ggr (0,19). Sjs kapitalstruktur är därmed starkare än vad ägarens långsiktiga mål på 0,5-1,0 anger. Förändringen i nettoskultsättningsgrad beror mestadels på negativt rörelseresultat till följd av coronapandemin. SJ står inför stora investeringar som kommer att öka skultsättningen på sikt.

Finansiella nyckeltal

Avstämning betalningsberedskap

MSEK	211231	201231
Likvida medel	1 064	1 622
Ej utnyttjade kreditlöften	3 100	1 600
Betalningsberedskap	4 164	3 222

SJ bevakar betalningsberedskapen för att säkerställa att koncernen har en god tillgång till likvida medel. Den 8 april 2021 avtalade SJ om en hållbarhetslänkad kreditfacilitet om 3 miljarder kronor som ersatte den tidigare om 1,5 miljarder kronor. Kreditfaciliteten syftar till att öka Sjs finansiella flexibilitet och löper om tre år med möjlighet till 1+1 års förlängning. Betalningsberedskapen uppgick per 31 december 2021 till sammanlagt 4 164 MSEK (3 222).

Koncernens kassaflödesanalys

MSEK	Not	2021	2020
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		-1 113	-1 875
Ej kassaflödespåverkande poster			
Av- och nedskrivningar	9, 10, 11	941	945
Förändring avsättningar	18	143	274
Realisationsvinst/-förlust		-1	-
Resultat från andelar i intressebolag	12	-	0
Betald skatt		-1	0
Övriga ej kassaflödespåverkande poster		48	15
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapital		18	-641
Förändring av rörelsekapital			
Förändring av kundfordringar		-56	-32
Förändring av leverantörsskulder		16	-44
Förändring av övrigt rörelsekapital		-123	42
Kassaflöde från rörelsekapital		-164	-34
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-146	-675
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	9	-503	-505
Investeringar i immateriella tillgångar	11	-99	-169
Utdelning från intressebolag		17	-
Förvärv av kortfristiga placeringar		-	-52
Avyttring och förfall av kortfristiga placeringar		513	1 759
Övrig investeringsverksamhet		-12	-40
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-84	994
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån	23	-	1 499
Amortering upplåning	23	-95	-98
Amortering leasingsskuld	23	-234	-302
Utdelning till aktieägare		-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-329	1 099
Årets kassaflöde		-558	1 418
Likvida medel vid årets början		1 622	204
Likvida medel vid årets slut	15	1 064	1 622

Kommentarer till koncernens kassaflödesanalys

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Resultat före skatt för helåret 2021 uppgick till -1 113 MSEK (-1 875). Året påverkades precis som föregående år av coronapandemin och de åtgärder myndigheterna vidtagit för att minska smittspridningen.

Ej kassaflödespåverkande poster avser främst avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar. Detta då förutsättningarna för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin.

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick därmed till -146 MSEK (-675).

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflöde från investeringsverksamheten uppgick till -84 MSEK (994). Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till -503 MSEK (-505), varav -470 MSEK (-486) avsåg investeringar i fordon. Investeringar i immateriella tillgångar uppgick till -99 MSEK (-169) och avsåg anpassning av IT-system.

Årets avyttring och förfall av kortfristiga placeringar uppgick till 513 MSEK (1 759) och förvärv av kortfristiga placeringar uppgick till -MSEK (-52).

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -329 MSEK (1 099). Amortering av lån har skett enligt plan med -95 MSEK (-98). Amortering av leasingsskuden uppgick till -234 MSEK (-302). Föregående år tog SJ upp ett nytt lån om 1 499 MSEK för att delfinansiera inköp av nya snabbtåg.

Koncernens noter

1. Redovisningsprinciper

Grund för rapporternas upprättande

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget SJ AB och samtliga dotterbolag. Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee (IFRIC) så som de antagits av EU. Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med svensk lag genom tillämpning av RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner".

Redovisningen är huvudsakligen baserad på historiska anskaffningsvärden utom för vissa finansiella instrument. Om inget annat anges har redovisningsprinciperna använts konsekvent för alla angivna år. Belopp anges i miljoner svenska kronor, MSEK, om inte annat anges. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Nedan samt i anslutning till berörda noter följer de redovisningsprinciper som har tillämpats vid upprättandet av årsredovisningen för koncernen.

Förändringar i redovisningsprinciper

Inga nya eller ändrade redovisningsstandarder bedöms ha någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Det finns inte några nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu inte trätt i kraft som förväntas få någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Ändrad uppdelning av intäkter från 1 januari 2021

Från och med 1 januari 2021 utgår uppdelningen av intäkter i SJs finansiella rapporter från SJ-koncernens olika intäktsströmmar. Koncernens huvudsakliga intäktsströmmar är biljettförsäljning, trafikavtalsintäkter från upphandlad trafik, mat och dryck och övrigt. Tidigare utgick uppdelningen av intäkterna från SJs affärsmodell och var uppdelad på kommersiell trafik, upphandlad trafik samt övrigt. Den nya uppdelningen är bättre kopplad till vilken affärsrisk SJ står samt vilken möjlighet SJ har att påverka intäkterna. Jämförelsetal avseende uppdelningen av intäkter har omräknats.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget SJ AB och samtliga dotterbolag. Bolag som förvärvats under året inkluderas i koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat, rapport över finansiell ställning samt kassaflödesanalys från och med förvärvstidpunkten. Avyttrade bolag ingår fram till och med tidpunkten då koncernen förlorar kontrollen eller bestämmande inflytande över dem.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Det innebär att förvärvade dotterbolags tillgångar, skulder samt eventalförpliktelser redovisas till verkligt värde enligt upprättad förvärvsanalys. Överstiger anskaffningsvärdet det verkliga värdet på koncernens andel av identifierbara förvärvade nettotillgångar redovisas det som goodwill. Om anskaffningskostnaden understiger verkligt värde för det förvärvade dotterbolagets nettotillgångar, redovisas mellanskillnaden direkt i koncernens resultaträkning.

Transaktionskostnader kostnadsförs direkt.

Segmentrapportering

Statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande 2020 anger Principer för extern rapportering i bolag med statligt ägande. I punkt 4.1 anges att bolagen med statligt ägande ska upprätta årsredovisning och delårsrapporter baserade på tillämpliga internationella redovisningsstandarder (IFRS) på motsvarande sätt som publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. För bolag med statligt ägande som inte har aktier eller andra överlåtbara värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige finns inget krav på att upprätta segmentsredovisning enligt IFRS. Därför upprättar SJ inte någon segmentrapportering.

Statliga bidrag

Statliga bidrag för korttidsarbete och kompensation för sjuklöne-kostnader redovisas som en reduktion av personalkostnader. Dessa redovisas i resultaträkningen i samma period som de kostnader bidragen är avsedda att täcka redovisas.

Omställningsstöd och retroaktiv nedsättning av banavgifter redovisas som en övrig intäkt till den del det bedöms föreligga rimlig säkerhet att villkoren uppfyllts och bidragen har erhållits eller kommer att erhållas.

Stöd som riktats specifikt till kollektivtrafiken i Norge (Stötteordningen) redovisas som en övrig intäkt, till den del det bedöms föreligga rimlig säkerhet att villkoren uppfyllts och bidragen har erhållits eller kommer att erhållas.

Det finns inga eventalförpliktelser som är knutna till de statliga bidragen. Koncernen har inte erhållit några andra former av statliga stöd.

Valutaomräkning

SJ AB och SJ-koncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor (SEK). Vid upprättandet av koncernens bokslut omräknas resultat och balansräkning för dotterbolag som har en annan funktionell valuta till koncernens rapporteringsvaluta. Resultaträkningen omräknas till SEK enligt genomsnittlig valutakurs. Poster i balansräkningarna omräknas till SEK genom att använda balansdagens kurs. De valutadifferenser som uppstår redovisas som en separat komponent i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital.

Transaktioner i utländsk valuta värderas till den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omvärderas fordringar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader i den period de uppkommer. Övriga valutakursdifferenser redovisas i rörelseresultatet för den period i vilken de uppkommer.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar koncernens in- och utbetalningar under perioden där betalningarna hänförs till löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet. Kassaflödesanalysen åskådliggör således koncernens förmåga att generera likvida medel. Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod, vilket innebär att resultatet justeras för:

- periodens förändring av kundfordringar, leverantörsskulder samt andra rörelsetillgångar och rörelseskulder
- icke-kassaflödespåverkande poster såsom avskrivningar, avsättningar och uppskjutna skatter
- alla övriga poster, vars kassaflödeseffekt hänförs till investerings- eller finansieringsverksamheten. ■

2. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Vid upprättandet av koncernredovisningen görs uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisade tillgångs- och skuldposter respektive intäkts- och kostnadsposter samt annan lämnad information. Verkligt utfall kan skilja sig från dessa uppskattningar. Uppskattningar och bedömningar bygger på erfarenhet samt på rimliga antaganden om framtida marknadsutveckling, men även på rådande omständigheter som till exempel politiska beslut.

Särskilt betydande för den finansiella ställningen är uppskattningar i beräkningen av nyttjandeperiod för investeringar i fordon. Utöver gjorda uppskattningar har även bedömningar gjorts av redovisningsfrågor med stor betydelse för redovisade belopp. Till höger listas de områden där SJ gjort viktiga bedömningar och/eller har osäkerhet i uppskattningar och bedömningar som har påverkat SJs resultat. ■

Viktiga uppskattningar och bedömningar	Not
Underskottsavdrag	8, Skatt
Nyttjandeperioder	9, Materiella anläggningstillgångar
Tillkommande utgifter	9, Materiella anläggningstillgångar
Nedskrivningsprövning	9, Materiella anläggningstillgångar
Nedskrivningsprövning	11, Immateriella tillgångar
Leasingavtal enligt IFRS 16	16, Leasingavtal
Leasingperiodens längd	16, Leasingavtal
Kundlojalitetsprogram (SJ Prio)	18, Avsättningar
Omstruktureringsreserv	18, Avsättningar
Förlustkontrakt	18, Avsättningar
Twister	21, Eventualförpliktelser

3. Intäkter och avtalssaldon

■ Redovisningsprinciper

Nettoomsättningen avser intäkter från hållbara tågresor. SJs uppdelning av intäkter utgår från SJ-koncernens olika intäktsströmmar. Koncernens huvudsakliga intäktsströmmar är biljettförsäljning, trafikavtalsintäkter från upphandlad trafik, försäljning av mat och dryck ombord samt övrigt. Rabatter förekommer endast i form av kassarabatt och reducerar redovisad intäkt.

Vid försäljning av resor till kunder som är med i SJs kundlojalitetsprogram (SJ Prio) reduceras intäkten med förväntat framtida åtagande för SJ Prio vilket redovisas som en avsättning. Avsättning för ersättning vid försening redovisas vid försäljningstillfället och reducerar intäkten. Se not 18 Avsättningar för mer information.

Avtalsskulder redovisas för förutbetalda årskort och färdbiljetter, det vill säga fakturerad men ej utförd trafik.

Biljettintäkter

Biljettintäkterna erhålls inom kommersiell trafik och inom vissa trafikavtal inom upphandlad trafik. Bokningsavgiften redovisas i samband med köp av resa och biljettintäkten redovisas i samband med att resan inträffar. För periodkort redovisas intäkten över tid och för enkelresor vid tidpunkten för resan. Normala kreditvillkor är 30 dagar.

Trafikavtalsintäkter från upphandlad trafik

Trafikavtalsintäkter avser intäkter som erhålls från regionala kollektivtrafikmyndigheter och nationell trafikupphandlingsmyndighet avseende trafik som har upphandlats. SJ bedriver verksamhet på uppdrag av dessa beställare. Varje avtal är unikt, och prestationsåtagandet avser att leverera trafik på ett specifikt antal sträckor med specifikt antal avgångar. Nedan följer exempel på vad som kan ingå i avtalen:

- Fast ersättning från trafikupphandlingsmyndigheten. Intäkten redovisas över kontraktstiden då uppdraget uppfylls efter hand som SJ levererar specifikt antal avgångar och antal turer samt löpande underhåll på fordon i de fall som löpande underhåll ingår i avtalet. Normala kreditvillkor är 30 dagar. Kontrakten bedöms löpande, avsättning redovisas om de oundvikliga kostnaderna för

att uppfylla förpliktelserna i ett avtal överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna av det, under den återstående avtalsperioden.

- Rörlig ersättning från trafikupphandlingsmyndigheten utgår i vissa avtal i form av bonus för till exempel väl utfört arbete/kundnöjdhet eller liknande. Intäkten redovisas när villkoren uppfyllts och det är sannolikt att intäkten kommer att tillfalla SJ.
- Intäkt för underhåll som avropas separat under kontraktstiden redovisas i samband med att underhållet har utförts.

Mat och dryck

Intäkter från försäljning ombord av mat och dryck i bistron redovisas i samband med att försäljningen inträffar. Intäkter från mat och dryck som beställts i förväg och serveras i 1 klass redovisas i samband med att resan inträffar.

Avtalstillgångar

I avtal för upphandlad trafik startar SJ upp, eller tar över, servicen/tågdriften vid ett specifikt datum varför etableringsfasen är en viktig del för fullföljandet av prestationsåtagandena i avtalet. Utgifter som uppkommer under etableringsfasen som inte kan aktiveras som en materiell anläggningstillgång, immateriell anläggningstillgång eller varulager redovisas som en avtalstillgång förutsatt att de uppfyller kriterierna i IFRS 15, dvs att utgifterna har ett direkt samband med avtalet, att de skapar/förbättrar resurser som används för att uppfylla prestationsåtagandena i avtalet och att de förväntas återvinnas. Utgifter för utbildning och rekrytering kostnadsförs. Avtalstillgångarna skrivs av linjärt över avtalsperioden och redovisas som en kostnad på samma rad som kostnaden annars skulle ha kostnadsförts. Avtalstillgångarna redovisas som en övrig tillgång. ■

Not 3, forts.

Kategorier av intäkter

MSEK	2021					2020				
	Biljetter	Trafikavtal	Mat och dryck	Övrigt	Summa	Biljetter	Trafikavtal	Mat och dryck	Övrigt	Summa
<i>Tidpunkt för uppfyllande av prestationsåtagande</i>										
Vid en given tidpunkt	4 023	–	94	217	4 334	3 371	–	86	119	3 576
Över tid	238	2 716	–	–	2 953	327	1 626	–	–	1 953
Summa nettoomsättning	4 260	2 716	94	217	7 287	3 698	1 626	86	119	5 529

Avtalssaldon

MSEK	211231	201231
Avtalstillgångar	14	51
Summa avtalstillgångar	14	51
Förutbetalda årskort och biljetter	-379	-190
Kundlojalitetsprogram (SJ Prio)	-126	-165
Utställda värdebevis	-36	-69
Ersättning vid försening	-3	0
Summa avtalsskulder	-544	-424

Förutbetalda årskort och färdbiljetter intäktsredovisas under nästkommande år. För förändring av avsättning för kundlojalitetsprogram (SJ Prio), utställda värdebevis och ersättning vid försening se not 18 "Avsättningar".

Avtalstillgångarna skrivs av över avtalsperioden.

Ännu ej uppfyllda prestationsåtaganden

Nedanstående tabell visar avtal där prestationsåtagandet ännu ej är uppfyllt och där avtalstiden är längre än 12 månader. Sådana avtal inom SJ-koncernen avser främst avtal inom den upphandlade trafiken där SJ bedriver verksamhet på uppdrag av en regional kollektivtrafikmyndighet eller nationell trafikupphandlingsmyndighet.

Prestationsåtagande bedöms uppfyllas inom:

MSEK	2021	2020
Inom 1 år	2 515	1 908
1-5 år	7 827	6 979
5 år eller senare	1 771	1 997
Summa ej uppfyllda prestationsåtaganden trafikavtal inom upphandlad trafik	12 112	10 885

4. Personalkostnader

Redovisningsprinciper

Pensioner

För tjänstemän i Sverige tryggas ITP 2-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden genom en försäkring i Alecta. Detta är en förmånsbestämd plan. Alecta saknar dock möjlighet att göra en exakt fördelning av tillgångar och avsättningar till respektive arbetsgivare varför förutsättningarna för att redovisa ITP 2 i Alecta som en förmånsbestämd plan inte är uppfyllda, därför redovisas den som en avgiftsbestämd plan. Premien är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid. Koncernens förväntade avgifter nästa rapportperiod för ITP 2-försäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 62 MSEK (58).

Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155%. Om nivån inte uppfylls ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid utgången av 2021 uppgick Alectas konsolideringsnivå preliminärt till 172% (148).

Merparten av de anställda i Norge omfattas av en avgiftsbestämd pensionsplan. Verksamhetsöverflyttade medarbetare födda före 1963 har förmånsbestämd pensionsplan i norska statens pensionskassa, SPK. Eftersom SJ inte står den aktuariella risken för det förmånsbestämda pensionsåtagandet redovisas den förmånsbestämda pensionsplanen som en avgiftsbestämd pensionsplan.

Koncernens pensionspremieavgifter (exklusive särskild löneskatt) för 2021 uppgick till 228 MSEK (179), varav 119 MSEK (70) är förmånsbestämda och 109 MSEK (109) är avgiftsbestämda premier. Ökningen från föregående år beror mestadels på pensionspremieavgifter för nya medarbetare i SJ Öresund AB. ■

Personalkostnader

MSEK	2021	2020
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	-2	-2
Vd och ledande befattningshavare	-33	-32
Övriga anställda	-2 423	-2 029
Summa löner och andra ersättningar	-2 458	-2 063
Sociala avgifter	-582	-517
Pensionskostnader inklusive särskild löneskatt till vd och ledande befattningshavare	-9	-9
Pensionskostnader inklusive särskild löneskatt till övriga anställda	-272	-207
Övriga personalrelaterade kostnader	-55	-53
Summa personalkostnader	-3 375	-2 850

Medelantal anställda

	2021		2020	
	Medelantal	Varav kvinnor, %	Medelantal	Varav kvinnor, %
Sverige	4 145	41	3 718	41
Norge	385	24	220	33
Övriga Norden	2	50	2	–
Summa	4 532	40	3 940	40

Not 4, forts.

**Styrelseledamöter och ledande befattningshavare
(Koncernen inklusive dotterbolag)**

	211231		201231	
	Antal	Varav kvinnor, %	Antal	Varav kvinnor, %
Styrelseledamöter	8	43	7	57
Ledande befattningshavare	11	44	11	36
Summa	19	44	18	44

Styrelsearvoden koncernen

TSEK		Styrelse- arvode	2021 Utskotts- arvode	Summa	Styrelse- arvode	2020 Utskotts- arvode	Summa
Ordförande	Siv Svensson	435	76	510	420	63	483
Ledamot	Ulrika Dellby	189	46	234	180	43	223
Ledamot	Per Matses	189	58	247	180	55	235
Ledamot	Lennart Käll	189	20	209	180	13	193
Ledamot	Ulrika Nordström ¹	–	–	–	–	–	–
Ledamot	Klas Wåhlberg	189	20	209	180	13	193
Ledamot	Kersti Strandqvist ²	–	–	–	60	–	60
Ledamot	Ulrik Svensson ³	130	–	130	–	–	–
Arbetsstagarrepresentanter		–	–	–	–	–	–
Summa		1 320	220	1 539	1 200	187	1 387

¹ Arvode utgår inte till ledamot anställd i Regeringskansliet.

² Avgick som ledamot i SJs styrelse den 29 april 2020.

³ Tillträdde som ledamot i SJs styrelse den 28 april 2021.

Ersättning till ledande befattningshavare 2021

TSEK		Grundlön ¹	Förmåner ¹	Pensions- kostnad ¹	Summa	Uppsägningstid från arbetsgivaren + antal månaders avgångsvederlag	Avgångs- vederlag och uppsägnings- kostnad ²
Koncernchef/ vd SJ AB	Monica Lingegård	5 732	85	1 698	7 515	6+12	–
Direktör HR	Mats Pettersson	2 253	41	667	2 962	6+12	–
Direktör Trafik & Service, vice vd	Madeleine Raukas ³	3 323	68	598	3 989	6+12	–
Direktör Trafik & Service, tf	Lars Lindberg ⁴	59	16	15	90	3+0	–
Direktör Kommersiell trafik	Mats Almgren ⁵	2 877	54	849	3 780	6+12	–
Ekonomidirektör, vice vd	Henrik Rättzen ⁶	1 547	5	451	2 003	6+12	6 759
Ekonomidirektör, interim	Elisabeth Hansson ⁷	1 808	–	–	1 808	n/a	–
Direktör IT	Johan Näsman	1 970	39	482	2 490	6+12	–
Direktör Fordon	Arvid Fredman	2 314	–	653	2 968	6+12	–
Direktör Strategi och Verksamhetsutveckling	Lena Herrman ⁸	2 827	54	829	3 710	6+12	–
Direktör Upphandlad trafik, tf	Lena Källström ⁹	2 632	46	833	3 511	6+12	–
Summa		27 342	408	7 076	34 826		6 759

¹ Exklusive sociala avgifter och löneskatt.

² Inklusive sociala avgifter och pension.

³ Avgick som Direktör Trafik & Service och vice vd i SJ AB 13 december 2021. Ersättning har redovisats till och med 13 december 2021.

⁴ Tillträdde som tf Direktör Trafik & Service den 13 december 2021. Ersättning har redovisats från 13 december 2021.

⁵ Direktör Kommersiell trafik sedan 1 januari 2021, dessförinnan Direktör Kommunikation och försäljning.

⁶ Avgick som ekonomidirektör och vice vd i SJ AB 8 juni 2021. Ersättning har redovisats till och med 8 juni 2021. Under perioden 9 juni - 31 augusti 2021 var Ulf Bertilsson tf ekonomidirektör, men ej en del av koncernledningen.

⁷ Tillträdde som interim ekonomidirektör den 1 september 2021. Ersättning har redovisats som konsultkostnad.

⁸ Direktör Strategi och Verksamhetsutveckling sedan januari 2021, dessförinnan Direktör Strategi och Affärsutveckling.

⁹ Tf Direktör Upphandlad Trafik sedan januari 2021. Vd SJ Götalandståg AB.

Not 4, forts.

Ersättning till ledande befattningshavare 2020

TSEK		Grundlön ¹	Förmåner ¹	Pensions- kostnad ¹	Summa	Uppsägningstid från arbetsgivaren + antal månaders avgångsvederlag	Avgångs- vederlag och uppsägnings- kostnad ²
Koncernchef/ vd SJ AB	Monica Lingegård ³	2 054	37	550	2 640	6+12	–
Koncernchef/ vd SJ AB	Crister Fritzson ⁴	2 203	7	474	2 684	6+18	–
Direktör HR	Mats Pettersson	2 196	50	648	2 894	6+12	–
Direktör Trafik & Service, vice vd, tf koncernchef/vd SJ AB	Madeleine Raukas ⁵	3 751	80	600	4 431	6+12	–
Direktör Kommunikation och försäljning	Mats Almgren	2 846	31	832	3 709	6+12	–
Ekonomidirektör, vice vd	Henrik Rättzen ⁶	3 453	13	1 009	4 474	6+12	–
Ansvarig för Sjs stora fordons- projekt	Claes Broström ⁷	1 926	23	–	1 950	6+12	–
Direktör Fordon	Arvid Fredman	2 101	10	594	2 705	6+12	–
Direktör Produkt, tf	Bjarni Skipper ⁸	1 511	5	18	1 534	6+12	–
Direktör Strategi och Affärsutveckling	Lena Herrman	2 782	32	812	3 627	6+12	–
Vd SJ Norge AS	Sverre Höven ⁹	2 558	–	114	2 672	6+5	–
Vd SJ Öresund AB	Anders Gustafsson	2 123	42	537	2 702	6+12	–
Vd SJ Götalandståg AB	Lena Källström	2 325	47	800	3 172	6+12	–
Vd SJ Norge AS, tf	Thomas Silbersky ¹⁰	112	3	36	151	6+12	–
Summa		31 941	379	7 024	39 344		–

¹ Exklusive sociala avgifter och löneskatt.

² Inklusive sociala avgifter och pension.

³ Tillträdde som koncernchef och vd i SJ AB den 17 augusti. Ersättning har redovisats fr o m 17 augusti.

⁴ Avgick som koncernchef och vd i SJ AB 13 april. Ersättning har redovisats t o m 13 april. Hade avtalat avgångsvederlag som avviker från de statliga riktlinjerna. Avtalet tecknades före nuvarande riktlinjer trädde i kraft.

⁵ Tf koncernchef och vd i SJ AB under perioden 1 mars-16 augusti.

⁶ Vice vd fr o m mars.

⁷ Gick i pension 15 september. Ersättning har redovisats t o m 15 september.

⁸ Tillträdde som tf Direktör Produkt 16 januari. Ersättning har redovisats fr o m 16 januari.

⁹ Tillträdde som vd för SJ Norge AS den 15 januari. Ersättning har redovisats fr o m 15 januari.

¹⁰ Tf vd SJ Norge AS fram till 14 januari. Ersättning har redovisats t o m 14 januari.

Ersättning till ledande befattningshavare

Med ledande befattningshavare avses koncernchefen (verkställande direktör) samt verksamhetsansvariga personer i SJ AB som ingår i koncernledningen. Från och med 1 januari 2021 har SJ en ny organisation där dotterbolagens verkställande direktörer inte längre ingår i koncernledningen.

Riktlinjer och beslutsformer

Bolaget har under året följt de principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare som beslutades på årsstämman 2021. Principerna bygger på riktlinjer som regeringen utfärdat om anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. Beslut om anställningsvillkor för verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas av styrelsen. Beslut om anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare fattas av verkställande direktören efter sedvanlig avstämning med styrelsens ersättningsutskott. Resultatet av träffade överenskommelser redovisas i styrelsen. Innan beslut fattas om enskild ersättning, framtas skriftligt underlag som utvisar bolagets totala kostnad som underlag för beslut. Styrelsen säkerställer att ersättningsgarna följer dessa riktlinjer genom att jämföra ersättningar för motsvarande befattningshavare i andra statliga och privata jämförbara företag i Sverige vad avser storlek, komplexitet och omsättning. Styrelsen presenterar förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för koncernchef samt ledande befattningshavare för godkännande av årsstämman. Ersättningsutskottet bereder bland annat styrelsens förslag till principer för lön och övriga ersättningar. Ledamöter i ersättningsutskottet är Siv Svensson, Ulrika Nordström, Klas Wählberg och Lennart Käll.

Ersättning

Styrelse

Enligt beslut av årsstämman 2021 i SJ AB utgår årligt arvode till styrelsens ledamöter med 442 000 SEK för ordföranden och med 193 000 SEK för övriga stämмоvalda ledamöter från och med april 2021. Därutöver utgår årligt arvode till ledamöterna i styrelsens revisionsutskott med 60 000 SEK till ordföranden och med 47 000 SEK till övriga ledamöter, samt arvode till ledamöterna i styrelsens ersättningsutskott med 30 000 SEK till ordförande och med 20 000 SEK till övriga ledamöter.

Arvode utgår inte till ledamot anställd i Regeringskansliet. Det finns inga åtaganden om pensionsförmåner för externa styrelseledamöter.

Koncernledning

Den övergripande principen är att ersättning och övriga anställningsvillkor ska vara marknadsanpassade men inte marknadsledande för att säkerställa att SJ kan attrahera och behålla kvalificerade ledande befattningshavare. Ersättning till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, skattepliktiga förmåner samt pension. Grundlönen sätts individuellt och ska ligga i linje med lönenivåerna på den marknad där den aktuella befattningshavaren är anställd. Vd och ledande befattningshavare har inte rätt till någon rörlig ersättning eller ersättning i form av finansiella instrument. Förmåner som redovisas i tabellen avser främst tjänstebil.

Pensioner

För ledande befattningshavare utgår pension enligt ITP-plan.

Uppsägningar och avgångsvederlag

Vid uppsägning från bolagets sida gäller de uppsägningstider samt avgångsvederlag som anges i tabellen på föregående sida. Vid ny anställning eller inkomst från annan förvävsverksamhet ska uppsägninglönen och avgångsvederlaget reduceras med motsvarande ny inkomst eller annan förmån under den aktuella perioden.

5. Övriga kostnader

MSEK	2021	2020
Underhåll och tillsyn av tåg	-1 591	-1 270
Elkostnader för tågdrift	-381	-353
Infrastrukturavgifter	-564	-485
IT tjänster	-581	-491
Övriga kostnader	-1 738	-1 406
Summa	-4 854	-4 004

6. Ersättning till revisorer

MSEK	2021	2020
Deloitte		
Revisionsuppdrag	-2	-2
Revision utöver revisionsuppdraget	-2	-2
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	0	0
Summa	-4	-4

Med revisionsuppdrag avses den lagstadgade revisionen av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Vid pågående revision kan det visa sig att det krävs fördjupad granskning och de kostnaderna återfinns under revision utöver revisionsuppdraget. För 2021 avser revision utöver revisionsuppdraget främst granskning av omställningsstöd, hållbarhetsredovisningen och delårsrapport.

7. Finansiella intäkter och kostnader

MSEK	2021	2020
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter		
- kortfristiga fordringar	0	0
- obligationer	5	14
Värdeförändring placeringar netto	19	0
Valutakursdifferenser	8	9
Summa finansiella intäkter	33	23
Finansiella kostnader		
Räntekostnader		
- upplåning	-15	-8
- leasingsskuld	-13	-11
- derivatinstrument	-1	-1
Värdeförändring placeringar netto	0	-6
Övriga finansiella kostnader	-10	-4
Summa finansiella kostnader	-39	-30
Summa finansnetto	-6	-8

8. Skatt

Redovisningsprinciper

Redovisad skatt utgörs av aktuell samt uppskjuten skatt.

Den aktuella skatten baseras på periodens resultat och beräknas på balansdagens skattesats. Skatt som betalas eller erhålls under det aktuella året klassificeras som aktuell skatt och inkluderar justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Skatt redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat/eget kapital, varvid även skatten redovisas i övrigt totalresultat/eget kapital.

Uppskjuten skatt redovisas för differenser mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, så kallade temporära skillnader. Uppskjuten skatt beräknas på de skattesatser som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras. Uppskjutna skattefordringar hänförliga till temporära skillnader och skattemässiga underskottsavdrag redovisas i den mån det bedöms som sannolikt att de kommer att kunna utnyttjas i framtiden. Varje balansdag omprövas den uppskjutna skattefordrans redovisade värde och fordran reduceras i den mån det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga. ■

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Underskottsavdrag

I uppskjutna skattefordringar ingår 159 MSEK (146) som avser underskottsavdrag för SJ-koncernen. Underskottsavdraget har ökat under året till följd av det fortsatt negativa resultat som uppkommit då SJ påverkats starkt av coronapandemin och de åtgärder som myndigheterna har vidtagit för att minska smittspridningen. Koncernen har bedömt att de redovisade underskottsavdragen kommer att kunna nyttjas mot framtida skattemässiga överskott. Bedömningen baseras på beslutad strategi och affärsplan. De skattemässiga underskotten har ingen förfallodag.

SJ-koncernen har outnyttjade underskottsavdrag för vilka ingen uppskjuten skattefordran har redovisats om 403 MSEK (-). Potentiell skatteförmån uppgår till 89 MSEK. ■

Skatt på årets resultat

MSEK	2021	2020
Uppskjuten skatteintäkt	148	384
Aktuell skatt	0	0
Summa	148	384

Avstämning mellan teoretisk skattekostnad och redovisad skatt

	2021		2020	
	Skatt, MSEK	Skattesats, %	Skatt, MSEK	Skattesats, %
Resultat före skatt	-1 113	-	-1 875	-
Vägd genomsnittlig skattesats	234	-21,0	401	-21,4
Ej avdragsgilla kostnader	-2	0,1	-1	0,1
Ej skattepliktiga intäkter	-	-	1	-0,1
Uppskjuten skatt hänförlig till tidigare år	2	-0,2	-	-
Skatteeffekt på grund av ändrad skattesats	-	-	-11	0,6
Effekt av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	-89	8,0	-	-
Övriga skillnader	3	-0,2	-6	0,3
Redovisad skatt som påverkat årets resultat	148	-13,3	384	-20,5

Årets skatt uppgick till 148 MSEK (384) i koncernen. Den effektiva skattesatsen uppgick till 13,3% (20,5). Skillnaden mot vägd genomsnittlig skattesats om 21,0% förklaras främst av avsättning för förlustkontrakt och nedskrivning av tillhörande tillgångar för vilket ingen uppskjuten skatt på framtida underskottsavdrag har redovisats. Även tidigare redovisad uppskjuten skattefordran hänförlig till ett avtal inom upphandlad trafik har skrivits ner till 0 kr under året.

Uppskjutna skattefordringar

MSEK	Underskottsavdrag		Förlustkontrakt		Övrigt		Summa	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	146	-	42	17	45	25	232	43
Redovisat i övrigt totalresultat	-	-	-	-	-9	7	-9	7
Redovisat i årets resultat	14	146	30	25	-4	13	41	183
Utgående balans 31 december	159	146	72	42	32	45	264	232

Uppskjutna skatteskulder

MSEK	Restvärdeavskrivning ¹		Övrigt		Summa	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	-294	-411	-8	-94	-302	-505
Förändring hänförlig till tidigare år	-	-	3	-	3	-
Redovisat i övrigt totalresultat	-	-	1	2	1	2
Redovisat i årets resultat	107	117	-2	83	105	201
Utgående balans 31 december	-186	-294	-7	-8	-193	-302
Redovisade uppskjutna skatteskulder/skattefordringar, netto					72	-69

¹Restvärdeavskrivning på skattemässigt värde på materiella anläggningstillgångar.

9. Materiella anläggningstillgångar

■ Redovisningsprinciper

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar.

Fordon samt maskiner och inventarier

Anskaffningsvärdet utgörs av inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att få den på plats och kunna nyttjas i enlighet med syftet för anskaffningen. Tillkommande utgifter redovisas som en tillgång endast om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer SJ tillgodo och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Övriga former av reparationer och underhåll kostnadsförs.

Avskrivningar och nedskrivningar

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över uppskattad nyttjandeperiod. Reservdelar med större värde, så kallade högvärdeskomponenter och tilläggsinvesteringar, skrivs av utifrån respektive huvudenhets återstående nyttjandeperiod. Fordonsreparationer kostnadsförs löpande medan större och mer sällan återkommande reparationer (revisioner) skrivs av enligt en viktad avskrivningstid per fordonsslag. Fordon (tåg) utgör merparten av SJs materiella anläggningstillgångar och delas upp i två huvudsakliga komponenter, stomme och inredning.

Avskrivningstid

Fordon	
- Stomme	20-30 år
- Inredning	7-13 år
Maskiner och inventarier	
- Maskiner och inventarier	5-10 år
- Handdatorer	3 år
- Förbättringar av hyrd lokal	enligt kontraktperioden eller kortare beroende på förbättring

Koncernen prövar de materiella anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod samt gör en bedömning avseende om det finns indikationer på nedskrivningsbehov årligen samt löpande vid behov.

Pågående nyanläggningar

Som pågående nyanläggningar redovisas anläggningstillgångar som ännu inte befinner sig på den plats och är i det skick som krävs för att kunna användas på det sätt som är företagsledningens avsikt. Till exempel redovisas fordon, som inte satts i trafik, i avvaktan på att kontroll, test eller ombyggnad sker, som pågående nyanläggning. ■

■ Viktiga uppskattningar och bedömningar

Nyttjandeperiod

Nyttjandeperioden för stomme och inredning är olika och bedöms helt utifrån fordonens plan över tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd. Bedömningen av nyttjandeperiodens längd baseras på gjorda uppskattningar och bedömningar.

Tillkommande utgifter

Bedömningar föreligger avseende vilka tillkommande utgifter som aktiveras respektive kostnadsförs. Vid tillkommande utgifter så utvärderas om utgiften avser en ny komponent eller ett utbyte av en tidigare komponent. Vid utbyte av en tidigare komponent utangeras den tidigare komponenten och en ny komponent redovisas som tillgång. Tillkommande utgifter redovisas som en tillgång endast om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer SJ tillgodo och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Framtida ekonomisk nytta uppkommer om åtgärden leder till att SJ kan få större intäkter eller annan nytta än man skulle ha erhållit om åtgärden inte vidtagits. Enligt SJs bedömning kan tillkommande utgifter aktiveras om:

- åtgärden väsentligt höjer tillgångens kapacitet i förhållande till ursprunglig nivå då tillgången anskaffades
 - revisioner, då de avser större periodiskt återkommande teknik- och komfortrelaterade underhållsinsatser på fordonen
 - åtgärden krävs för att uppfylla trafiksäkerhetskrav
- Övriga utgifter för underhåll kostnadsförs löpande.

Nedskrivningsprövning

Vid varje balansdag prövas om det föreligger en indikation om nedskrivningsbehov på materiella anläggningstillgångar. Om en indikation föreligger beräknas tillgångens/den kassagenererande enhetens återvinningsvärde, vilket utgörs av det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet beräknas som nuvärde av förväntade framtida kassaflöden till slutet av nyttjandeperioden som en tillgång/kassagenererande enhet förväntas ge upphov till. I de fall återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till återvinningsvärdet.

Utöver kraven på nedskrivningsprövning enligt IAS 36 som beskrivs ovan så testar SJ materiella anläggningstillgångar årligen för nedskrivningsbehov. Årets nedskrivningsprövning har genomförts på grund av SJs årliga process (ingen indikation om nedskrivningsbehov har förekommit som föranlett prövning). Genomförd nedskrivningsprövning bygger på av styrelsen antagen budget och affärsplan och tar sin utgångspunkt i SJ-koncernens bokslut per den 31 december 2021. Bolagets uppskattade framtida kassaflöden diskonteras till nuvärde genom att applicera en marknads-mässig WACC. Utöver lönsamhet och investeringsnivå under perioden har även tillämpad diskonteringsränta WACC och evig tillväxt efter prognosperiodens slut stor påverkan på värderingen. Känslighetsanalys genomförs för viktiga antaganden och utöver detta genomförs nedskrivningsprövning för olika alternativa scenarion beträffande SJ-koncernens framtida verksamhet.

Under 2021 har nyttjandevärdet överstigit det bokförda värdet på den kassagenererande enheten (SJ-koncernen bedöms vara en kassagenererande enhet) varför inget nedskrivningsbehov föreligger. ■

Not 9, forts.

Materiella anläggningstillgångar

MSEK	2021			Summa
	Fordon	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar	
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	13 671	265	1 724	15 660
Investeringar	82	13	408	503
Försäljningar/utrangeringar	-9	-	-	-9
Omklassificeringar	191	7	-198	-
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	13 935	286	1 933	16 154
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	-10 040	-221	-	-10 261
Årets avskrivningar	-507	-19	-	-525
Försäljningar/utrangeringar	9	-	-	9
Ackumulerade avskrivningar 31 december	-10 538	-240	-	-10 778
Ackumulerade nedskrivningar 1 januari	-441	-	-	-441
Årets nedskrivningar	-16	-9	-	-25
Ackumulerade nedskrivningar 31 december	-458	-9	-	-467
Redovisat värde 31 december	2 940	34	1 933	4 908

Årets investeringar är främst hänförliga till upprustning och modernisering av SJs samtliga X 2000. SJs investeringsåtaganden uppgår till 2 200 MSEK (2 702) och avser upprustning och modernisering av X 2000 och nattågsvagnarna samt investering i nytt tågskyddssystem.

Pågående nyanläggningar avser främst uppgradering av X 2000 men även ett antal större revisioner av fordon.

MSEK	2020			Summa
	Fordon	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar	
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	13 390	248	1 518	15 156
Investeringar	117	10	377	505
Omklassificeringar	164	7	-171	-
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	13 671	265	1 724	15 660
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	-9 481	-204	-	-9 685
Årets avskrivningar	-551	-17	-	-568
Omklassificeringar	-8	-	-	-8
Ackumulerade avskrivningar 31 december	-10 040	-221	-	-10 261
Ackumulerade nedskrivningar 1 januari	-449	-	-	-449
Omklassificeringar	8	-	-	8
Ackumulerade nedskrivningar 31 december	-441	-	-	-441
Redovisat värde 31 december	3 190	42	1 724	4 956

10. Nyttjanderättstillgångar

■ Redovisningsprinciper

SJ hyr lokaler (kontorslokaler, åkstationer och depåer) samt fordon (främst tågfordon). Leasingavtalen redovisas som nyttjanderättstillgång och en motsvarande leasingsskuld, den dagen som tillgången finns tillgänglig för användning av SJ.

För mer information avseende leasingavtal och leasingsskuden, se not 16.

Nyttjanderättstillgångarna värderas till anskaffningsvärde och inkluderar följande:

- Det belopp som leasingsskuden ursprungligen värderats till (se not 16)
- Leasingavgifter som betalats vid/före inledningsdatumet, efter avdrag för eventuella förmåner som mottagits vid teckningen av avtalet
- Initiala direkta utgifter
- Utgifter för att återställa tillgången till det skick som föreskrivs i leasingavtalets villkor.

I resultaträkningen redovisas avskrivningar på nyttjanderättstillgången linjärt över den kortare perioden av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperioden. ■

Nyttjanderättstillgångar

MSEK	2021			2020		
	Lokaler	Fordon	Summa	Lokaler	Fordon	Summa
Ingående balans 1 januari	726	–	726	931	85	1 016
Tillkommande nyttjanderätter	15	–	15	47	–	47
Ändringar/omvärdering	48	–	48	-26	–	-26
Årets avskrivningar	-220	–	-220	-226	-85	-311
Årets nedskrivningar	-12	–	-12	–	–	–
Redovisat värde 31 december	557	–	557	726	–	726

11. Immateriella tillgångar

■ Redovisningsprinciper

SJ har främst immateriella tillgångar i form av balanserade utgifter för utveckling. Dessa redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Identifierbara utgifter för utveckling, som är hänförliga till enskilda projekt, aktiveras i den mån de bedöms komma att ge framtida ekonomiska fördelar, under förutsättning att koncernen har kontroll över tillgången. Utvecklingskostnader för system redovisas som en immateriell tillgång som pågående till den dag systemen börjar användas av koncernen.

Avskrivningar

Avskrivningar görs linjärt över tillgångarnas beräknade nyttjandeperioder, vilka provas löpande efter det att anläggningstillgången tagits i bruk. Programvaror skrivs vanligen av på 3 år, men avskrivningstid upp till 10 år tillämpas om det bättre speglar tillgångens nyttjandeperiod. ■

■ Viktiga uppskattningar och bedömningar

Nedskrivningsprövning

Vid varje balansdag provas om det föreligger en indikation om nedskrivningsbehov på immateriella tillgångar. En beräkning av tillgångens/den kassagenererande enhetens återvinningsvärde utförs, vilket utgörs av det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet beräknas som nuvärde av förväntade framtida kassaflöden till slutet av nyttjandeperioden som en kassagenererande enhet förväntas ge upphov till. I de fall återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till återvinningsvärdet. För mer information avseende nedskrivningsprövning, se not 9 "Materiella anläggningstillgångar". ■

MSEK	2021			2020		
	Balanserade utgifter för utveckling	Varumärke	Summa	Balanserade utgifter för utveckling	Varumärke	Summa
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	1 314	240	1 554	1 146	240	1 386
Investeringar	99	–	99	169	–	169
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	1 413	240	1 653	1 314	240	1 554
Ackumulerade av- och nedskrivningar 1 januari	-971	-240	-1 211	-906	-240	-1 146
Årets avskrivningar	-38	–	-38	-49	–	-49
Årets nedskrivningar	-118	–	-118	-16	–	-16
Ackumulerade av- och nedskrivningar 31 december	-1 126	-240	-1 366	-971	-240	-1 211
Redovisat värde 31 december	287	–	287	343	–	343

SJs immateriella tillgångar är uppdelade i varumärke och balanserade utgifter för utveckling. Posten varumärke uppstod vid övertagandet av persontrafik verksamheten från Statens Järnvägar i samband med bolagiseringen 2001. Avskrivningstiden har varit 10 år, varför posten är fullt avskriven. Balanserade utgifter för utveckling avser främst utvecklingskostnader för verksamhetsnära IT-system.

Årets investeringar i immateriella tillgångar uppgick till 99 MSEK (169) och avsåg bland annat utveckling av ett nytt planeringssystem och anpassning av IT-system.

Årets nedskrivningar uppgick till -118 MSEK (-16) och avser främst nedskrivningar av tillgångar kopplade till avtal inom upphandlad trafik där avtalet bedömts vara ett förlustkontrakt.

12. Andelar i intressebolag

■ Redovisningsprinciper

Intressebolag avser de bolag där SJ-koncernen har ett betydande inflytande, i normalfallet när koncernens innehav motsvarar mer än 20% men mindre än 50% av röstvärdet. Innehav i intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden innebär att andelar i intressebolag redovisas till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras med koncernens andel av förändringen i nettotillgångar. SJ-koncernens andel av intressebolagets resultat rapporteras som resultat från andelar i intressebolag i koncernens rapport över resultat. ■

Resultat från andelar i intressebolag

MSEK	2021	2020
Årets andel av resultat i intressebolag	0	0
Summa	0	0

Kapitalandelen överensstämmer med röstvärdet.

Koncernens innehav av antal aktier i intressebolag samt redovisat värde

	Org nr	Säte	Antal aktier	Kapitalandel, %	2101231 MSEK	201231 MSEK
Sveriges Kommunikationer AB	556005-5955	Stockholm	1 400	50	2	2
Kust till Kust AB	556481-7822	Karlskrona	60	25	0	0
Botnietåg AB	556801-1828	Stockholm	40 000	40	0	17
Vänertåg AB	556848-9016	Stockholm	250	50	0	0
Summa andelar i intressebolag					2	19

Intressebolagens totala tillgångar, skulder, intäkter och resultat

MSEK	Org nr	Säte	2021				2020			
			Tillgångar	Skulder	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Intäkter	Resultat
Sveriges Kommunikationer AB	556005-5955	Stockholm	5	2	–	0	5	2	–	0
Kust till Kust AB	556481-7822	Karlskrona	0	0	0	0	0	0	0	0
Botnietåg AB	556801-1828	Stockholm	1	0	–	0	43	0	0	0
Vänertåg AB	556848-9016	Stockholm	0	0	–	0	0	0	–	0
Summa intressebolag			6	2	0	0	48	2	0	0

13. Övriga fordringar

MSEK	211231	201231
Moms och skattefordran	69	126
Skattekonto	96	43
Försäkringsersättning	45	24
Övrig fordran	378	9
Summa	588	202

Övrig fordran har ökat mestadels på grund av fordran avseende retroaktiv nedsättning av banavgifter.

Andelar i intressebolag

MSEK	2021	2020
Redovisat värde 1 januari	19	19
Resultatandelar	-17	–
Årets andel av resultat i intressebolag	–	0
Redovisat värde 31 december	2	19

14. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

MSEK	211231	201231
Förutbetalda fordonskostnader	5	15
Förutbetalda hyreskostnader	71	65
Förutbetalda underhållskostnader	12	–
Licenser och övriga IT-kostnader	30	27
Övriga förutbetalda kostnader	27	18
Upplupna ränteintäkter	1	2
Övriga upplupna intäkter	111	69
Summa	257	196

15. Finansiella instrument och finansiell riskhantering

■ Redovisningsprinciper

Redovisning och värdering

SJs finansiella instrument avser avtal som ger upphov till en finansiell tillgång eller en finansiell skuld. Vid första redovisningstillfället värderas finansiella instrument till verkligt värde inklusive direkt hänförliga transaktionskostnader, förutom för finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet. Efterföljande värdering sker till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden beroende på vilken affärsmodell/kategori det finansiella instrumentet tillhör. Värdeförändringen redovisas mot övrigt totalresultat eller via resultatet.

En finansiell tillgång redovisas antingen på transaktionsdagen, det vill säga när koncernen blir part i villkoren, eller på likviddagen till anskaffningsvärdet. En finansiell tillgång tas delvis eller helt bort från balansräkningen när den förfaller eller när väsentligen alla risker och förmåner förknippade med tillgången har överförts till en extern part. En finansiell skuld tas delvis eller helt bort från balansräkningen när avtalets förpliktelse fullgjorts, annullerats eller upphört.

Klassificering av finansiella tillgångar

SJ-koncernen har finansiella tillgångar i följande affärsmässiga kategorier:

- Upplupet anskaffningsvärde
- Verkligt värde via resultaträkningen

Upplupet anskaffningsvärde

Tillgångar som innehas med syfte att erhålla avtalsenliga kassaflöden och där dessa kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta. Tillgångarna redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, med avdrag för förväntade kreditförluster. Kundfordringar och övriga fordringar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivning då en diskontering inte får någon väsentlig effekt. Tillgångar som redovisas i denna kategori omfattar kundfordringar, lånefordringar, övriga fordringar samt likvida medel. Tillgångarna ingår bland omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än tolv månader efter balansdagen.

Verkligt värde via resultaträkningen

Tillgångar som innehas för att generera värde genom försäljning eller värdeökning. Den andel av koncernens derivatinstrument som inte är identifierad som säkringar redovisas till verkligt värde via resultatet. Långfristiga och kortfristiga värdepappersinnehav (obligationer samt aktier och andelar) ingår i denna kategori.

SJs innehav består framför allt av obligationer som innehas i syfte att öka avkastningen på SJs finansiella tillgångar. Obligationsinnehaven kategoriseras som att de innehas för handel och värdering sker löpande till verkligt värde via resultatet.

Nedskrivningar och förväntade förluster

SJ utvärderar de framtida förväntade kreditförlusterna relaterade till finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporteringstidpunkt redovisar SJ en reservering för de förväntade kreditförlusterna.

SJ arbetar utifrån den förenklade modellen enligt IFRS 9 och kategoriserar kundfordringar inom tre olika grupper, baserat på SJs verksamhet som består av biljettförsäljning (privatfaktura och företagsförsäljning) och trafikavtalsintäkter inom upphandlad trafik. Den upphandlade trafiken bär en mycket låg risk då trafiken upphandlas av regionala trafikmyndigheter bestående av olika länstrafikbolag. Privatfaktura riktar sig till svenska privatpersoner där risken bedöms vara medelhög. Övrig fakturering avser företagsförsäljning där risken också bedöms vara medelhög.

Modellen baseras på en matris utifrån historisk information om kreditförluster inom de olika kategorierna. För respektive kategori fördelas kundfordringar i en matris baserat på hur många dagar som fordringarna har förfallit. Den förväntade kreditförlusten för fakturor som ännu inte förfallit baseras på historiskt genomsnitt och ökar där efter baserat på hur många dagar en fordran är förfallen.

SJ tillämpar två makrovariabler för bedömning av den förväntade kreditförlusten, BNP-utveckling och arbetslöshetsutveckling, vilka bedöms ha stor påverkan på såväl privatkunders som företags betalningsförmåga. Antaganden hämtas från flera olika bankinstitut och vägs samman.

Klassificering av finansiella skulder

Finansiella skulder klassificeras som finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde, därutöver finns derivatinstrument. Om ett derivat har negativt värde utgör detta en finansiell skuld. De derivat som uppfyller kraven på säkringsredovisning redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat.

I kategorin finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde ingår upplåning, leverantörsskulder, övriga skulder samt leasingkulder. Värdering sker till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. Leverantörsskulder och övriga skulder är upptagna med det belopp som de förväntas att bli reglerade med. Se not 16 "Leasingavtal" för ytterligare information avseende leasing.

Derivatinstrument

För att säkra framtida kassaflöden, exempelvis vid investeringar i utländsk valuta, använder SJ säkringsinstrument. Dessa redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Värdeförändringen på valutaterminskontraktet redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i säkringsreserven inom eget kapital. I samband med att det säkrade beloppet förfaller till betalning redovisas värdet i säkringsreserven via övrigt totalresultat mot anläggningen.

I syfte att säkra den rörliga ränterisken använder SJ räntederivat, vilka värderas till verkligt värde, och värdeförändringen redovisas mot övrigt totalresultat i säkringsreserven. Om säkringsförhållandet upphör, vid förtida lösen av underliggande skuld, förs ackumulerad värdeförändring i övrigt totalresultat mot resultatet. Om säkring upphör av annan orsak, exempelvis vid beslut om förändrad duration i skuldportföljen, periodiseras överskottet eller underskottet i resultatet fram till den tidpunkt då räntederivatet skulle ha förfallit. Den del av vinst eller förlust för ett säkringsinstrument som bedöms vara en effektiv kassaflödessäkring redovisas initialt inom övrigt totalresultat och den ineffektiva delen redovisas i resultatet.

När säkringen ingås dokumenteras koncernens mål för riskhantering och riskhanteringsstrategi för säkringen. Säkringens effektivitet bedöms utifrån en analys av det ekonomiska sambandet mellan säkrad post och säkringsinstrument. ■

Not 15, forts.

Hantering av finansiella risker

Sjs verksamhet ger upphov till ett omfattande finansieringsbehov som medför finansiella risker. SJ har en betydande finansiell hantering i form av betalningstransaktioner, dagskassor, krediter, placeringar samt valutaaffärer. För att minimera finansiella risker har styrelsen fastställt en finanspolicy som ger direktiv om den löpande hanteringen. Finanspolicyen innehåller ramar för bland annat räntexponering, tillåten valutaexponering samt placeringsriktlinjer med ratingkrav och beloppsgränser. Finanspolicyen delegerar ansvaret till CFO. Avrapportering till styrelsen sker kvartalsvis. Syftet med finanspolicyen är att fastställa:

- finansverksamhetens mål inom SJ-koncernen
- ramar för hur finansverksamheten ska organiseras
- identifierade finansiella risker och därtill hörande fastställda mandat
- ramar för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

Marknadsrisk

Avser ett företags exponering för förändringar på de finansiella marknaderna. Sjs verksamhet är kapitalintensiv och delar av de materiella anläggningstillgångarna är skuldfinansierade med banklån. Nedanstående risker är hänförliga till SJ.

Kredit- och motpartsrisk

Risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sitt åtagande och därmed åsamkar SJ en förlust. SJ exponeras för detta vid beviljande av kommersiella kundkrediter, när likviditet placeras i finansiella tillgångar, i finansiella derivatkontrakt samt i garantier.

Sjs finanspolicy föreskriver hur likviditet får placeras. Motpartens kreditvärdighet ska motsvara K-1 rating eller bättre vid kortfristiga placeringar. Stat, kommun, landsting och statligt ägda bolag erfordrar ingen rating. Långfristiga placeringar, med upp till 5 års löptid, får göras i banker med lägst A-rating samt i nordiska bolag med BBB-rating. I syfte att begränsa koncentrationsrisk finns begränsningar avseende belopp per motpart. På balansdagen den 31 december 2021 uppgick den totala motpartsexponeringen i placeringar till 339 MSEK (846), vilka avser finansiella tillgångar värderade till verkligt värde. Marknadsvärdet på Sjs placeringar med en löptid överstigande 1 år uppgick till 323 MSEK (686).

Kreditrisk i kundfordringar

SJ förebygger kreditrisk i kundfordringar genom att inhämta kreditupplysning på kunder inom segmentet privatfaktura och företagsförsäljning. SJ utformar regler för kreditgivning som möjliggör en balanserad risknivå. Ungefär 14% (17) av Sjs biljettintäkter utgörs av faktura eller delbetalning som betalningsmedel. Ärenden kan skickas till kronofogden baserat på bedömning om uppklarandemöjlighet. Fordringar som är långt förfallna kan säljas, vilket innebär att SJ får viss förlusttäckning. Avseende fordringar på företag inhämtas kreditrapporter där utförlig bedömning av betalningsförmågan framgår. Generellt anses en fordran vara i fallissemang då den har förfallit 90 dagar.

Framtida odiskonterade kassaflöden för finansiella skulder

MSEK	2021				2020			
	Inom 1 år	1-5 år	5 år eller senare	Summa	Inom 1 år	1-5 år	5 år eller senare	Summa
Upplåning	360	876	1 095	2 331	109	1 029	1 199	2 337
Leasingskuld	238	347	12	597	234	480	56	770
Leverantörsskulder och andra skulder	613	–	–	613	561	–	–	561
Derivatinstrument	1	–	–	1	10	20	–	30
Summa	1 212	1 223	1 107	3 542	914	1 529	1 255	3 698

SJ bedömer att kundförlusten är konstaterad när Sjs inkasso-leverantör eller Kronofogdemyndigheten ej har lyckats klara upp ärendet, om fordran är preskriberad, företaget gått i konkurs alternativt om det ej bedöms vara kommersiellt motiverat att driva ärendet till betalningsföreläggande.

Åldersanalys av kundfordringar förfallna till betalning

MSEK	211231	201231
< 30 dagar	9	29
30–60 dagar	2	1
60–90 dagar	1	2
> 90 dagar	16	18
Summa	28	49
<i>Varav reserver för kundfordringar:</i>		
Ingående balans 1 januari	16	9
Reservering för befarade förluster	7	11
Reglerade fakturor	-6	-3
Konstaterade förluster	-1	-1
Utgående balans 31 december	16	16

Finansierings- och likviditetsrisk

Finansierings- och likviditetsrisk avser risken vid omsättning av lån, infriande av betalningsförpliktelser, begränsade finansieringsmöjligheter eller att prisbilden kraftigt förändras. Sjs finansieringskällor utgörs i huvudsak av kassaflöde från den löpande verksamheten och upplåning.

Upplåning består av banklån med Nordiska investeringsbanken till en rörlig ränta. Finansierings- och likviditetsrisker hanteras inom ramen för fastställd finanspolicy.

För att säkerställa tillgänglig likviditet, föreskriver finanspolicyen att SJ vid varje tillfälle ska kunna säkerställa en likviditetsreserv uppgående till minst 1 000 MSEK. Denna reserv ska vara möjlig att tillgå inom tre bankdagar. I reserven ingår kassa, finansiella placeringar som kan omsättas inom tre bankdagar (likvida placeringar) samt outnyttjade, bekräftade krediter. Kassa och likvida placeringar uppgick till 1 250 MSEK (2 348) på balansdagen. För att öka den finansiella flexibiliteten tecknades ett avtal i april 2021 om en hållbarhetslänkad kreditfacilitet om 3 000 MSEK med en löptid på tre år med möjlig förlängning 1+1 år, som ersatte den tidigare kreditfaciliteten om 1 500 MSEK. Outnyttjade kreditlöften uppgick på balansdagen till sammanlagt 3 100 MSEK (1 600).

SJ begränsar finansieringsrisken genom att styra lånens löptider så att en över tiden jämn förfallostruktur uppnås. Koncernens upplåning hade på balansdagen en genomsnittlig löptid om 5,5 år (6,0).

Not 15, forts.

Ränterisk

Ränterisk avser risken att koncernens finansieringskostnad och för-
rättning av räntebärande tillgångar påverkas av förändringar i det
allmänna ränteläget.

Sjs räntebärande tillgångar består mestadels av likvida medel
samt obligationer. För Sjs placeringar i obligationer uppgick ränte-
durationen till 0,9 år medan den genomsnittliga löptiden uppgick till
2,0 år. Genomsnittsräntan på balansdagen uppgick till 0,6%.

Sjs upplåning består av banklån med rörlig ränta. Bolagets finans-
policy föreskriver att Sjs totala räntekänslighet ska vara lägre än
10 MSEK vid en förskjutning av räntekurvan med 0,5%. Sjs räntekänslig-
het uppgick per balansdagen till 5 MSEK. Den genomsnittliga ränte-
bindningstiden för koncernens räntebärande upplåning, inklusive
derivatinstrument, uppgick på balansdagen till 0,2 år (0,5). Värde på
de ränteswapavtal som SJ innehar för att förlänga den genomsnitt-
liga räntebindningstiden påverkas momentant vid förändrade mark-
nadsräntor. Verkligt värde för Sjs utestående räntederivatinstrument
uppgick till -1 MSEK (-2) på balansdagen. Per den 31 december 2021
var de totala långfristiga, utestående räntebärande skuldernas
genomsnittsränta 0,6% (0,6) exklusive räntederivat, och 0,6% (0,7)
inklusive räntederivat.

Se vidare under känslighetsanalys nedan.

Valutarisk

Valutaexponering består för Sjs del mestadels av transaktions-
exponering, det vill säga betalningar i utländsk valuta till följd
av investeringar, köp eller försäljning av varor och/eller tjänster.
Sjs nettoexponering i utländska valutor i annat syfte än säkrings-
ändamål får, enligt finanspolicyn, maximalt uppgå till motvärde
200 MSEK. Vid större investeringar sker, via valutamarknaden, fort-
löpande valutasäkring.

Värdet på Sjs valutaterminskontrakt påverkas löpande i takt med
att växelkurser förändras. Då valutaaffärer effektueras är syftet att
säkerställa betalningstransaktioner. Då kassaflödessäkring används
och säkringsredovisning är tillämplig redovisas värdeförändringar
mot övrigt totalresultat.

SJ hade på balansdagen utestående valutaderivat i zloty avse-
ende större investeringar om nominellt 107 MSEK (133). Det verkliga
värdet av dessa positioner uppgick till 0 MSEK (-2). Dessa valuta-
derivat och resultatet av förlängningar är föremål för säkrings-
redovisning. Per balansdagen uppgick osäkrad valutaexponering
till 11 MSEK (7) i andra valutor än SEK och NOK. Se vidare under känslig-
hetsanalys nedan.

Koncernen är exponerad mot valutakursförändringar genom sina
inköp av diesel, vilket handlas på den internationella råvarumarkna-
den i USD. Denna valutarisk säkras genom att dieselderivat ingås i
lokal valuta, se vidare under råvaruprisrisk.

Råvaruprisrisk

SJ har fått uppdraget att bedriva trafik i norra Norge. Då delar av
banan inte är elektrifierad drivs delar av tågtrafiken med diesel. Kon-
cernen är därmed exponerad mot råvaruprisförändringar avse-
ende framtida inköp av diesel. Diesel handlas på den internationella
råvarumarknaden i USD. Dieselderivat har därför ingåtts avseende
koncernens prognostiserade framtida inköp från USD till NOK.

Elprisrisk

De fordon som SJ äger drivs enbart av förnyelsebar el. Trafikverket
debiterar SJ för den el som konsumeras i tågdriften. Trafikverket säk-
rar en stor del av elpriset med flera års framförhållning varför kortsik-
tiga prisförändringar på elmarknaden inte påverkar det elpris som SJ
betalar fullt ut.

Derivatinstrument

MSEK	211231		201231	
	Nominellt värde	Verkligt värde	Nominellt värde	Verkligt värde
Ränteswapavtal	100	-1	100	-2
Valutatermins- kontrakt	107	0	133	-2
Råvaruderivat	83	11	110	-26
Summa	290	10	343	-29

Utöver ovan derivatinstrument som uppfyller kraven för säkrings-
redovisning har SJ ett valutaterminskontrakt som inte uppfyller kra-
ven på säkringsredovisning med nominellt värde om 174 MSEK
(236), som förfaller inom 1 år. Totalt verkligt värde av derivatinstru-
ment som innehas i säkringssyfte, inklusive ekonomisk säkring, upp-
gick vid utgången av 2021 till 13 MSEK (-32). Av detta uppgick verkligt
värde för derivat som kvalificerade sig för säkringsredovisning till
10 MSEK (-29).

Förfallostruktur derivatinstrument

MSEK	Koncernen (och moderbolaget)				Koncernen	
	211231 Ränte- swap avtal	201231 Ränte- swap avtal	211231 Valuta- termi- nskon- trakt	201231 Valuta- termi- nskon- trakt	211231 Råvaru- derivat	201231 Råvaru- derivat
Inom 1 år	100	-	107	133	27	27
1-2 år	-	100	-	-	28	27
2-3 år	-	-	-	-	28	28
3-4 år	-	-	-	-	-	28
4-5 år	-	-	-	-	-	-
5 år eller senare	-	-	-	-	-	-
Summa	100	100	107	133	83	110

Känslighetsanalys

Sjs upplåning består huvudsakligen av banklån med rörlig ränta
som baseras på tre eller sex månaders STIBOR. För att hantera
räntexponeringen används ränteswapavtal, som ändrar den rör-
liga räntan till fast ränta. Sjs räntebärande upplåning uppgick per
den 31 december 2021 till 2 159 MSEK (2 254). Då ränteswapavtal har
ingåtts till ett belopp om totalt nominellt 100 MSEK (100), uppgick Sjs
rörliga skuld till 2 059 MSEK (2 154). Därmed är Sjs direkta exponering
vid en ränteförändring om +1 procentenhet cirka -21 MSEK (-22) årlig-
gen. Sjs ränteswapar om 100 MSEK (100) har en genomsnittlig löptid
om 0,8 år (1,8) och vid en förflyttning av räntekurvan med +1 procent-
enhet resulterar det i en värdeökning om cirka 1 MSEK (2) som redo-
visas i övrigt totalresultat.

SJ hade en betalningsberedskap om 4 164 MSEK (3 222) per balans-
dagen, bestående av likvida medel, outnyttjad kreditfacilitet och låne-
löften. Därtill har SJ kortfristiga placeringar om 259 MSEK (773) varav
90 MSEK (571) med löptid som understiger 1 år eller i FRN-obligationer.
Dessa medel täcker Sjs direkta transaktionsexponering avseende
skuldportföljen.

Sammantaget ger en förändring av räntekurvan med +1 procent-
enhet en effekt på Sjs resultat med 10 MSEK (0) per år.

Nominellt värde av råvaruderivat i NOK uppgick till 83 MSEK (110).
En förändring av hela terminkurvan för underliggande råvara med
+/-10% motsvarar därmed en värdeförändring på +/- 8 MSEK (11).

Not 15, forts.

Redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument

MSEK	211231		201231	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Övriga långfristiga tillgångar	80	80	73	73
Kortfristiga placeringar	259	259	773	773
Derivatinstrument för vilka säkringsredovisning tillämpas	11	11	–	–
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Kundfordringar och övriga fordringar	940	940	507	507
Likvida medel	1 064	1 064	1 622	1 622
Summa finansiella tillgångar	2 354	2 354	2 975	2 975
Finansiella skulder				
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivatinstrument för vilka säkringsredovisning tillämpas	1	1	29	29
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Upplåning ¹	2 159	2 159	2 254	2 254
Leasingskuld	582	n/a	740	n/a
Leverantörsskulder och övriga skulder	613	613	561	561
Summa finansiella skulder	3 354	2 773	3 584	2 844

¹ SJs kreditvillkor avseende banklån antas enligt en approximativ uppskattning vara att betrakta som marknadsmässiga, och då skulderna löper med rörlig ränta, inklusive kreditmarginal, antas skuldernas redovisade värde enligt SJs samlade bedömning vara en korrekt uppskattning av det verkliga värdet.

Beräkning av verkligt värde

De finansiella instrument som värderas till verkligt värde avser derivat-instrument, kortfristiga placeringar och andra långfristiga fordringar (fondförvaltning av likvida medel). Dessa finansiella instrument är klas-sificerade baserat på i vilken utsträckning marknadsdata har använts i beräkningen av verkligt värde. Värdering i nivå 1 avser noterade pri-ser på en aktiv marknad för identiska tillgångar eller skulder. Värdering i nivå 2 sker på marknadsmässiga grunder med hjälp av observerbara marknadspriser som finns tillgängliga eller är indirekt härledda från pri-ser. Värdering kan då ske utifrån jämförelse med liknande instrument eller genom att beakta räntebana och kreditkurva för den aktuella emittenten. Samtliga finansiella instrument värderade till verkligt värde är klassificerade i nivå 2.

Verkligt värde hierarki

MSEK	211231	201231
Nivå 2	350	817
Summa	350	817

16. Leasingavtal

■ Redovisningsprinciper

SJ hyr lokaler (främst kontorslokaler, åkstationer och depåer) samt fordon (främst tågfordon). Leasingavtalen innehåller olika avtals-villkor men inga covenant. Förlängningsoptioner förekommer och bedöms i avtal för avtal om det är rimligt säkert att de kommer att utnyttjas. Förlängningsoptioner inkluderas i leasingperioden om det är rimligt säkert att de kommer att nyttjas.

Leasingavtalen redovisas som nyttjanderättstillgång med en motsvarande leasingskuld, den dagen som den leasade tillgången finns tillgänglig för användning av SJ. I resultaträkningen redovi-sas avskrivningar på tillgången och räntekostnader på skulden. Räntekomponenten fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade leasing-skulden. Nyttjanderättstillgången skrivs av linjärt över den kortare perioden av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperioden. Till-gångar och skulder som uppkommer från leasingavtal redovisas initialt till nuvärde.

Leasingskulden inkluderar nuvärdet av följande:

- Fasta leasingavgifter
- Variabla leasingavgifter, främst indexuppräkning
- Garanterat restvärde som SJ förväntar sig behöva betala till leasegivaren

- Straffavgifter vid uppsägning av leasingavtalet, om leasing-perioden återspeglar utnyttjandet av denna möjlighet.

Leasingbetalningarna diskonteras med den implicita räntan i leasingavtalet om den lätt kan fastställas, om inte tillämpas den mar-ginella låneräntan. Den marginella låneräntan bedöms uppgå till 1%. SJs höga kreditvärdighet innebär att säkerheten för vilken lånet avser inte har någon väsentlig påverkan. Den marginella låneräntan bedöms därmed vara likvärdig för SJ-koncernens hyresavtal avse-ende lokaler och fordon. SJs bedömning är därmed att den ränta som SJ skulle ha fått betala för ett lån under samma period med samma säkerhet på det belopp som skulle krävas för att köpa en lik-nande tillgång i en liknande ekonomisk omgivning skulle uppgå till 1% för samtliga underliggande tillgångar varför den marginella låne-räntan satts till 1%.

Leasebetalningar för korttidsleasingavtal samt leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av mindre värde kostnads-förs löpande. Korttidsleasingavtal är avtal med en leasingperiod på 12 månader eller mindre. Servicebetalningar exkluderas från leasingskulden avseende byggnader och fordon. ■

Not 16, forts.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Leasingavtal enligt IFRS 16

Vid bedömningen av vilka avtal som ska redovisas som ett leasingavtal enligt IFRS 16 är ett fåtal av koncernens leasingavtal mer svårbedömda (främst verkstäder/depåer och fordonsavtal inom upphandlad trafik). Skillnaden avseende om ett leasingavtal ska redovisas enligt IFRS 16 eller inte är främst i bedömningen avseende vem som har rätt att styra över tillgången. I de fall SJ har rätt att styra över användningen av tillgången under upplåtelseperioden har avtalet redovisats som ett leasingavtal enligt IFRS 16.

Leasingperiodens längd

Leasingperioden inkluderar den icke uppsägningsbara perioden. Om SJ är rimligt säker på att utnyttja/eller inte utnyttja en möjlighet att förlänga leasingavtalet betaktas detta vid fastställandet av lea-

singperioden. Alla relevanta fakta och omständigheter beaktas vid fastställandet av leasingperioden. SJs bedömning avseende om det är rimligt säkert att en förlängningsoption kommer att nyttjas eller inte påverkar leasingperiodens längd. Leasingperioden bestäms i avtal för avtal och omvärderas om en option utnyttjas. ■

Leasingavtal som kostnadsförs löpande

Korttidsleasingavtal och leasingavtal där den underliggande tillgången är av mindre värde kostnadsförs löpande och uppgår till oväsentligt belopp. Kostnadsförda variabla avgifter uppgår också till oväsentligt belopp.

För redovisning av nyttjanderättstillgångar se not 10. För ytterligare information avseende leaseingskulden, se not 15 "Finansiella instrument och finansiell riskhantering".

17. Eget kapital, övriga reserver

Redovisningsprinciper

För derivatinstrument (ränteswapar, valutaterminer och råvaruderivat) där säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringen samt resultatet av förlängning av valutaterminer mot säkringsreserven i eget kapital via övrigt totalresultat.

Omräkningsreserv avser valutakursdifferens som uppstår vid omräkning av utländska dotterbolag som rapporterar i annan valuta än koncernens rapporteringsvaluta SEK. ■

Specifikation övriga reserver

MSEK	2021			2020		
	Omräkningsreserv	Säkringsreserv	Summa övriga reserver	Omräkningsreserv	Säkringsreserv	Summa övriga reserver
Ingående balans 1 januari	2	-13	-11	0	17	17
Kassaflödessäkringar						
- förändring i verkligt värde	-	39	39	-	-43	-43
- omklassificering till resultaträkningen	-	-1	-1	-	4	4
Uppskjuten skatt	-	-8	-8	-	9	9
Omräkningsdifferens utländska dotterbolag	-2	-	-2	2	-	2
Utgående balans 31 december	0	17	17	2	-13	-11

18. Avsättningar

Redovisningsprinciper

Avsättningar

Avsättningar är skulder som är ovissa avseende förfallotidpunkt eller belopp. En avsättning tas med i koncernens balansräkning när en inträffad händelse har lett till att koncernen har en legal eller informell förpliktelse som sannolikt kommer att kräva ett utflöde av resurser, vilka tillförlitligt kan uppskattas. Avsättningar nuvärdesberäknas när effekten av beräkningen är väsentlig. Upplösning av nuvärdesberäkningen redovisas som finansiell kostnad. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Skadelivräntor

Skadelivräntorna värdesäkras årligen genom ett index som bygger på förändringar i prisbasbeloppet. Finansinspektionen fastställer varje år de procenttal som skadelivräntorna ska justeras med. Avsättningen omvärderas även årligen utifrån antaganden kring förväntad livslängd, diskonteringsränta samt det index varmed de värdesäkrade livräntorna räknats upp. I samband med detta görs även en översyn av samtliga tillämpade antaganden. ■

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Kundlojalitetsprogram (SJ Prio)

Utgångspunkten i SJs värdering av SJ Prio-poäng är värdet för kunden. För SJ innebär det att en resa som betalas med poäng värderas utifrån värdet för medlemmen, det vill säga snittpriset för en resa. Värdet har därefter reducerats då värderingen tar hänsyn till:

- att poängens giltighet är begränsad
- att poäng inte är lika användbara som pengar
- att poängresor inte är lika tillgängliga att boka

Den initiala försäljningen minskas och en avsättning redovisas som speglar det framtida bonusåtagandet.

Omstruktureringsreserv

Avsättningar för omstrukturering omfattar de utbetalningar som beräknas uppstå under kommande år som en följd av koncernens beslut att genomföra kostnadsbesparande åtgärder eller omstruktureras. Beloppen har beräknats utifrån företagsledningens bästa uppskattningar och justeras när ändringar av dessa uppskattningar sker.

Förlustkontrakt

SJ går regelbundet igenom samtliga kontraktuella åtaganden inom upphandlad trafik och bedömer om det finns behov av att redovisa en avsättning för förlustkontrakt för den återstående kontraktstiden. Ett kontrakt är ett förlustkontrakt om de oundvikliga kostnaderna för att uppfylla förpliktelseerna överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna av det. ■

Not 18. forts.

Avsättningar

	Skadelivräntor		Kundlojalitetsprogram		Skador		Omstrukture-ring		Förlust-kontrakt		Övrigt		Summa	
MSEK	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	147	160	165	164	36	35	177	84	206	81	79	12	810	536
Tillkommande avsättningar	12	0	111	109	12	15	2	139	345	125	59	117	541	505
Utnyttjat	0	-7	-93	-75	-14	-2	-28	-6	-49	-	-38	-18	-222	-107
Upplösning/omvärdering	-20	-6	-57	-33	-2	-13	-50	-39	-	-	-52	-33	-181	-124
Omräkningsdifferens	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	0
Utgående balans 31 december	140	147	126	165	33	36	101	177	505	206	48	79	953	810
Varav:														
Långfristiga avsättningar	133	141	77	69	7	8	-	-	267	93	-	-	484	310
Kortfristiga avsättningar ¹	7	7	49	96	26	28	101	177	238	113	48	79	469	500
Summa	140	147	126	165	33	36	101	177	505	206	48	79	953	810

¹⁾De avsättningar som är klassificerade som kortfristiga avsättningar förfaller inom inom tolv månader efter balansdagen.

Skadelivräntor

Skadelivräntor avser skadeersättning som utgår till tredje man efter olycka. Ett drygt 50-tal personer som skadats till följd av SJs järnvägsverksamhet erhåller skadeersättning. Skadelivräntorna är oftast livslånga, de sänks alternativt upphör vid 65 år. Skadelivräntorna värdesätts som ärligen.

Kundlojalitetsprogram (SJ Prio)

SJ Prio är SJs kundlojalitetsprogram för resenärer och lanserades 2007. Idag har SJ Prio cirka 1,4 miljoner medlemmar i Sverige och Norge. Avsättningen speglar SJs betalningsförpliktelse för det framtida bonusåtagandet, avsättningen avseende lojalitetsprogram förfaller inom två år från och med den 31 december 2021.

Skador

Avsättning avseende skador avser reservering för inträffade skador på SIs fordonspark samt självrisker i försäkringsärenden.

Omstrukturering

En avsättning för omstrukturering redovisas när koncernen har fastställt en omställningsplan och omställningsplanen antagits eller blivit offentligt tillkännagiven.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas för de avtal inom upphandlad trafik där de oundvikliga kostnaderna för att uppfylla förpliktelseerna i avtalet överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna av det.

Övrigt

Övriga avsättningar för 2021 består främst av värdebevis som utställts till resenärer som avbokat sin SJ-resa. Övriga avsättningar består även av ersättning vid försening och avsättning för eftersatt underhåll av fordon.

19. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

MSEK	211231	201231
Personalrelaterade kostnader	347	337
El- och infrastrukturavgifter	138	106
Fordonsrelaterade kostnader	253	222
Licenser och övriga IT-kostnader	70	59
Övriga upplupna kostnader	45	47
Förutbetalda årskort och biljetter	379	190
Övriga förutbetalda intäkter	5	16
Summa	1 236	977

20. Ställda säkerheter

MSEK	211231	201231
Säkerhet för upptagna lån	982	1 054
Summa	982	1 054

Sj har ställt ut 17 stycken Sj 3000-tågsätt som säkerhet för två lån från Nordiska Investeringsbanken. Redovisat värde för samtliga 17 tågsätt (17) uppgick till 982 MSEK (1 054) per den 31 december 2021.

21. Eventualförpliktelser

- Redovisningsprinciper

Eventualförpliktelser utgörs av befintliga förpliktelser som hänfö-
 riga till inträffade händelser, vilka ej har redovisats som skuld eller
 avsättning. Anledningen är att det inte är sannolikt att ett utflöde av
 resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelserna eller att för-
 pliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig säkerhet. ■

■ Viktiga uppskattningar och bedömningar

Twister

SJ är involverat i ett antal tvister och rättsliga förfaranden inom ramen för den löpande verksamheten. Ledningen rådgör med juridisk expertis i frågor rörande rättstvister och med andra experter såväl inom som utanför bolaget i frågor rörande den löpande affärsverksamheten. Enligt bästa bedömning är inget bolag i koncernen för närvarande involverat i något rättsligt förfarande eller skiljeförfarande som bedöms kan komma att ha en väsentlig negativ effekt på verksamheten, den finansiella ställningen eller resultatet. ■

MSEK	211231	201231
Garantier	1 580	1 233
Summa	1 580	1 233

Inom koncernen utgörs eventalförpliktelser av utställda garantier för koncernens åtagande gentemot kunder och leverantörer i enlighet med avtal tillhörande upphandlad trafik. Garantierna uppgick totalt till 1 580 MSEK (1 233), och avsåg avtalen som SJ Götalands-tåg kör på uppdrag av Västtrafik, trafikpaket Nord i Norge, Öresundståstrafiken och Krösatågen.

22. Transaktioner med närstående

Svenska staten äger 100% av aktierna i SJ AB. SJ erbjuder produkter och tjänster till staten, statliga myndigheter och statliga företag i konkurrens med andra leverantörer på kommersiella villkor.

Vid leverans av tjänster och produkter i koncernen och mellan koncernen och övriga närstående företag tillämpas affärsmässiga villkor och marknadsprissättning.

Övriga närstående företag definieras som intressebolag, statliga bolag med marknadsmässiga krav där staten har ett bestämmande inflytande samt statliga verk. För inköp av produkter och tjänster under 2021 var de två största företagen Trafikverket 714 MSEK (685) och Jernhusen AB 206 MSEK (189).

För upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter, se not 4, "Personalkostnader".

23. Förändring i finansiell skuld

MSEK	Ingående balans 1 januari 2021	Kassaflöden		Ej kassaflödespåverkande			Utgående balans 31 december 2021
		Upptagna lån	Amortering	Förändring leasingskuld ¹	Omklassificering	Övriga poster	
Långfristig upplåning	2 159	-	-	-	-345	-	1 814
Kortfristig upplåning	95	-	-95	-	345	-	345
Långfristig leasingskuld	513	-	-	57	-223	-	347
Kortfristig leasingskuld	227	-	-234	19	223	-	235
Summa skulder från finansieringsaktiviteter	2 994	-	-329	76	-	-	2 742

¹⁾ Avser nya leasingavtal, ränta på leasingskuld samt ändringar/omvärdering av leasingavtal.

MSEK	Ingående balans 1 januari 2020	Kassaflöden		Ej kassaflödespåverkande			Utgående balans 31 december 2020
		Upptagna lån	Amortering	Förändring leasingskuld ¹	Omklassificering	Övriga poster	
Långfristig upplåning	766	1 499	-	-	-95	-11	2 159
Kortfristig upplåning	98	-	-98	-	95	-	95
Långfristig leasingskuld	694	-	-	47	-228	-	513
Kortfristig leasingskuld	293	-	-302	8	228	-	227
Summa skulder från finansieringsaktiviteter	1 851	1 499	-400	55	-	-11	2 994

¹⁾ Avser nya leasingavtal, ränta på leasingskuld samt ändringar/omvärdering av leasingavtal.

24. Händelser efter balansdagen

Inga händelser har inträffat efter den 31 december 2021 som bedöms få en väsentlig påverkan på koncernens räkenskaper.

Moderbolaget

Resultaträkning och rapport över totalresultat

MSEK	Not	2021	2020
Nettoomsättning	M3	4 668	4 184
Övriga rörelseintäkter		475	230
Summa rörelsens intäkter		5 143	4 414
Personalkostnader	M4	-2 111	-2 185
Av- och nedskrivningar	M9, M10	-684	-635
Övriga kostnader	M5, M6	-3 190	-3 405
Summa rörelsens kostnader		-5 985	-6 225
Rörelseresultat		-842	-1 811
Resultat från andelar dotterbolag	M11	-165	0
Resultat från andelar i intressebolag	M12	17	-
Finansiella intäkter	M7	30	22
Finansiella kostnader	M7	-23	-21
Resultat efter finansiella poster		-983	-1 810
Lämnade koncernbidrag		-13	-23
Erhållna koncernbidrag		60	67
Avsättning periodiseringsfond		-	384
Summa bokslutsdispositioner		47	428
Resultat före skatt		-936	-1 382
Skatt på årets resultat	M8	160	283
Årets resultat		-776	-1 099
Övrigt totalresultat			
<i>Komponenter som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen</i>			
Kassaflödessäkringar			
- förändring i verkligt värde	M17	1	-14
- omklassificering till resultaträkningen	M17	-1	-
Uppskjuten skatt	M17	1	2
Övrigt totalresultat för året		2	-12
Årets totalresultat		-774	-1 111

Kommentarer till moderbolagets resultaträkning
Intäkter

SJ ABs nettoomsättning uppgick till 4 668 MSEK (4 184), vilket motsvarar en ökning med 12%. Intäkterna har precis som föregående år påverkats av coronapandemin och de åtgärder som myndigheterna har vidtagit för att minska smittspridningen. Resandet¹⁾ ökade med 5% jämfört med föregående år, vilket påverkat biljettintäkterna positivt. Resandet är fortsatt lägre än innan coronapandemin. Trafikavtalsintäkterna är i nivå med föregående år.

Yielden (biljettpris per personkilometer) ökade mestadels på grund av högre efterfrågan på biljetter jämfört med föregående år. Trafikbudet var högre jämfört med föregående år. Även försäljningen av mat och dryck ökade till följd av det högre resandet.

Övriga rörelseintäkter ökade främst på grund av statligt bidrag som syftar till att mildra coronapandemins effekter varav retroaktiv nedsättning av banavgifter uppgick till cirka 350 MSEK.

Kostnader

Rörelsens kostnader uppgick till -5 985 MSEK (-6 225), vilket motsvarar en minskning med 4%.

Det lägre kostnadsutfallet förklaras av de åtgärder som vidtagits på grund av coronapandemin vilka följer beslutad plan. Minskningen motverkas i viss utsträckning av avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik om 195 MSEK (125). Detta då förutsättningarna för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin.

Årets personalkostnad har minskat jämfört med föregående år.

Minskningen förklaras främst av den avsättning för kostnadsbesparande åtgärder som redovisades föregående år och som justerats ned med 50 MSEK i år. Minskningen har motverkats av lönerrevision samt av att jämförelsetal påverkats positivt av då erhållet statligt bidrag för korttidsarbete.

Av- och nedskrivningar ökade jämfört med föregående år, vilket främst beror på nedskrivning av immateriella tillgångar kopplade till avtal inom upphandlad trafik. Ökningen har motverkats något av fullt avskrivna tillgångar under 2020.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet för helåret uppgick till -983 MSEK (-1 810), vilket motsvarar en rörelsemarginal på -19,1% (-59,0). Året påverkades precis som föregående år av coronapandemin och de åtgärder som myndigheter vidtagit för att minska smittspridningen. Resandet¹⁾ har ökat med 5% jämfört med föregående år men är fortsatt lägre än innan coronapandemin. SJ har vidtagit åtgärder för att minska kostnaderna vilka följer beslutad plan.

Rörelseresultatet har påverkats med -315 MSEK till följd av avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar. Detta då förutsättningarna för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin.

Rörelseresultatet har påverkats positivt av statliga bidrag om 460 MSEK (295) som syftar till att mildra coronapandemins effekter.

Resultat från finansiella poster, skatt och årets resultat

Andelar i koncernbolag har skrivits ned med 165 MSEK till följd av osäkerhet avseende avtal inom upphandlad trafik.

Resultat före skatt för året uppgick till -936 MSEK (-1 382). Den effektiva skattesatsen för helåret uppgick till 17,1% (20,5). Skillnaden mellan den faktiska skattesatsen på 20,6% (21,4) och den effektiva skatten för året beror främst på nedskrivning av andelar i dotterbolag.

Årets resultat uppgick till -776 MSEK (-1 099).

¹⁾ Resandeutveckling inkluderar resande med biljetter som SJ-koncernen erhåller intäkterna för, inklusive resande med periodkort inom ramen för Movin-go-avtalet, exklusive resande med periodkort inom övriga trafikavtal.

Moderbolaget

Balansräkning

MSEK	Not	211231	201231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Fordon	M9	2 940	3 189
Maskiner och inventarier	M9	34	39
Pågående nyanläggningar	M9	1 933	1 723
Hyrd lokal	M9	9	12
Summa materiella anläggningstillgångar		4 916	4 964
Immateriella tillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	M10	287	341
Summa immateriella tillgångar		287	341
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterbolag	M11	90	256
Andelar i intressebolag	M12	1	1
Långfristiga fordringar		165	84
Summa finansiella anläggningstillgångar		255	341
Summa anläggningstillgångar		5 459	5 645
Omsättningstillgångar			
Varulager		6	8
Kundfordringar	M15	155	116
Fordringar hos koncernbolag		138	239
Övriga fordringar	M13	519	143
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	M14	170	148
Summa kortfristiga fordringar		982	645
Kortfristiga placeringar	M15	259	773
Kassa och bank	M15	1 047	1 621
Summa omsättningstillgångar		2 294	3 047
SUMMA TILLGÅNGAR		7 753	8 692

MSEK	Not	211231	201231
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		400	400
Reservfond		200	200
Fond för utvecklingsutgifter		314	306
Fritt eget kapital			
Fond för verkligt värde		9	7
Balanserad vinst		2 744	3 850
Årets resultat		-776	-1 099
Summa eget kapital	M17, M25	2 890	3 664
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond		-	-
Summa obeskattade reserver		-	-
Skulder			
Avsättningar			
Långfristiga avsättningar	M18	484	310
Kortfristiga avsättningar	M18	310	497
Uppskjuten skatteskuld	M8	-	91
Summa avsättningar		794	898
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder	M15, M23	1 819	2 167
Summa långfristiga skulder		1 819	2 167
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	M15, M23	349	101
Leverantörsskulder	M15, M23	361	427
Skulder till koncernbolag		523	593
Övriga kortfristiga skulder		165	120
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	M19	852	722
Summa kortfristiga skulder		2 250	1 962
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		7 753	8 692

Kommentarer till moderbolagets balansräkning

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar

SJ ABs materiella anläggningstillgångar uppgick till 4 916 MSEK (4 964) och utgörs till största delen av tågfordon. SJs fordonsflotta består av SJ 3000, X 2000, dubbeldäckare samt lok och personvagnar.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar uppgick till 287 MSEK (341) och utgörs av balanserade utgifter för utveckling, främst avseende utvecklingskostnader för verksamhetsnära IT-system. Immateriella tillgångarna har minskat främst på grund av nedskrivning av tillgångar kopplade till avtal inom upphandlad trafik.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar uppgick till 255 MSEK (341). Andelar i dotterbolag har minskat på grund av nedskrivning av aktier i dotterbolag till följd av framtida osäkerhet avseende ett avtal inom upphandlad trafik och uppgick vid årets slut till 90 MSEK (256). Långfristiga fordringar består mestadels av placering av likvida medel som ska täcka framtida utbetalningar av livräntor samt uppskjuten skattefordran hänförlig till framtida underskottsavdrag 71 MSEK (-).

Omsättningstillgångar

SJ ABs omsättningstillgångar uppgick till 2 294 MSEK (3 047). Kortfristiga placeringar uppgick till 259 MSEK (773), där minskningen

främst förklaras av att kortfristiga placeringar om 513 MSEK har förfallit samt avyttrats för att stärka moderbolagets likviditet. Övriga fordringar har ökat med cirka 350 MSEK på grund av statligt bidrag avseende retroaktiv nedsättning av banavgifter.

Eget kapital och skulder

Eget kapital

SJ ABs egna kapital uppgick till 2 890 MSEK (3 664). Förändringen beror på årets totalresultat.

Räntebärande skulder

Räntebärande skulder uppgick till 2 168 MSEK (2 268) och utgörs mestadels av återstående betalningsåtaganden för upptagna lån för finansiering av nya snabbtåg, SJ 3000 samt för moderniseringen av X 2000. Lånen har en återstående löptid på upp till 12 år.

Avsättningar

Avsättningar uppgår till 794 MSEK (898). Förändringen beror mestadels på en minskning av uppskjuten skatteskuld om 91 MSEK, att den avsättning för kostnadsbesparande åtgärder som redovisades föregående år har minskat med 78 MSEK samt av att avsättningen för värdebevis och kundlojalitetsprogrammet SJ Prio har minskat. Minskningen motverkas i viss utsträckning av avsättning för framtida osäkerhet avseende avtal inom upphandlad trafik om 195 MSEK.

Moderbolaget

Rapport över förändring i eget kapital

MSEK	Not M17	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital			Summa eget kapital
		Aktiekapital	Reservfond	Fond för utvecklingsutgifter	Fond för verkligt värde Säkringsreserv	Balanserad vinst	Årets resultat	
1 januari 2020		400	200	205	19	3 501	450	4 775
Årets resultat		-	-	-	-	-	-1 099	-1 099
Övrigt totalresultat		-	-	-	-12	-	-	-12
Årets totalresultat		-	-	-	-12	-	-1 099	-1 111
Fond för utvecklingsutgifter		-	-	101	-	-101	-	-
Vinstdisposition		-	-	-	-	450	-450	-
31 december 2020		400	200	306	7	3 850	-1 099	3 664
Årets förändring								
Årets resultat		-	-	-	-	-	-776	-776
Övrigt totalresultat		-	-	-	2	-	-	2
Årets totalresultat		-	-	-	2	-	-776	-774
Fond för utvecklingsutgifter		-	-	8	-	-8	-	-
Vinstdisposition		-	-	-	-	-1 099	1 099	-
31 december 2021		400	200	314	9	2 744	-776	2 890

Kommentarer till förändring i eget kapital

SJ ABs egna kapital uppgick per den 31 december 2021 till 2 890 MSEK (3 664). Förändringen förklaras av årets totalresultat om -774 MSEK (-1 111).

Till bundet eget kapital har 8 MSEK (101) avsatts till fond för utvecklingsutgifter.

Moderbolaget

Kassaflödesanalys

MSEK	Not	2021	2020
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		-936	-1 382
Ej kassaflödespåverkande poster			
Av- och nedskrivningar	M9, M10	684	635
Förändring avsättningar	M18	-13	273
Realisationsvinst/förlust		-1	-
Obeskattade reserver		-	-384
Betald skatt		-	-
Övriga ej kassaflödespåverkande poster		166	-8
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-101	-866
Förändring av rörelsekapital			
Förändring av kundfordringar		30	24
Förändring av leverantörsskulder		-101	-83
Förändring av övrigt rörelsekapital		-224	76
Kassaflöde från rörelsekapital		-295	18
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-396	-849
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	M9	-483	-501
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	M9	1	-
Förvärv av immateriella tillgångar	M10	-99	-167
Förändring aktier och andelar	M11	-	-162
Resultat från andelar i intressebolag	M12	-	0
Förvärv kortfristiga placeringar		-	-52
Försäljning kortfristiga placeringar		513	1 759
Övrig investeringsverksamhet		-13	-10
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-81	867
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån	M23	-	1 499
Amortering	M23	-98	-98
Utdelning till aktieägare		-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-98	1 401
Årets kassaflöde		-574	1 418
Likvida medel vid årets början	M15	1 621	203
Likvida medel vid årets slut	M15	1 047	1 621

Kommentarer till moderbolagets kassaflödesanalys

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Resultat före skatt för helåret 2021 uppgick till -936 MSEK (-1 382). Året påverkades precis som föregående år av coronapandemin och de åtgärder myndigheterna vidtagit för att minska smittspridningen.

Ej kassaflödespåverkande poster avser främst nedskrivning av andelar i dotterbolag, avsättning för framtida osäkerhet avseende vissa avtal inom upphandlad trafik och nedskrivning av tillhörande tillgångar. Detta då förutsättningarna för avtalen har förändrats bland annat på grund av det lägre resandet under coronapandemin. Kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick därmed till -396 MSEK (-849).

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflöde från investeringsverksamheten uppgick till -81 MSEK (867). Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till -483 MSEK (-501), varav -470 MSEK (-486) avsåg investeringar i fordon.

Investeringar i immateriella tillgångar uppgick till -99 MSEK (-167) och avsåg anpassning av IT-system.

Årets avyttring och förfall av kortfristiga placeringar uppgick till 513 MSEK (1 759) och förvärv av kortfristiga placeringar uppgick till -MSEK (-52).

Föregående års förändring av aktier och andelar avser lämnat aktieägartillskott till helägt dotterbolag om -167 MSEK.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Kassaflöde från finansieringsverksamheten uppgick till -98 MSEK (1 401). Amortering av lån har skett enligt plan med -98 MSEK (-98). Föregående år tog SJ upp ett nytt lån om 1 499 MSEK för att delfinansiera inköp av nya snabbtåg.

Moderbolagets noter

M1. Redovisningsprinciper

■ SJ AB med organisationsnummer 556196-1599 är moderbolag i SJ-koncernen och har sitt huvudkontor i Stockholm.

Årsredovisningen för SJ AB har upprättats i enlighet med "Årsredovisningslagen" och RFR 2 "Redovisning för juridiska personer". I enlighet med RFR 2 ska moderbolag vars finansiella rapporter för koncernen följer International Financial Reporting Standards (IFRS) så som de antagits av EU, tillämpa IFRS i den mån det är möjligt inom ramen för "Årsredovisningslagen", samt med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Således följer moderbolaget samma redovisningsprinciper som koncernen (se koncernens noter för beskrivning av dessa) med undantag för de avvikelser som presenteras nedan och i anslutning till berörda noter. Belopp anges i miljoner svenska kronor, MSEK, om inte annat anges. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Redovisning av andelar i intressebolag

Andelar i intressebolag redovisas i SJ AB till anskaffningsvärde. Erhållna utdelningar redovisas i resultatet. Värde provas minst årligen med hänsyn till eventuellt nedskrivningsbehov.

Bokslutsdispositioner

SJ AB redovisar koncernbidrag i enlighet med alternativregeln, vilket innebär att samtliga koncernbidrag, såväl lämnade som erhållna, redovisas som bokslutsdisposition.

Obeskattade reserver

Avsättning till periodiseringsfond får göras med 25% av det skattepliktiga resultatet före avsättning till periodiseringsfonden. En periodiseringsfond måste återföras till beskattning senast det sjätte året efter avsättningsåret. ■

M2. Viktiga uppskattningar och bedömningar

För viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2 i koncernen.

M3. Intäkter och avtalssaldon

MSEK	2021					2020				
	Biljetter	Trafikavtal	Mat och dryck	Övrigt	Summa	Biljetter	Trafikavtal	Mat och dryck	Övrigt	Summa
<i>Tidpunkt för uppfyllande av prestationsåtagande</i>										
Vid en given tidpunkt	3 599	–	94	339	4 031	3 154	–	86	229	3 469
Över tid	238	399	–	–	637	327	388	–	–	715
Summa nettoomsättning	3 836	399	94	339	4 668	3 481	388	86	229	4 184

Avtalssaldon

MSEK	211231	201231
Förutbetalda årskort och biljetter	-274	-121
Kundlojalitetsprogram (SJ Prio)	-124	-165
Utfärdade värdebevis	-35	-69
Ersättning vid försening	-3	0
Summa avtalsskulder	-436	-355

Förutbetalda årskort och färdbiljetter intäktsredovisas under nästkommande år. För förändring av avsättning för kundlojalitetsprogram (SJ Prio), utfärdade värdebevis och ersättning vid försening, se not M18 "Avsättningar".

Prestationsåtagande uppfyllt inom:

MSEK	2021	2020
Inom 1 år	465	109
1-5 år	700	838
5 år eller senare	–	20
Summa ej uppfyllda prestationsåtaganden trafikavtal inom upphandlad trafik	1 165	967

M4. Personalkostnader

För information om ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i moderbolaget (och koncernen), se koncernens not 4.

Personalkostnader

MSEK	2021	2020
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	-2	-1
Vd och ledande befattningshavare	-33	-25
Övriga anställda	-1 356	-1 427
Summa löner och andra ersättningar	-1 391	-1 454
Sociala kostnader	-416	-396
Pensionskostnader inklusive särskild löneskatt till vd och ledande befattningshavare	-9	-8
Pensionskostnader inklusive särskild löneskatt till övriga anställda	-178	-149
Övriga personalrelaterade kostnader	-118	-178
Summa personalkostnader	-2 111	-2 185

Medelantal anställda

	2021		2020	
	Medel- antal	Varav kvinnor, %	Medel- antal	Varav kvinnor, %
Sverige	2 842	41	2 847	41
Summa	2 842	41	2 847	41

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	211231		201231	
	Antal	Varav kvinnor, %	Antal	Varav kvinnor, %
Styrelseledamöter	7	43	6	50
Ledande befattningshavare	8	38	8	38
Summa	15	40	14	43

M5. Övriga kostnader

MSEK	2021	2020
Underhåll och tillsyn av tåg	-812	-921
Elkostnader för tågdrift	-251	-277
Infrastrukturavgifter	-503	-453
IT tjänster	-582	-484
Övriga kostnader	-1 042	-1 271
Summa	-3 190	-3 405

M6. Ersättning till revisorer

MSEK	2021	2020
Deloitte		
Revisionsuppdrag	-1	-1
Revision utöver revisionsuppdraget	-2	-2
Skatterådgivning	0	0
Övriga uppdrag	0	0
Summa	-3	-3

M7. Finansiella intäkter och kostnader

MSEK	2021	2020
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter		
- kortfristiga fordringar	0	0
- obligationer	4	14
Värdeförändring placeringar, netto	19	0
Valutakursdifferenser	8	9
Summa finansiella intäkter	30	22
Finansiella kostnader		
Räntekostnader		
- lån	-13	-8
- leasingskuld	-2	-2
- derivatinstrument	-1	-1
Värdeförändring placeringar, netto	0	-6
Övriga finansiella kostnader	-7	-4
Summa finansiella kostnader	-23	-21

M1

M2

M3

M4

M5

M6

M7

M8

M9

M10

M11

M12

M13

M14

M15

M16

M17

M18

M19

M20

M21

M22

M23

M24

M25

M8. Skatt

Skatt på årets resultat

MSEK	2021	2020
Uppskjuten skatteintäkt	160	283
Aktuell skatt	0	0
Summa	160	283

Avstämning av redovisad skatt och effektiv skattesats

	2021		2020	
	Skatt, MSEK	Skattesats, %	Skatt, MSEK	Skattesats, %
Årets resultat före skatt	-936	-	-1 382	-
Skatt enligt gällande skattesats	193	-20,6	296	-21,4
Ej avdragsgilla kostnader	-1	0,1	-1	0,1
Resultat från aktier och andelar	4	-0,4	0	0
Nedskrivning av andelar i dotterbolag	-34	3,6	-	-
Uppskjuten skatt hänförlig till tidigare år	-1	0,1	-	-
Skatteeffekt på grund av ändrad skattesats	-	-	-11	0,6
Redovisad skatt i resultaträkningen	160	-17,1	283	-20,5

Den effektiva skattesatsen för helåret uppgick till 17,1% (20,5). Skillnaden mellan den faktiska skattesatsen på 20,6% (21,4) och den effektiva skatten för året beror främst på nedskrivning av andelar i dotterbolag.

Uppskjutna skattefordringar

MSEK	Underskottsavdrag		Förlustkontrakt		Övrigt		Summa	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	127	-	42	17	39	26	208	43
Redovisat i övrigt totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-
Redovisat i årets resultat	32	127	30	25	-7	13	56	165
Utgående balans 31 december	159	127	72	42	32	39	263	208

Uppskjutna skatteskulder

MSEK	Restvärdeavskrivning ¹		Övrigt		Summa	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	-294	-411	-5	-8	-299	-419
Redovisat i övrigt totalresultat	-	-	1	2	1	2
Redovisat i årets resultat	107	117	-2	1	105	118
Utgående balans 31 december	-186	-294	-6	-5	-193	-299
Redovisad uppskjuten skattefordran/skatteskuld, netto					71	-91

¹ Restvärdeavskrivning på skattemässiga värdet på materiella anläggningstillgångar.

M9. Materiella anläggningstillgångar

MSEK	2021				Summa
	Fordon	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar	Hyrd lokal	
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	13 670	260	1 723	59	15 713
Investeringar	66	10	408	-	483
Försäljningar/utrangeringar	-9	-	-	-	-9
Omklassificeringar	191	7	-198	-	-
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	13 918	276	1 933	59	16 187
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	-10 040	-221	-	-48	-10 308
Årets avskrivningar	-506	-18	-	-3	-527
Försäljningar/utrangeringar	9	-	-	-	9
Ackumulerade avskrivningar 31 december	-10 537	-239	-	-51	-10 827
Ackumulerade nedskrivningar 1 januari	-441	-	-	-	-441
Årets nedskrivningar	-	-3	-	-	-3
Ackumulerade nedskrivningar 31 december	-441	-3	-	-	-444
Redovisat värde 31 december	2 940	34	1 933	9	4 916

MSEK	2020				Summa
	Fordon	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar	Hyrd lokal	
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	13 390	246	1 518	59	15 213
Investeringar	117	8	377	-	501
Omklassificeringar	164	7	-171	-	-
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	13 670	260	1 723	59	15 713
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	-9 481	-204	-	-45	-9 730
Årets avskrivningar	-551	-17	-	-3	-571
Omklassificeringar	-8	-	-	-	-8
Ackumulerade avskrivningar 31 december	-10 040	-221	-	-48	-10 308
Ackumulerade nedskrivningar 1 januari	-449	-	-	-	-449
Omklassificeringar	8	-	-	-	8
Ackumulerade nedskrivningar 31 december	-441	-	-	-	-441
Redovisat värde 31 december	3 189	39	1 723	12	4 964

M10. Immateriella tillgångar

MSEK	2021			2020		
	Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	Varumärke	Summa	Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	Varumärke	Summa
Ackumulerat anskaffningsvärde 1 januari	1 312	240	1 552	1 145	240	1 385
Investeringar	99	–	99	167	–	167
Ackumulerat anskaffningsvärde 31 december	1 411	240	1 651	1 312	240	1 552
Ackumulerade av- och nedskrivningar 1 januari	-971	-240	-1 211	-906	-240	-1 146
Årets avskrivningar	-37	–	-37	-49	–	-49
Årets nedskrivningar	-116	–	-116	-16	–	-16
Ackumulerade av- och nedskrivningar 31 december	-1 124	-240	-1 364	-971	-240	-1 211
Redovisat värde 31 december	287	–	287	341	–	341

M11. Andelar i dotterbolag

Redovisningsprinciper

Dotterbolag utgörs av de bolag där SJ AB direkt eller indirekt har bestämmande inflytande över dotterbolaget. Bestämmande inflytande uppstår om SJ AB har inflytande över dotterbolaget, exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang och kan använda sitt inflytande till att påverka sin avkastning.

Andelar i dotterbolag redovisas i SJ AB till anskaffningsvärde. Vid rörelseförvärv inkluderar moderbolaget utgifter hänförliga till förvärvet i anskaffningsvärdet i enlighet med RFR 2. Erhållna utdelningar redovisas i resultatet. Värdet provas minst årligen med hänsyn till eventuellt nedskrivningsbehov. ■

Resultat från andelar i dotterbolag

MSEK	2021	2020
Nedskrivning av dotterbolag	-165	–
Summa	-165	–

Nedskrivning av andelar i dotterbolaget SJ Norge AS har skett under året med 165 MSEK (–).

Specifikation över moderbolagets innehav av aktier och andelar i dotterbolag samt redovisat värde vid årets slut

Bolag	Org nr	Säte	Antal andelar	Andel, %	Redovisat värde 211231, MSEK	Redovisat värde 201231, MSEK
SJ Event AB	556577-3008	Stockholm	1 000	100	0	0
SJ Invest AB	556022-1755	Stockholm	700 000	100	85	85
SJ Götalandståg AB	556083-2098	Stockholm	5 000	100	1	1
SJ Mälardalen AB	556064-8692	Stockholm	5 000	100	1	1
Entertrainment AB	556034-4235	Malmö	1 605	100	0	0
SJ Norrlandståg AB	556196-5418	Stockholm	1 000	100	0	0
SJ Öresund AB	556596-9630	Stockholm	1 000	100	0	0
FlyRail AB	556773-5252	Stockholm	100 000	100	0	0
SJ Danmark A/S	33 372 477	Köpenhamn	500	100	4	4
SJ Norge AS	917 587 728	Oslo	1 030 000	100	0	165
Summa					91	256

Kapitalandelen överensstämmer med rösträttsandelen.

M12. Andelar i intressebolag

Resultat från andelar i intressebolag

MSEK	2021	2020
Utdelning	17	-
Summa	17	-

Andelar i intressebolag

MSEK	2021	2020
Anskaffningsvärden 1 januari	9	9
Ackumulerade anskaffningsvärden 31 december	9	9
Ackumulerade nedskrivningar 1 januari	-8	-8
Ackumulerade nedskrivningar 31 december	-8	-8
Redovisat värde 31 december	1	1

Innehav av antal aktier i intressebolag samt redovisat värde

	Org nr	Säte	Antal aktier	Kapitalandel, %	211231	201231
Sveriges Kommunikationer AB	556005-5955	Stockholm	1 400	50	1	1
Kust till Kust AB	556481-7822	Karlskrona	60	25	0	0
Botnietåg AB	556801-1828	Stockholm	40 000	40	0	0
Vänertåg AB	556848-9016	Stockholm	250	50	0	0
Summa andelar i intressebolag, MSEK					1	1

Intressebolagens tillgångar, skulder, intäkter och resultat

MSEK	Org nr	Säte	2021				2020			
			Tillgångar	Skulder	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Intäkter	Resultat
Sveriges Kommunikationer AB	556005-5955	Stockholm	5	2	-	0	5	2	-	0
Kust till Kust AB	556481-7822	Karlskrona	0	0	0	0	0	0	0	0
Botnietåg AB	556801-1828	Stockholm	1	0	0	0	43	0	0	0
Vänertåg AB	556848-9016	Stockholm	0	0	-	0	0	0	-	0
Summa intressebolag			6	2	0	0	48	2	0	0

M13. Övriga fordringar

MSEK	211231	201231
Moms och skattefordran	24	86
Försäkringsersättning	43	18
Skattekonto	84	36
Övrig fordran	368	3
Summa	519	143

Övrig fordran har ökat mestadels på grund av fordran avseende retroaktiv nedsättning av banavgifter.

M14. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

MSEK	211231	201231
Förutbetalda fordonskostnader	5	15
Förutbetalda hyreskostnader	52	52
Förutbetalda underhållskostnader	12	-
Licenser och övriga IT-kostnader	30	27
Övriga förutbetalda kostnader	24	16
Upplupna räntetäkter	1	2
Övriga upplupna intäkter	46	35
Summa	170	148

M15. Finansiella instrument och finansiell riskhantering

Se koncernens not15 för beskrivning av redovisningsprinciper och finansiell riskhantering som även är tillämplig för moderbolaget. Tabellerna avseende "Finansiella derivatinstrument", "Förfallostruktur derivatinstrument", samt "Känslighetsanalys" i koncernens not 15 är tillämpliga även för moderbolaget avseende ränteswap-avtal och valutaterminskontrakt.

Åldersanalys av kundfordringar förfallna till betalning

MSEK	211231	201231
< 30 dagar	9	28
30–60 dagar	2	1
60–90 dagar	1	1
> 90 dagar	16	18
Summa	28	47
<i>Varav reserver för kundfordringar:</i>		
Ingående balans 1 januari	16	9
Reservering för befarade förluster	7	11
Reglerade fakturor	-6	-3
Konstaterade förluster	-1	-1
Utgående balans 31 december	16	16

Framtida odiskonterade kassaflöden för finansiella skulder

MSEK	2021				2020			
	Inom 1 år	1-5 år	5 år eller senare	Summa	Inom 1 år	1-5 år	5 år eller senare	Summa
Upplåning	360	876	1 095	2 331	109	1 029	1 199	2 337
Leasingskuld	3	6	–	9	3	9	–	12
Leverantörsskulder och övriga skulder	926	–	–	926	1 034	–	–	1 034
Derivatinstrument	1	–	–	1	3	1	–	4
Summa	1 290	882	1 095	3 267	1 149	1 039	1 199	3 387

Redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument

MSEK	2021		2020	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Långfristiga fordringar	80	80	73	73
Kortfristiga placeringar	259	259	773	773
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Kundfordringar och övriga fordringar	319	319	316	316
Kassa och bank	1 047	1 047	1 621	1 621
Summa finansiella tillgångar	1 706	1 706	2 784	2 784
Finansiella skulder				
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivatinstrument för vilka säkringsredovisning tillämpas	1	1	4	4
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Upplåning	2 159	2 159	2 254	2 254
Leasingskuld	8	9	11	12
Leverantörsskulder och övriga skulder	926	926	1 034	1 034
Summa finansiella skulder	3 094	3 095	3 287	3 288

Finansiella instrument värderade till verkligt värde

MSEK	211231	201231
Nivå 2	338	842
Summa	338	842

M16. Leasingavtal

■ Redovisningsprinciper

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning tillämpar moderbolaget inte IFRS 16 som koncernen utan nedanstående redovisningsprinciper enligt RFR 2.

Leasingavtal där en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägandet behålls av leasegivaren klassificeras som operationell leasing. Leasingavgifterna kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Leasingavtal där moderbolaget i allt väsentligt innehar de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet klassificeras som finansiell leasing. Vid leasingperiodens början redovisas den leasade tillgången och leasingkulden till det lägre av leasingtillgångens verkliga värde och nuvärdet av minimileaseavgifterna. Anläggningstillgångar som innehas genom finansiell leasing skrivs av över den kortare perioden av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperioden. Den framtida betalningsförpliktelsen till leasegivaren upptas som en skuld i balansräkningen. Varje leasingbetalning fördelas mellan amortering av skulden och finansiella kostnader. ■

Operationella leasingavtal

Moderbolagets operationella leasingavtal avser främst lokalhyror. Hyresavtalen är tecknade till sedvanliga marknadsmässiga villkor. Moderbolagets erlagda hyror under 2021 uppgick till 224 MSEK (255).

Framtida betalningsåtaganden i nominella värden

MSEK	2021	2020
Inom 1 år	187	184
1–5 år	204	330
5 år eller senare	12	44
Summa	403	558

Finansiella leasingavtal, förfallostruktur

MSEK	211231		201231	
	Framtida minimileasingavgifter	Nuvärde av framtida minimileasingavgifter	Framtida minimileasingavgifter	Nuvärde av framtida minimileasingavgifter
Inom 1 år	3	3	3	3
Summa kortfristiga leasingskulder	3	3	3	3
Inom mer än 1 men mindre än 5 år	6	5	9	8
Summa långfristiga leasingskulder	6	5	9	8
Summa leasingskulder	9	8	12	11

I minimileasingavgifter ingår ränta, kontraktssenliga betalningar samt restvärde av befintliga leasingskulder.

SJ AB har ett hyresavtal som löper fram till den 31 december 2024 som är klassificerat som ett finansiellt leasingavtal. Hyresavtalet

avser en verkstad för underhåll av dubbeldäckare och för denna verkstad redovisas en årlig amortering av den finansiella leasingkulden om 3 MSEK (3).

M17. Eget kapital

Bundet eget kapital

Det bundna kapitalet består av aktiekapital om 400 MSEK (400) och reservfond 200 MSEK (200) samt fond för utvecklingsutgifter om 314 MSEK (306).

Aktiekapital

Enligt bolagsordningen för SJ AB ska aktiekapitalet uppgå till lägst 400 MSEK (400) och till högst 1 600 MSEK (1 600). Samtliga aktier är fullt betalda. Inga aktier innehas av bolaget självt eller av dess dotterbolag. I SJ AB finns inga A-aktier, B-aktier eller preferensaktier. Antalet aktier uppgår till 4 000 000 och kvotvärdet är 100 SEK per aktie.

Fond för utvecklingsutgifter

För aktiveringar av utgifter för utveckling ska ett lika stort belopp sättas av till en fond för utvecklingsutgifter i eget kapital för att begränsa möjligheten till utdelning. För 2021 innebär det att 8 MSEK (101) avsatts till fond för utvecklingsutgifter.

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital består av fond för verkligt värde (säkringsreserv) 9 MSEK (7) och balanserad vinst 1 978 MSEK (2 751).

Det utdelningsbara beloppet är beroende både av en beloppsspärr och av en försiktighetsregel. Beloppsspärren medför att ingen utdelning sker om det inte finns full täckning för det bundna egna kapitalet omedelbart efter utdelningen. Försiktighetsregeln innebär att utdelning endast får ske då det är försvarligt med beaktande av de risker som verksamhetens art och omfattning ställer på moderbolagets och koncernens eget kapital.

Specifikation säkringsreserv

MSEK	2021	2020
Ingående balans 1 januari	7	19
<i>Kassaflödessäkringar</i>		
- förändring i verkligt värde	1	-14
- omklassificering till resultaträkningen	-1	-
Uppskjuten skatt	1	2
Utgående balans 31 december	9	7

M18. Avsättningar

MSEK	Skadelivräntor		Kundlojalitetsprogram		Skador		Omstrukture-ring		Förlust-kontrakt		Övrigt		Summa	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Ingående balans 1 januari	147	160	165	164	34	34	177	84	206	81	79	14	807	535
Tillkommande avsättningar	12	0	109	108	12	14	0	139	195	125	59	117	387	503
Upplösning/omvärdering	0	-6	-57	-33	-2	-13	-50	-39	0	0	-52	-33	-161	-123
Utnyttjat	-20	-7	-93	-75	-13	-2	-28	-6	-49	0	-38	-18	-240	-107
Utgående balans 31 december	140	147	124	165	31	34	99	177	352	206	48	79	794	807
Varav:														
Långfristiga avsättningar	133	141	77	69	7	8	-	-	267	93	-	-	483	310
Kortfristiga avsättningar	7	7	48	96	24	26	99	177	85	113	48	79	311	497
Summa	140	147	124	165	31	34	99	177	352	206	48	79	794	807

M19. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

MSEK	211231	201231
Personalrelaterade kostnader	252	251
EL- och infrastrukturavgifter	114	106
Fordonsrelaterade kostnader	107	124
Licenser och övriga IT-kostnader	70	59
Övriga upplupna kostnader	31	44
Förutbetalda årskort och biljetter	274	121
Övriga förutbetalda intäkter	4	16
Summa	852	722

M20. Ställda säkerheter

MSEK	211231	201231
Säkerhet för upptagna lån	982	1 054
Summa	982	1 054

SJ AB har ställt ut 17 stycken SJ 3000-tågsätt som säkerhet för två lån från Nordiska Investeringsbanken. Redovisat värde för samtliga 17 tågsätt (17) uppgick till 982 MSEK (1 054) per den 31 december 2021.

M21. Eventualförpliktelser

MSEK	211231	201231
Kapitaltäckningsgarantier dotterbolag	101	251
Garantier	1 580	1 233
Summa	1 681	1 484

SJ AB har ställt ut kapitaltäckningsgarantier till förmån för dotterbolag till och med den 31 december 2022.

Garantier avser utställda garantier för åtagande gentemot kunder och leverantörer i enlighet med avtal tillhörande upphandlad trafik. Garantierna uppgick totalt till 1 580 MSEK (1 233), och avsåg avtalen som SJ Götalandståg kör på uppdrag av Västtrafik, trafikpaket Nord i Norge, Öresundstågstrafiken och Krösatågen.

M22. Transaktioner med närstående

Svenska staten äger 100% av aktierna i SJ AB. SJ erbjuder produkter och tjänster till staten, statliga myndigheter och statliga företag i konkurrens med andra leverantörer på kommersiella villkor.

Vid leverans av tjänster och produkter i koncernen och mellan koncernen och övriga närstående företag tillämpas affärsmässiga villkor och marknadsprissättning.

Övriga närstående företag definieras som intressebolag, statliga bolag med marknadsmässiga krav där staten har ett bestämmande inflytande samt statliga verk. För inköp av produkter och tjänster under 2021 var de två största företagen Trafikverket 714 MSEK (685) och Jernhusen AB 206 MSEK (189).

För upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter, se koncernens not 4, "Personalkostnader".

M23. Förändring i finansiell skuld

MSEK	Ingående balans 1 januari 2021	Kassaflöden		Ej kassaflödes- påverkande		Utgående balans 31 december 2021
		Upplåning	Amortering	Omklassificering		
Långfristig upplåning	2 159	–	–	-345		1 814
Kortfristig upplåning	95	–	-95	345		345
Långfristig leasingskuld	8	–	–	-3		5
Kortfristig leasingskuld	3	–	-3	3		3
Summa skulder från finansieringsaktiviteter	2 265	–	-98	–		2 167

MSEK	Ingående balans 1 januari 2020	Kassaflöden		Ej kassaflödes- påverkande		Utgående balans 31 december 2020
		Upplåning	Amortering	Omklassificering		
Långfristig upplåning	755	1 499	–	-95		2 159
Kortfristig upplåning	95	–	-95	95		95
Långfristig leasingskuld	11	–	–	-3		8
Kortfristig leasingskuld	3	–	-3	3		3
Summa skulder från finansieringsaktiviteter	864	1 499	-98	–		2 265

M24. Händelser efter balansdagen

Inga händelser har inträffat efter den 31 december 2021 som bedöms få en väsentlig påverkan på moderbolagets räkenskaper.

M25. Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att SJ AB för räkenskapsåret 2021 inte lämnar någon utdelning på grund av negativt resultat. Vinstmedlen föreslås disponeras enligt nedan.

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserad vinst och säkringsreserv	2 752 442 716 kronor
Årets resultat	-775 946 538 kronor
Totalt	1 976 496 178 kronor

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

I ny räkning överföres	1 976 496 178 kronor
Totalt	1 976 496 178 kronor

Försäkran

Undertecknade försäkrar att koncernredovisningen och årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och företagets ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen

ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 15 mars 2022

Siv Svensson
Styrelsens ordförande

Ulrika Dellby
Styrelseledamot

Lennart Käll
Styrelseledamot

Per Matses
Styrelseledamot

Ulrik Svensson
Styrelseledamot

Klas Wählberg
Styrelseledamot

Per Hammarqvist
Arbetstagarrepresentant

Hans Pilgaard
Arbetstagarrepresentant

Stefan Zetterlund
Arbetstagarrepresentant

Monica Lingegård
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 15 mars 2022.

Deloitte AB

Peter Ekberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i SJ AB organisationsnummer 556196-1599

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för SJ AB (publ) för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 18-39, 47-48 och 95-103 och bolagsstyrningsrapporten på sidorna 41-51. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 16-89 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 18-39, 47-48 och 95-103 och bolagsstyrningsrapporten på sidorna 41-51. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och och rapporten över totalresultatet och rapporten över finansiell ställning för koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Redovisning av intäkter från kommersiell trafik

SJ-koncernen redovisar för 2021 intäkter från externa kunder om 7 287 Mkr, varav 3 943 Mkr är hänförligt till kommersiell trafik. Intäktsredovisning av kommersiell trafik bedöms vara ett särskilt betydelsefullt område då den stora transaktionsvolymen medför att fullständighet och periodisering är kritiskt för en korrekt finansiell rapportering. Att en fullständig överföring mellan biljettboknings- och redovisningssystemet sker är av särskild betydelse.

För ytterligare information hänvisas till not 3 om intäkter.

Vår revision omfattade följande granskningsåtgärder men var inte begränsad till dessa:

- genomgång av process för intäktsredovisning
- granskning av periodisering av intäkter från kommersiell trafik genom test av kontroller

- granskning av fullständighet genom test av kontroller för överläsning mellan kritiska IT-system för intäktsredovisningen
- granskning av att ändamålsenliga redovisningsprinciper tillämpas och att erforderliga upplysningar lämnas i de finansiella rapporterna.

Redovisning av avsättningar för förlustkontrakt

SJ-koncernen redovisar för 2021 avsättningar om 953 Mkr, varav 505 Mkr är hänförligt till förlustkontrakt. Redovisat värde för avsättningar bedöms vara ett särskilt betydelsefullt område till följd av att det är ett högt inslag av bedömningar och att såväl felaktiga bedömningar som förändringar i antaganden kan ha en betydande påverkan på koncernens resultat och finansiella ställning.

För ytterligare information hänvisas till not 18 om avsättningar.

Vår revision omfattade följande granskningsåtgärder men var inte begränsad till dessa:

- utvärdering av företagsledningens bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisade avsättningar för förlustkontrakt
- granskning av integriteten och den aritmetiska korrektheten i använd kalkyl för avsättning för förlustkontrakt
- analys av avsättningen för förlustkontrakt gentemot regelverk för att säkertställa efterlevnad av IFRS
- granskning av att ändamålsenliga redovisningsprinciper tillämpas och att erforderliga upplysningar lämnas i de finansiella rapporterna.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Den andra informationen består av ersättningsrapporten samt sidorna 1-15, 18-40, 47-48 och 93-106 i detta dokument men innefattar inte årsredovisningen och koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende dessa. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De

upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka för-
mågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om
fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om sty-
relsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upp-
höra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till
att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens
ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finan-
siella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsre-
dovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller
några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegent-
ligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som
innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säker-
het, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och
god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsent-
lig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund
av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de
enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekono-
miska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen
och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsre-
dovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspek-
tionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar.
Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi
vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revi-
sionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive
de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och
som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena.
Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar
eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i
ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i
revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av
att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av
denna kommunikation.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen
har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direk-
törens förvaltning för SJ AB (publ) för räkenskapsåret 2021-01-01 –
2021-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets
vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt försla-
get i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och
verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar
enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är
oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt
god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska
ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och
ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner
beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning
innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är
försvärlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens
verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moder-
bolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likvi-
ditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen
av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fort-
löpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att

bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsför-
valtningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kont-
rolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska
sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och
anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga
för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag
och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt
uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med
en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseleda-
mot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försum-
melse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredo-
visningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av
bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är
att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt
med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti
för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige all-
tid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan för-
anleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till
dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med
aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvalt-
ningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av
revisionsberättelsen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på
sidorna 41-51 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovi-
ningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 16
Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär
att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inrikt-
ning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inrikt-
ning och omfattning som en revision enligt International Standards
on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna
granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlig-
het med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningsla-
gen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med
årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är
i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sid-
orna 18-39, 47-48 och 95-103 för att den är upprättad i enlighet med
årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12
Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en
annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med
den inriktning och omfattning som en revision enligt International
Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser
att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm 15 mars 2022

Deloitte AB

Peter Ekberg
Auktoriserad revisor

Revisors rapport över kombinerad granskning av SJ ABs hållbarhetsredovisning

Till SJ AB, org.nr 556196-1599

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i SJ AB att granska SJ ABs hållbarhetsredovisning för år 2021. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning i anslutning till innehållsförteckningen i SJs års- och hållbarhetsredovisning 2021.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår i anslutning till innehållsförteckningen i SJs års- och hållbarhetsredovisning 2021, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår granskning. Vårt uppdrag är begränsat till den historiska information som redovisas och omfattar således inte framtidsorienterade uppgifter.

Vi har utfört uppdraget i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information. Uppdraget består av översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen som helhet och en revision av viss information som specificeras nedan. En revision syftar till att uppnå en rimlig säkerhet, för att försäkra oss om att informationen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för kvantitativ och kvalitativ information i hållbarhetsredovisningen. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansva-

riga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har. Den uttalade slutsatsen grundad på vår översiktliga granskning har därför inte den säkerhet som vår uttalade slutsats grundad på vår revision har. Eftersom detta är ett kombinerat uppdrag lämnar vi våra slutsatser avseende revision och översiktlig granskning i separata avsnitt.

Vår revision har omfattat hållbarhetsrelaterad information presenterad i SJ ABs Års- och hållbarhetsredovisning 2021, avsnitt "Hållbarhetsrapport" på sidorna 18-35 och 95-99.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till SJ AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för våra uttalanden nedan.

Uttalanden

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Grundat på vår revision anser vi att den information i hållbarhetsredovisningen som omfattas av vårt uppdrag, i allt väsentligt, har upprättats i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterier.

Stockholm den 15 mars 2022

Deloitte AB

Peter Ekberg
Auktoriserad revisor

Intressentdialog och väsentlighetsanalys

Intressent	Dialogtillfällen	Uppföljning	Frågor i fokus 2021
Kunder/resenärer: Våra kunder och resenärer är våra viktigaste intressenter och relationen med dem är avgörande för SJs fortsatta framgång och tillväxt.	Dialog med kunder och resenärer sker kontinuerligt genom SJs försäljningsorganisation, kundtjänst, medarbetare ombord och i sociala medier. Ytterligare tillfällen är olika kundundersökningar. Kunderna är också med och utvecklar nya produkter och tjänster genom kundtester.	Nöjd kundindex (NKI), inklusive Serviceindex, Nöjd Digitalindex (sj.se och SJs app) och andra nyckeltal (kvartalsvis) samt Varumärkesindex (VMI, månadsvis).	Fortsatt utveckling av arbetssätt och tekniska lösningar för ökad personalisering och relevans i erbjudanden och kommunikation med resenärer. Förbättrad trafikcommunication samt minskad och förenklad administrativ hantering för våra avtalskunder, vilket underlättar valet av SJ och det klimatsmarta sättet att resa.
Medarbetare: SJ är sina medarbetare. Medarbetarnas engagemang och prestation är avgörande för en solid leverans och nöjda kunder. SJ ska erbjuda en trygg och stimulerande arbetsplats.	Medarbetarundersökning, medarbetarsamtal, medåkning, arbetsplatsträffar, digitala morgonmöten och andra interna kanaler. Dialog med medarbetarnas fackliga företrädare.	Målkontrakt, sjukfrånvaro (månadsvis), från hösten 2021 ny modell av medarbetarundersökning med 2-4 pulsar årligen. Vi mäter NMI (nöjd medarbetarindex), Trygg på jobbet (hot och våld, kränkande särbehandling), Diversity (mångfald och inkludering) samt eNPS (benägenhet att rekommendera SJ som arbetsgivare).	Fortsatt fokus på hälsosam arbetsplats med friska medarbetare. Kopplat till coronapandemin, ett ytterligare stärkt fokus på att minska hot och våld från resenärer samt på arbetssituationen hemma och på kontoret. Införande av en ny modell för medarbetarundersökningar.
Trafikverket: Trafikverket är SJs viktigaste leverantör och samverkanspartner i Sverige för att leverera väl fungerande tågresor till resenärerna. Samverkan inkluderar såväl strategiskt arbete med tidtabeller och underhållsåtgärder på järnvägen som operativt arbete kring trafikläget.	Strategiska, taktiska och operativa möten. SJ har omfattande kontakt med Trafikverket på alla nivåer både bilateralt och tillsammans med övriga branschen inom många olika områden.	Löpande uppföljning veckovis och månadsvis av punktlighetsstatistik och orsaker till förseningar samt inställelser av resor.	Förbättrad punktlighet och regularitet i järnvägssystemet. Mer korrekta prognoser vid störningar. Åtgärder mot otillåtet spårinträngande. Effektivare planering och genomförande av underhållsarbeten. Ta hänsyn till hastighetsnedsättningar på grund av brister i infrastrukturen i nästkommande tågplan. Lyckade försök med att skicka automatiserad information mellan SJs lokförare och Trafikverkets trafikledning.
Ägare: SJ ägs till 100 procent av svenska staten. Det övergripande målet för ägaren är att SJs verksamhet ska bedrivas effektivt och långsiktigt så att värdeutvecklingen blir hållbar.	Löpande dialog med ägarheten på Näringsdepartementet, ägardialogmöten och årsstämmor.	Delårsrapportering, års- och hållbarhetsredovisning, bolagsstyrningsrapport, presentationer och övrig, löpande rapportering.	Uppföljning av hållbart företagande och finansiella mål. Coronapandemins effekter på SJ och SJs verksamhet liksom SJs bidrag till samhället under pandemin. Pågående fordonsinvesteringar och finansiering av dessa.
Kollektivtrafikmyndigheter: SJ kör i Sverige kommersiell trafik och trafik på uppdrag av kollektivtrafikmyndigheter, främst regionala. SJs trafik bidrar därigenom till regionala trafikförsörjningsprogram med såväl kommersiell som samhällsfinansierad tågtrafik. I Norge kör SJ trafik på uppdrag av Jernbanedirektoratet.	Så kallade stråkmöten med infrastruktur- och trafikplanerare. Personliga kontakter med nyckeltjänstemän hos respektive kollektivtrafikmyndighet och i branschforum.	Avtalsuppföljning, möten, löpande dialog.	Pandemins effekter; regler för kollektivtrafik, trygghet för resenärerna och personal, effekter på avtalsmodeller, resande på längre sikt. Trygghetsfrågor för ombordpersonalen (och resenärerna) på vissa sträckor.

Intressent	Dialogtillfällen	Uppföljning	Frågor i fokus 2021
Leverantörer/partners: För att SJ ska kunna leverera och utveckla reseupplevelser som våra kunder och resenärer uppskattar, samarbetar vi aktivt och långsiktigt med våra leverantörer och partners.	Löpande dialog, riktade enkäter, omförhandlingar och upphandlingar samt uppföljning och utveckling av befintliga och nya tjänster.	Fördjupade leverantörs- och partnerskapsbedömningar avseende hållbarhet samt löpande avtalsuppföljning.	Punktlighet, hållbarhet, smittsäkerhet och effekter av coronapandemin samt produktivitet. Mätning av vår upplevda samarbetsförmåga och etablering samt utveckling av fördjupade partnerskapssamarbeten. IT-säkerhet. Annonserade upphandlingar och rättsprocesser med anledning av att SJ omfattas av LUF. Skyddande av personuppgifter.
Lagstiftare: Beslut om nya författningar, infrastruktur, skatter och avgifter som påverkar järnvägen och SJs konkurrenskraft. SJ deltar regelmässigt som remissinstans i utredningar och när ny lagstiftning bereds.	Regelbundna möten med nationella, regionala och lokala företrädare samt andra beslutsfattare.	Löpande omvärldsanalys.	Social, ekonomisk samt miljömässig hållbarhet. Nationell infrastrukturplan för 2022–2033. Ny generation stambanor. Regionala utvecklingsplaner. Digitalisering. Gemensamma biljettlösningar. EU:s Fjärde järnvägs paket. Reviderad tågpassagerarförordning.
Media: SJ vill vara och uppfattas som en transparent, öppen och proaktiv kraft i samhällsdebatten. Här spelar relationen till media en betydande roll. SJ är även aktiv i sociala kanaler.	Presstelefon dygnet runt, intervjuer, relevant pressinformation till direkta kontakter och i nyhetsrum samt dialog i egna sociala medier.	Löpande mediebevakning och regelbunden analys.	Effekter av coronapandemin och SJs hantering av den, både ur resenärs perspektiv och vad gäller SJs finanser. Nyheter om olika fordonsinvesteringar. Hantering av kritik mot negativa effekter i samband med byte av planeringssystem.

SJs väsentlighetsanalys

Många påverkas av SJs tågtrafik. Därför är SJs intressentdialog så omfattande som möjligt för att få ta del av många perspektiv. Den täta dialogen med intressenter bygger på ömsesidigt förtroende, respekt och öppenhet och tillför värdefulla insikter för att vidareutveckla SJs erbjudande. Våra kunder, resenärer och medarbetare är de viktigaste intressenterna.

SJs bedömning är att det under 2021 inte har skett några större förändringar av intressenternas syn och förväntningar på oss som koncern. Detta då inga större förändringar inträffat i omvärlden och SJs erbjudande har vidareutvecklats. Väsentlighetsanalysen som genomfördes hösten 2020 har därför kvarstått även för 2021.

Hösten 2020 genomförde vi en omfattande intressentdialog som grund för väsentlighetsanalys. Dialogerna genomfördes med personer inom SJ med lång och nära kontakt med respektive intressentgrupp i Sverige. Metoden valdes främst för att få en balanserad bild av synen på SJ. Norge beaktades inte då SJ inledde sin trafik i juni samma år.

Sammanfattningsvis hade intressenterna en positiv bild av SJ som bolag och vårt hållbarhetsarbete. Att SJ erbjuder klimatsmarta resor och agerar på ett föredömligt sätt är för många intressenter en förutsättning för fortsatt relation.

Väsentlighetsanalysen fastställdes av SJs koncernledning med information till styrelsen.

Viktiga frågor 2021

Trafiksäkerhet och säkerhet, punktlighet samt trafik- och störningsinformation bedöms även under 2021 vara de viktigaste frågorna för våra intressenter. Att SJ erbjuder resor med låg klimatpåverkan är också centralt för våra intressenter.

Förväntningarna på SJ är höga och innebär att vi utöver att följa regler och lagar även ska agera som en god samhällsmedborgare och ta ansvar utöver vad som kan förväntas av andra bolag. Inte minst har det tydliggjorts under coronapandemin, då även frågor kring hur vi bidrar till trygga och säkra tågresor och SJs minskade intäkter varit i fokus.

SJs viktigaste frågor (utan inbördes rangordning):

- Trafiksäkerhet och säkerhet
- Punktlighet
- Trafik- och störningsinformation
- Samhällsansvar
- Arbetsmiljö och hälsa
- Kundupplevelse
- Mångfald och jämställdhet
- Klimatpåverkan

Hållbarhetsnoter

H1

H2

H3

H4

H5

H6

H7

H8

H9

H10

Hållbarhetsnoter

H1	Redovisningsprinciper - hållbarhet	95
H2	Information om medarbetare	96
H3	Nya medarbetare och omsättning av medarbetare	96
H4	Mångfald bland beslutsfattare och medarbetare	97
H5	Trygg och säker arbetsplats	97
H6	Sjs medlemskap i organisationer	98
H7	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	98
H8	Energiförbrukning	99
H9	Utsläpp av växthusgaser	99
H10	Information vid försening	99

H1. Redovisningsprinciper – hållbarhet

Hållbarhetsredovisningen har upprättats i enlighet med Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer Standards och tillämpningsnivå Core. Detta innebär att innehållet bestäms av de frågor som är mest väsentliga för SJ och dess intressenter samt var Sjs verksamhet har störst påverkan.

Innehållet ska även ge en komplett bild av Sjs verksamhet. Hänsyn har tagits till väsentliga delar i FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Innehåll

Innehållet i Sjs hållbarhetsarbete och hållbarhetsredovisning baseras på det som framkommit i väsentlighetsanalysen och tillhörande intressentdialog. SJ har många intressenter, och dessa har olika fokusområden och prioriteringar. För kunder och resenärer är exempelvis punktlighet och reseupplevelse viktigt, medan ägaren lägger vikt vid hållbart värdeskapande i sin helhet.

Väsentlighet

Innehållet i hållbarhetsredovisningen utgår från den väsentlighetsanalys som SJ genomfört i enlighet med GRI Standards, se sidan innan. Väsentlighetsanalysen syftar till att identifiera de områden inom hållbar utveckling (miljömässig, social och ekonomisk påverkan) där Sjs intressenter och SJ anser att koncernen har störst påverkan. Väsentlighetsanalysen bidrar också till att urskilja vad som kan påverka intressenternas bedömningar av SJ och deras beslut.

Intressenter

En förutsättning för att kunna leva upp till intressenternas krav och förväntningar är att SJ förstår vilka frågor som är väsentliga för olika grupper. Att upprätthålla goda relationer och kontinuerlig dialog med viktiga intressenter är därför avgörande för Sjs utveckling och bidrar till att identifiera prioriterade hållbarhetsfrågor. Dialogen bidrar även till att förstå intressenternas informationsbehov så att innehållet i hållbarhetsredovisningen är relevant.

Sjs agerande gentemot omgivningen och intressenterna utgår från god affärsetik, liksom omtanke och respekt för individ och miljö. Sjs värdeord Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt utgör grunden för vad Sjs intressenter ska förvänta sig. Läs mer om Sjs viktigaste intressenter och hur dialogen med dessa ser ut på sidorna innan.

Sammanhang

Hållbarhetsredovisningen beskriver hur hållbarhetsaspekter är inkluderade i Sjs långsiktiga strategier, risker och möjligheter. Sjs prestation redovisas i ett bredare hållbarhetssammanhang för att bidra till förståelse för de utmaningar och möjligheter som finns.

Fullständighet

Hållbarhetsredovisningen ger en helhetsbild av Sjs påverkan inom social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Redovisningen omfattar alla väsentliga enheter i koncernen och områden i enlighet med GRI Standards. Moderbolaget SJ AB och de verksamhetsdrivande dotterbolagen SJ Götalandståg AB, SJ Norrlandståg AB, SJ Danmark A/S, SJ Norge AS och SJ Öresund AB ingår i den omfattning som anges vid respektive nyckeltal.

Kvalitet

En kvalitativ och transparent hållbarhetsredovisning möjliggör för Sjs intressenter att göra korrekta bedömningar av Sjs verksamhet. Hög kvalitet på data och analyser bidrar till att SJ kan fatta bättre beslut.

Balans

GRI Standards framhåller att en kvalitativ redovisning kräver balans mellan positiva och negativa aspekter av den verksamhet som bedrivs. SJ pekar både på positiva effekter och utmaningar med sin verksamhet för att öka trovärdigheten och synliggöra förbättringsområden, vilket leder till förbättrat hållbarhetsarbete. SJ redovisar tydligt vad som är fakta och vad som är egna tolkningar eller analyser. Tonvikten i redovisningen ligger på de områden som bedömts vara väsentliga i årets väsentlighetsanalys.

Jämförbarhet

För att kunna följa utvecklingen betonar GRI Standards vikten av att data presenteras så att analys av förändringar över tid liksom jämförelse gentemot andra bolag underlättas.

SJ använder en konsekvent metod vid beräkningar och sammanställning av data samt redogör för vilka metoder och antaganden som gjorts vid framställandet av informationen i hållbarhetsredovisningen. För att garantera jämförbarhet med tidigare års utfall tas all data fram i enlighet med de handböcker som finns för Sjs icke-finansiella nyckeltal och som utgör en del av Sjs ledningssystem.

Väsentliga förändringar mellan rapportperioderna avseende avgränsning, omfattning, rapporteringsperiod eller annan väsentlig information anges. Sjs tillämpning av GRI Standards underlättar jämförelse med andra bolag.

Korrekthet

Informationen i hållbarhetsredovisningen ska vara korrekt och tillräckligt detaljerad för att möjliggöra en riktig bedömning av Sjs prestation, utveckling och förbättringsområden. Interna kontroller och därefter extern revision av all redovisad data stärker Sjs arbete med hållbarhetsdata och säkerställer korrekthet.

Läglighet

Med läglighet avser GRI Standards en konsekvent och aktuell rapportering. Sjs års- och hållbarhetsredovisning publiceras varje år i mars månad. Hållbarhetsredovisningen är uppdelad i sex områden. GRI-index samt index för hållbarhetsrapport tydliggör var respektive upplysning finns. Informationen i hållbarhetsredovisningen har tydliga hänvisningar till vilken tidsperiod som avses samt när informationen senast uppdaterades och när den kommer att uppdateras igen.

Tydlighet

Informationen i hållbarhetsredovisningen ska vara lättförståelig, lättåtkomlig och användbar. SJ använder tabeller och diagram som förtydligar och åskådliggör den redovisade informationen samt lämnar analyser i text.

Tillförlitlighet

GRI Standards poängterar vikten av att den som läser hållbarhetsredovisningen känner tillit till den information som redovisas. Sjs ambition är att innehållet ska vara pålitligt och att rapporten ska uppfylla samtliga krav på kontroll. Därför har SJ för alla icke-finansiella nyckeltal fastställt en handbok där definition, metod och kvalitetssäkring beskrivs. Handböckerna ses över minst årligen och uppdateras vid behov. SJ redovisar endast information som kan styrkas med tillförlitlig dokumentation. För att öka tillförlitligheten i hållbarhetsredovisningen låter SJ en extern revisor revidera innehållet.

H2. Information om medarbetare

Antal	2021		2020		2019	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige						
Tillsvidareanställda	1 585	2 197	1 806	2 566	1 536	2 195
Visstidsanställda	269	405	33	37	41	60
Timanställda	202	332	216	369	338	448
Totalt Sverige	2 056	2 934	2 055	2 972	1 915	2 703
Norge						
Tillsvidareanställda	100	301	85	286	–	–
Visstidsanställda	–	–	–	–	–	–
Timanställda	8	18	1	10	–	–
Totalt Norge	108	319	86	296	–	–
Totalt SJ-koncernen	2 164	3 253	2 141	3 268	1 915	2 703

Uppgifterna är hämtade från bolagens lönesystem och avser antalet fysiska personer per den 31 december. Trafikstart för verksamheten i Norge var den 8 juni 2020.

H3. Nya medarbetare och omsättning av medarbetare

	2021		2020		2019	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige						
Antal nyrekryteringar	118	181	153	172	199	238
< 30 år	39	49	58	35	85	83
30–50 år	58	109	67	107	75	120
> 50 år	21	23	28	30	39	35
Antal avgångar	179	226	135	124	123	140
< 30 år	43	29	27	16	21	21
30–50 år	89	103	70	51	64	59
> 50 år	47	94	38	57	38	60
Norge						
Antal nyrekryteringar	Systemstöd saknas ¹		4	15	–	–
< 30 år			–	1	–	–
30–50 år			2	12	–	–
> 50 år			2	2	–	–
Antal avgångar	Systemstöd saknas ¹		1	4	–	–
< 30 år			–	–	–	–
30–50 år			–	–	–	–
> 50 år			1	4	–	–

¹ Systemstöd saknas för att följa detta inom Sjs norska verksamhet. Trafikstart i Norge var den 8 juni 2020 och utfallet för 2020 hanterades manuellt.

	2021		2020		2019	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige						
Andel nyrekryteringar, %	2,4	3,6	3,0	3,4	4,3	5,2
< 30 år	0,8	1,0	1,2	0,7	1,9	1,8
30–50 år	1,2	2,2	1,3	2,1	1,6	2,6
> 50 år	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	0,8
Andel avgångar, %	3,6	4,5	2,7	2,5	2,7	3,1
< 30 år	0,9	0,6	0,5	0,3	0,5	0,5
30–50 år	1,8	2,1	1,4	1,0	1,4	1,3
> 50 år	0,9	1,9	0,8	1,1	0,8	1,3
Norge						
Andel nyrekryteringar, %	Systemstöd saknas ¹		1,0	3,9	—	—
< 30 år			—	0,3	—	—
30–50 år			0,5	3,1	—	—
> 50 år			0,5	0,5	—	—
Andel avgångar, %	Systemstöd saknas ¹		0,3	1,0	—	—
< 30 år			—	—	—	—
30–50 år			—	—	—	—
> 50 år			0,3	1,0	—	—

¹ Systemstöd saknas för att följa detta inom Sjs norska verksamhet. Trafikstart i Norge var den 8 juni 2020 och utfallet för 2020 hanterades manuellt.

Nyrekryteringar och avgångar räknas endast på tillsvidareanställda medarbetare. Koncerninterna förflyttningar liksom övergångar av medarbetare i samband med att avtal för upphandlad trafik inleds eller avslutas har exkluderats. Även medarbetare som rekryterats innan trafikstart för att bemanna det nya trafikuppdraget har exkluderats.

H1

H2

H3

H4

H5

H6

H7

H8

H9

H10

H4. Mångfald bland beslutsfattare och medarbetare

Fördelning på kön och ålder utifrån för SJ relevanta personalkategorier per den 31 december.

	2021						2020						2019					
	Kvinnor			Män			Kvinnor			Män			Kvinnor			Män		
%	<30	30–50	>50	<30	30–50	>50	<30	30–50	>50	<30	30–50	>50	<30	30–50	>50	<30	30–50	>50
Individuellt avlönade	4	25	15	3	32	22	4	24	15	4	30	23	5	24	14	5	29	23
Befattningsavlönade	7	19	12	8	32	21	9	18	12	9	30	22	11	18	12	10	27	22
– Lokförare	2	11	4	8	46	29	3	9	4	8	45	31	3	10	3	9	42	33
– Tågvärd	11	27	20	7	19	17	13	26	19	8	17	17	14	26	20	9	14	17
Chefer ¹	2	28	21	—	30	19	2	31	16	0	30	21	2	27	14	1	33	23
Ledningsgrupp för bolag	—	13	33	—	27	27	—	10	32	—	29	29	—	5	28	—	17	50
Styrelse ²	—	14	29	—	—	57	—	17	33	—	—	50	—	14	43	—	—	43

¹ Med underställd personal men ej med i ledningsgrupp för bolag eller i koncernledningen.

² Avser stämmande styrelseledamöter.

H5. Riskidentifiering, riskbedömning och olycksundersökningar

Sjs systematiska arbetsmiljöarbete bedrivs inom ramen för Arbetsmiljölagen, med skyddsorganisation, skyddsombud och skyddskommittéer. Sjs Arbetsmiljöpolicy är utgångspunkten för hur vi ska agera.

Skyddskommittéer finns såväl centralt för SJ som på divisionsnivå och lokalt i verksamheten. För att få grundläggande kunskaper och för att hålla sig uppdaterade utbildas skyddsombud och ledare om lagar och regler kring arbetsmiljö och säkerhet. Chefer och ledare i SJ genomför en årlig lagefterlevnadskontroll där de bekräftar kännedom om lagar inom arbetsmiljöområdet.

Rapportering av arbetsmiljöobservationer, tillbud och arbetsskador är väsentligt för att strukturerat arbeta med förbättringar av arbetsmiljö och säkerhet. Medarbetare i produktionen rapporterar in arbetsmiljöhändelser via en app medan administrativ personal kan rapportera via dator. Lämnade observationer och händelser går till ansvarig chef för åtgärd. Vid skyddskommitté på olika nivåer redovisas vad som inträffat

under en period liksom vidtagna åtgärder. Allvarliga avvikelser kan även anmälas till Sjs visuellblåsningsfunktion, med garanterad anonymitet.

Skyddsronder genomförs minst en gång per år eller vid behov för att säkerställa att våra medarbetare har en trygg och säker arbetsplats. Efter genomförd skyddsronde skrivs ett skyddsrondeprotokoll där observationer noteras. Riskanalyser genomförs tillsammans med skyddsombud inför ändringar i verksamheten eller vid införande av ny teknik. Resultat från skyddsronder och riskanalyser följs upp vid skyddskommitté. Inom SJ genomförs varje år allomfattande riskbedömningar inom respektive verksamhetsdel. Syftet är att identifiera de mest allvarliga riskerna som finns ur ett organisatoriskt/socialt eller fysiskt perspektiv.

Vid större akuta risker i arbetsmiljön som kan leda till allvarlig fara för liv eller hälsa kan skyddsombud med stöd av lagen avbryta arbetet i avvaktan på uttalande av Arbetsmiljöverket. Även den enskilde medarbetaren kan med stöd av lagen avbryta sitt pågående arbete om det finns påtaglig risk för liv eller hälsa, i avvaktan på besked från ansvarig chef.

	2021	2020	2019
Antal anmälda olyckor, Sverige (exkl. sjukdom, färdolycksfall)	893	609 ¹	632
Antal anmälda olyckor, Norge (exkl. sjukdom, färdolycksfall)	6	4	–
Anmälda olyckor per totalt arbetade timmar, Sverige, %	0,016	0,011 ¹	0,011
Antal anmälda tillbud (exkl. trafiksäkerhetstillbud), Sverige	1 341	1 005 ¹	1 026
Anmälda tillbud per totalt arbetade timmar, Sverige, %	0,024	0,018 ¹	0,017
Antal anmälda tillbud (inkl. trafiksäkerhetstillbud), Norge	2 444	1 035	–
Antal dödsolyckor, koncern	0	0	0
Anmälda arbetssjukdomar ² , Sverige	4	8 ¹	48
Anmälda arbetssjukdomar ² , Norge	0	1	–
Sjukfrånvaro ² , Sverige, %	6,9	6,5 ¹	4,9
Antal sjukfrånvardagar ² , Sverige	59 902	53 427 ¹	33 581
Sjukfrånvaro ² , Norge, %	6,2	4,8	–

¹ SJ Öresund ingår inte då trafiken startade den 13 december 2020 och det vanligtvis finns en eftersläpning i rapporteringen av olyckor och tillbud.

² Särredovisas på grund av olika regler och lagar i Sverige och Norge.

Trafikstart för verksamheten i Norge var den 8 juni 2020.

Arbetsolyckor, tillbud och arbetssjukdomar avser det som inträffat under angivet år. Det finns ett fåtal händelser som rapporterats av SJs medarbetare efter SJs brytdatum för uttag av utdata för angivet år, och vilka därför inte framgår i SJs hållbarhetsredovisning.

SJ har kartlagt hur många händelser som inte redovisas, vilket är ett fåtal då SJs medarbetare oftast rapporterar en händelse i samband med att den inträffar.

Ökningen av antalet tillbud och olyckor inom SJs svenska verksamhet under 2021 förklaras delvis av att SJ Öresund hade trafikstart i december 2020. Därtill medförde driftsättningen av vårt nya planeringssystem större intrimningsproblem än vi kunnat förutspå. Tidvis orimlig arbetssituation på grund av detta bidrog till en ökning av antalet tillbud. Även händelser med hot och våld (tillbud eller olycka) från resenärer ökade.

Minskningen av antalet anmälda arbetssjukdomar i Sverige under 2020 förklaras sannolikt av högre medvetenhet om vad som är en arbetssjukdom samt korttidsarbete för medarbetare inom SJ AB under delar av 2020.

H6. SJs medlemskap i organisationer

- Arbejdsgiverforeningen Spekter, www.spekter.no
- Bransch- och arbetsgivarförbundet Tågföretagen, www.tagforetagen.se
- Community of European Railway and Infrastructure Companies (CER), www.cer.be, medlem via Tågföretagen
- CSR Sweden, www.csrsweden.se
- Dansk Industri (DI), www.danskindustri.dk
- Eurail, www.eurail.com/en
- The International Rail Transport Committee (CIT), www.cit-rail.org/en/
- International Union of Railways (UIC), www.uic.org
- Jernbaneverksamhetenes Sikkerhetsforening (JVSF)
- JU, samarbejdsforum for jernvægsudbildning i Danmark under ledning av Bane Danmark
- Järnvägsbranschens Samverkansforum (JBS), www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/samarbete-med-branschen/jarnvagsbranschens-samverkansforum/
- Norsk-Svensk Handelskammer, www.norsksvenskahandelskammaren.com

- Nätverket för hållbart företagande, för statligt ägda bolag
- Stockholms Handelskammare, www.chamber.se
- Svensk Kollektivtrafik, www.svenskkollektivtrafik.se, associerad medlem
- Swedish Institute for Quality / SIQ, www.siq.se
- TUFFA, branschgemenskap för utveckling av tågssimulator under ledning av VTI i Linköping, www.vti.se/forskning/fordonsteknik-och-korsimulering/korsimulering/tagsimulator

H7. Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde

MSEK	2021	2020	2019
Nettoomsättning	7 287	5 529	8 602
Intäkter från finansiella investeringar	19	23	27
Realisationsvinster	1	–	–
Skapat ekonomiskt värde	7 307	5 552	8 629
Operativa kostnader	-4 854	-4 004	-4 213
Löner och andra ersättningar till anställda	-3 375	-2 850	-2 576
Utdelning till aktieägare	–	–	-194
Räntekostnader	-26	-31	-22
Betalningar av skatter och avgifter	-1	–	-163
Samhällsinvesteringar	-2	–	-1
Levererat ekonomiskt värde	-8 258	-6 885	-7 168
Totalt ekonomisk värde	-952	-1 333	1 461

H8. Energiförbrukning

SJ har gjort detaljerad energikartläggning och har handlingsprogram på kort och lång sikt. SJ använder eco-driving och återvinning av el vid inbromsning är en väsentlig del i SJs energieffektivisering.

Lägre elförbrukning i SJ AB under 2020 och 2021 förklaras främst av att färre avgångar körts, bland annat på grund av lägre efterfrågan under pandemin. Högre total elförbrukning under 2021 förklaras främst av trafikpaket Nord i Norge som hade trafikstart den 8 juni 2020 och Öresundstågstrafiken som hade trafikstart den 13 december 2020.

Inom upphandlad trafik kör SJ dieseltåg. SJ Norge introducerar tillsammans med beställaren Jernbanedirektoratet och fordonsägaren Norske Tog hybridtåg som kan köras både med diesel och el. Läs mer i avsnittet Ansvarfull styrning/Samhälle.

SJ tog över ansvaret för Krösatågen den 12 december 2021. Inom Krösatågen körs dieseltåg på ej elektrifierade banor samt eltåg. Denna trafik ingår inte i energiförbrukningen avseende 2021.

Interna experter följer energiförbrukningen varje månad.

Energiförbrukning, tågdrift

GWh	2021	2020	2019
Elförbrukning			
SJ AB	466 ¹	448	584
SJ Götalandståg	104	102	98
SJ Norge	18	10	—
SJ Öresund	125	6	—
Total elförbrukning	713¹	566	682

Dieselförbrukning (GWh, för omvandlingsfaktorer, se avsnittet Definitioner och ordlista)

SJ Götalandståg, diesel MK1 (ej förnybar)	8,2	10,2	10,6
SJ Götalandståg, biodrivmedel (förnybar)	1,4 ²	— ²	— ²
SJ Norge, diesel MK1 (ej förnybar)	83,0	44,1	—
Total dieselförbrukning (GWh)	92,7¹	54,3	10,6
Summa energiförbrukning (tågdrift)	806¹	620	693

SJ köper inte värme, kyla eller ånga.

¹ Krösatågen ingår inte då trafikstarten var den 12 december 2021.

² Se nedan för utförlig beskrivning av användningen av biodrivmedel 2019–2021.

SJ införde iblandning av i genomsnitt 20 procent biodrivmedel (HVO) på de dieseldrivna Kinnekulletågen under 2016. Sommaren 2018 fick flera fordon problem med igensatta bränslefilter till motorerna. En grundlig utredning inleddes och som en försiktighetsåtgärd beslutades att under en period stoppa all iblandning av biodrivmedel. Utredningen har visat att det mest troliga är att den tidvis höga koncentrationen av HVO medfört att avlagringar som byggts upp i bränsletanken genom åren löstes upp och sedan fastnade i bränslefiltern som till slut blev igensatta. Tillsammans med beställaren och fordonsägaren Västtrafik beslutades att återintroducera HVO på fordonsflottan under 2021. Från maj blandas åter in 20 procent HVO på samtliga fordon.

H9. Utsläpp av växthusgaser

Eldrivna tåg har mycket låga utsläpp av växthusgaser jämfört med andra trafikslag tack vare att all el som används för tågdrift i Sverige och Norge är fossilfri. Ersättningstrafik och läckage av klimatpåverkande köldmedier är SJ AB:s största källor till koldioxidutsläpp. Förbättrad punktlighet och regularitet är de viktigaste åtgärderna för att minska SJs behov av ersättningstrafik. Förbättrat fordonsunderhåll minskar risken för läckage av köldmedier.

Under 2021 minskade SJ AB:s totala koldioxidutsläpp till den lägsta nivån sedan nuvarande beräkningsmodell infördes 2016. Dels minskade utsläppen från ersättningstrafik jämfört med året innan, dels fortsatte köldmedieläckagen att minska och mer än halverades jämfört med 2019. SJ AB:s koldioxidutsläpp per personkilometer minskade jämfört med året innan till följd av lägre totalt koldioxidutsläpp samt ökat resande.

SJ AB kör Krösatågen på uppdrag sedan den 12 december 2021. Denna trafik ingår inte i utsläpp av växthusgaser avseende 2021.

Under 2020 ökade SJ AB:s koldioxidutsläpp per personkilometer jämfört med 2019, främst på grund av kraftigt minskat resande under coronapandemin. Reviderade omräkningsfaktorer för ersättningstrafik medförde också ökade utsläpp.

Interna experter sammanställer och analyserar utsläpp av växthusgaser. SJ rapporterar årligen hantering av köldmedier till Stockholms Stad i enlighet med Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser.

I beräkningarna ingår utsläpp av växthusgaser från tågdrift, ersättningstrafik och köldmedieläckage (scope 1, scope 2 och scope 3). En beskrivning av vilka antaganden och källor som ligger till grund för beräkningarna finns i avsnittet Definitioner och ordlista. Nyckeltalet redovisar endast utsläpp från SJ AB då trafiken i dotterbolagen ofta har andra upplägg, exempelvis dieseltrafik, vilket påverkar utsläppen så att siffrorna inte blir jämförbara.

Utsläpp av växthusgaser, tågtrafik

Gram koldioxidekvivalenter/person-kilometer	2021	2020	2019
SJ AB	0,28 ¹	0,33	0,21

¹ Krösatågen ingår inte då trafikstarten var den 12 december 2021.

H10. Information vid försening

SJs nya NKI-undersökning

SJ nya, digitala NKI-undersökningen togs i drift i juni 2020. Målet är likt som tidigare att nå ett så representativt urval av SJ AB:s resenärer som möjligt. Minst 4 000 svar samlas in varje kvartal under alla årets månader. Svaren analyseras noggrant för att vi ska kunna anpassa och utveckla vårt erbjudande och vår service både övergripande och per linje. Bytet av metod innebär att utfallet för 2020 och framåt inte är fullt ut jämförbara med tidigare år.

Information vid försening

De resenärer som rest med ett försenat tåg får frågor kring hur de upplevt informationen om förseningen. Utfallet presenteras i nyckeltalet information vid försening.

Information vid försening

Index	2021	2020	2019
Information vid försening, SJ AB	66	69 ¹	69 ²

¹ Undersökningsmetoden har förändrats något och utfallet är inte fullt ut jämförbart med tidigare perioder. Utfallet för 2020 består av svar som inkommit den 26 juni–31 december.

² Tidigare år har utfallet redovisats uppdelat på SJ AB:s fjärrtåg respektive regionaltåg.

GRI-index

	Upplysning	Sidhänvisning	Redovisning/Kommentar
GRI 101: Foundation 2016			
GRI 102: Generella upplysningar 2016			
	Organisation		
102-1	Organisationens namn	16	
102-2	Aktiviteter, varumärken, produkter och tjänster	10-11, 16	
102-3	Lokalisering av huvudkontoret	16	
102-4	Länder där verksamhet bedrivs	11	
102-5	Ägarstruktur och organisationsform	16	
102-6	Marknadsnärvaro	10-11	
102-7	Organisationens storlek	22, 25, 53, 54, 96	
102-8	Information om medarbetare	96	.
102-9	Leverantörskedjan	23	
102-10	Väsentliga förändringar av organisationen och dess värdekedja		Under 2019 bildades dotterbolaget SJ Öresund AB för Öresundstågstrafiken och SJ Norge AS utökade sin verksamhet inför trafikstart av trafikpaket Nord i Norge.
102-11	Tillämpning av försiktighetsprincipen		Försiktighetsprincipen finns beskriven i miljöbalken och SJ följer denna lagstiftning i verksamheten vid val av material på nya tåg samt val av kemikalier i underhållsverkstad, med mera.
102-12	Externa initiativ som organisationen anslutit sig till eller följer	19, 20, 23, 24, 25, 26, 30, 36	
102-13	Medlemskap i branschorganisationer	98	
	Strategi		
102-14	Uttalande från organisationens högsta beslutsfattare	4-5, 40	
	Etik och integritet		
102-16	Värderingar, principer, policyer och uppförandekoder	1, 20, 23, 24, 41	
	Styrning		
102-18	Beskrivning av bolagsstyrning	41-48	
	Intressentrelationer		
102-40	Intressentgrupper	93-94	
102-41	Medarbetare som omfattas av kollektivavtal	20	I Norge tecknas kollektivavtal mellan arbetstgare och arbetsgivare, till skillnad från i Sverige där kollektivavtal tecknas mellan arbetstgareorganisationen (för alla medarbetare) och arbetsgivare. För de medarbetare som så önskar erbjuder SJ Norge kollektivavtal. Alla tågvärdar, lokförare och övriga skiftesarbetare inom SJ Norge har kollektivavtal.
102-42	Identifiering och urval av intressenter	94-95	
102-43	Tillvägagångssätt för samarbete med intressenter	93-94	
102-44	Viktiga områden och frågor som lyfts fram av intressenter	93-94	
	Rutiner för rapportering		
102-45	Koncernbolag som omfattas av redovisningen	83, 95	
102-46	Process för att identifiera redovisningens innehåll och frågornas avgränsningar	94-95	
102-47	Väsentliga frågor som identifierats	94	
102-48	Förändringar av tidigare lämnad information		I samband med att redovisningen för 2020 sammanställdes upptäcktes ett mindre beräkningsfel i underlagen till Utsläpp av växthusgaser vilket medfört att tidigare lämnad information avseende 2019 ändrades, se upplysning 305-4.
102-49	Förändringar av redovisningen		Från 2020 redovisas SJ 3 Information vid försening som ett nyckeltal för alla SJ AB:s tåg, istället för som tidigare uppdelat på fjärrtåg respektive regional-tåg.

	Upplysning	Sidhänvisning	Redovisning/Kommentar
102-50	Redovisningsperiod		Redovisningsperioden avser 1 januari-31 december 2021. I vissa fall kan redovisningen påverkas av att information om händelser som inträffat under redovisningsperioden rapporteras först efter att denna redovisning publicerats.
102-51	Datum för publicering av den senaste redovisningen		Den 18 mars 2021 publicerades redovisningen avseende räkenskapsåret 2020.
102-52	Redovisningscykel		Årlig
102-53	Kontaktperson för frågor kring redovisningen		Ann-Marie Boberg, telefon 070-003 21 02
102-54	Val av rapporteringsnivå	96	
102-55	GRI innehållsindex	100-102	
102-56	Extern granskning	93	

Specifika upplysningar

Upplysning	Beskrivning	Sidhänvisning	Redovisning/Kommentar
Trafiksäkerhet och säkerhet			
Trafiksäkerhet och säkerhet (SJ specifik)			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	25	
103-2	Hållbarhetsstyrning	25, 47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
SJ1	Trafiksäkerhetsindex	27	Den produktion som för 2020 använts för SJ Öresund vid beräkningen är något för låg. Detta beror på att använd rapport inte medger den selektion som skulle behövas. Då SJ Öresund varit trafikdrivande under 18 dagar 2020 bedöms avvikelserna inte påverka utfallet.
GRI 403: Arbetsrelaterad hälsa och säkerhet 2018			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	21-22, 97-98	
103-2	Hållbarhetsstyrning	21-22, 47-48, 97-98	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
403-2	Riskidentifiering, riskbedömning och olycksundersökningar	97-98	
Punktlighet			
Punktlighet (SJ specifik)			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	31-32	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
SJ2	Punktlighet	32	Utfallet för 2020 är exklusive SJ Öresund som hade trafikstart den 13 december 2020.
Trafik- och störningsinformation			
Störningsinformation (SJ specifik)			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	28, 99	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
SJ3	Information vid försening	99	Från och med 2020 redovisas ett nyckeltal för alla SJ AB:s tåg. Utfallet för 2019, som tidigare redovisats uppdelat på fjärrtåg respektive regionaltåg, har räknats om och redovisas på jämförbart sätt.
Samhällsansvar			
GRI 203: Indirekt ekonomisk påverkan 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	22, 25-27	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
203-2	Väsentlig indirekt ekonomisk påverkan	25	

GRI-index

Upplysning	Beskrivning	Sidhänvisning	Redovisning/Kommentar
GRI 201: Ekonomiskt resultat 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	47-48, 51	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48, 51	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48, 51	
201-1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	98	
Arbetsmiljö och hälsa			
GRI 401: Anställningsförhållanden 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	20-22	
103-2	Hållbarhetsstyrning	20-22, 47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
401-1	Nya medarbetare och omsättning av medarbetare	96-97	Systemstöd saknas för att följa detta inom Sjs norska verksamhet. Trafikstart i Norge var den 8 juni 2020 och utfallet för 2020 hanterades manuellt.
Kundupplevelse			
Kundupplevelse (SJ specifik)			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	28-30, 99	
103-2	Hållbarhetsstyrning	29, 30	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
SJ4	Nöjd kundindex (NKI)	30	
GRI 418: Kundens integritet 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	30	
103-2	Hållbarhetsstyrning	30, 47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	30, 47-48	
418-1	Substantiella klagomål på intrång mot kunders integritet och förluster av kunddata	30	SJ utgår från EU:s dataskyddsförordning (GDPR) vid definition av intrång mot kunders integritet eller förlust av kunddata.
Mångfald och jämställdhet			
GRI 405: Mångfald och lika möjligheter 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	21	
103-2	Hållbarhetsstyrning	21, 22, 47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
405-1	Mångfald bland beslutsfattare och medarbetare	97	
SJ6	Mångfald, andel medarbetare med utländsk bakgrund	22	SJ redovisar andel av medarbetare i Sverige som har utländsk bakgrund enligt SCB:s definition. Medarbetare inom Krösatågen ingår inte i utfallet för 2021 då trafikstart var den 12 december 2021. Medarbetare inom SJ Öresund ingick inte i utfallet för 2020 då trafikstart var den 13 december 2020.
GRI 406: Icke-diskriminering 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	21	
103-2	Hållbarhetsstyrning	21, 47-48	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48	
406-1	Diskrimineringsfall och vidtagna åtgärder	21	SJ utgår från svenska Diskrimineringslagen vid definition av diskrimineringsgrunder i Sverige.
Klimatpåverkan			
GRI 302: Energi 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	26, 99	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48, 99	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48, 99	
302-1	Energiförbrukning inom organisationen	99	
GRI 305: Utsläpp 2016			
103-1	Hållbarhetsstyrning 2016: Beskrivning och avgränsning	26, 99	
103-2	Hållbarhetsstyrning	47-48, 99	
103-3	Utvärdering av styrning	47-48, 99	
305-4	Utsläppsintensitet av växthusgaser	99	I samband med att redovisningen för 2020 sammanställdes upptäcktes ett mindre beräkningsfel i underlagen. Utfallet för 2019 har därför ändrats från 0,20 till 0,21 gram koldioxidekvivalenter per personkilometer.

Index för hållbarhetsrapport

SJs hållbarhetsrapport för 2021 enligt Årsredovisningslagen omfattar sidorna 18-39, 47-48 samt 95-103.

Område	Beskrivning	Policy	Resultat av policy	Identifierade risker	Hantering av risker	Resultatindikatorer
SJs affärsmodell	Sidorna 10-13					
Miljö	Sidorna 25-26	• Intern uppförandekod • SJs uppförandekod för leverantörer	• Strukturerat miljöarbete • Hållbarhetsrevisioner • Intern revision	Sidan 38	Sidan 37	• Miljöindex, sidan 27 • Genomförda hållbarhetsrevisioner, sidan 24 • Energiförbrukning, sidan 99 • Utsläpp av växthusgaser, sidan 99
Sociala förhållanden och personal	Sidorna 20-22	• Intern uppförandekod • Ägarpolicy • Svensk arbetsmiljölagstiftning	• Utvecklingssamtal • Medåkning • Medarbetarundersökning	Sidan 38	Sidan 37	• Sjukfrånvaro, sidan 22 • Personalomsättning, sidorna 96-97 • Fördelning män/kvinnor, sidan 21
Mänskliga rättigheter	Sidorna 20-21, 23-24	• Intern uppförandekod • SJs uppförandekod för leverantörer • Ägarpolicy • Skattepolicy	• Medarbetarundersökning • Hållbarhetsrevisioner	Sidan 38	Sidan 37	• Andel medarbetare med kollektivavtal, sidan 20 • Andel medarbetare med utländsk bakgrund, sidan 22 • Genomförda hållbarhetsrevisioner, sidan 24
Anti-korruption	Sidorna 20, 24, 48	• Intern uppförandekod • SJs uppförandekod för leverantörer • Ägarpolicy	• Inköpsprocess med hållbarhetsutvärdering och besluts-handling • Hållbarhetsrevisioner • Visselblåsningsfunktion	Sidan 38-39	Sidan 37	• Genomförda hållbarhetsrevisioner, sidan 24 • Antal visseläländen, sidan 48

Flerårsöversikt

Koncernen	2021	2020	2019	2018	2017
Rapport över totalresultatet i sammandrag, MSEK					
Rörelsens intäkter	8 065	5 931	8 609	7 923	7 806
– varav nettoomsättning	7 287	5 529	8 602	7 874	7 780
Rörelsens kostnader	-9 171	-7 799	-7 898	-7 475	-7 178
Resultat från andelar i intressebolag	0	0	61	21	38
Rörelseresultat	-1 106	-1 867	772	468	666
Rörelsemarginal ¹ , %		-31,5	9,0	5,9	8,5
Resultat före skatt	-1 113	-1 875	776	457	664
Skatt på årets resultat	148	384	-157	-68	-140
Årets resultat	-965	-1 491	619	389	523
Resultat per aktie (före och efter utspädning), SEK	-241,2	-372,7	154,7	97,1	130,8
Rapport över finansiell ställning i sammandrag, MSEK					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	4 908	4 956	5 020	5 185	5 341
Nyttjanderättstillgångar	557	726	1 016	–	–
Immateriella tillgångar	287	343	239	218	254
Övriga långfristiga tillgångar	174	143	106	141	60
Omsättningstillgångar					
Varulager	6	8	9	9	5
Kortfristiga fordringar	1 214	711	653	773	734
Kortfristiga placeringar	259	773	2 483	1 518	1 614
Likvida medel	1 064	1 622	204	191	70
Anläggningstillgångar till försäljning	–	–	–	–	–
Summa tillgångar	8 470	9 282	9 729	8 035	8 078
Eget kapital					
Eget kapital	2 715	3 652	5 170	4 740	4 615
Leasingskulder	582	740	987	–	–
Övriga räntebärande skulder	2 160	2 283	867	962	1 060
Avsättningar	953	810	536	365	396
Uppskjutna skatteskulder	–	69	462	465	480
Övriga kortfristiga skulder	2 061	1 728	1 707	1 502	1 527
Summa eget kapital och skulder	8 470	9 282	9 729	8 035	8 078
Kassaflöde i sammandrag, MSEK					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-146	-675	2 167	1 023	1 238
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-84	994	-1 512	-536	-639
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-329	1 099	-642	-367	-603
Årets kassaflöde	-558	1 418	13	121	-4
Investeringar	-602	-673	-649	-566	-596
Utfall finansiella mål					
Avkastning på operativt kapital ¹ , % (mål >7%)	-24,6	-41,5	16,2	11,4	16,4
Nettoskultsättningsgrad ¹ , ggr (mål 0,5-1,0 ggr)	0,54	0,19	-0,14	-0,14	-0,10
Av styrelsen föreslagen utdelning avseende årets resultat, % (mål 30-50%)	–	–	–	50	50
Kapitalstruktur vid periodens utgång					
Genomsnittligt operativt kapital ¹ , MSEK	4 491	4 503	4 765	4 114	4 073
Nettoskuld (+)/nettokassa ¹ (-), MSEK	1 467	703	-747	-659	-465
Finansiella nyckeltal					
Betalningsberedskap, MSEK	4 164	3 222	304	291	170
Icke-finansiella nyckeltal					
Medelantal anställda	4 532	3 940	3 794	3 756	3 677

¹⁾ SJs alternativa nyckeltal se definitioner och hänvisningar till avstämningar på följande sida.

Definitioner och ordlista

Definitioner av SJs alternativa finansiella nyckeltal

Denna rapport innehåller finansiella nyckeltal i enlighet med det ramverk som SJ tillämpar, vilket baseras på IFRS. Därutöver finns andra nyckeltal (alternativa nyckeltal) som används av företagsledningen och andra intressenter för att analysera trender och utvecklingen av koncernens verksamhet som inte direkt kan utläsas eller härledas ur de finansiella rapporterna. SJs intressenter bör inte betrakta dessa alternativa nyckeltal som substitut, utan snarare som komplement till den finansiella rapportering som upprättats i enlighet med IFRS. Observera att de alternativa nyckeltal som SJ definierat kan skilja sig från andra företags definitioner av samma begrepp.

Nyckeltal definierade enligt IFRS

Nyckeltal definierade enligt IFRS är: årets/periodens resultat och resultat per aktie.

Alternativa finansiella nyckeltal

Avkastning på operativt kapital

Genomsnittligt rörelseresultat i förhållande till genomsnittligt operativt kapital. Ett av ägarens mål är en genomsnittlig avkastning på operativt kapital på >7,0%. Avkastning på operativt kapital mäter avkastningen på det kapital som binds i verksamheten. För avstämning se sidan 55.

Betalningsberedskap

Betalningsberedskap består av likvida medel och ej utnyttjade kreditlöften. Betalningsberedskap beskriver koncernens tillgängliga likvida medel. För avstämning se sidan 55.

Genomsnittligt operativt kapital

Genomsnittligt eget kapital och genomsnittlig nettoskuld/nettokassa. För avstämning se sidan 55.

Likvida medel

Likvida medel består av kassa och bank.

Nettoskuldsättningsgrad

Nettoskuldsättningsgraden är nettoskuld/nettokassa i förhållande till eget kapital. Används för att analysera SJs skuldsättningsnivå och säkerställa att SJ har en effektiv kapitalstruktur. Ett av ägarens mål är en nettoskuldsättningsgrad på 0,5-1,0 gånger på sikt. För avstämning se sidan 55.

Nettoskuld/Nettokassa

Nettoskulden definieras som totala räntebärande skulder inklusive räntebärande avsättningar (avsättningar för skadelivrän-

tor), minus likvida medel och övriga räntebärande tillgångar. Nettoskulden är ett mått som beskriver koncernens skuldsättning och dess förmåga att återbetala sina skulder om samtliga skulder förföll idag. Det används också för att analysera huruvida koncernen är över- eller underfinansierad och hur framtida räntekostnader netto kommer att påverka resultatet. För avstämning se sidan 55.

Räntebärande skulder

Summan av upplåning, leasingskuld och verkligt värde avseende derivatinstrument.

Räntebärande tillgångar

Summan av långfristiga och kortfristiga placeringar, likvida medel samt verkligt värde avseende derivatinstrument.

Rörelsemarginal

Årets rörelseresultat i procent av årets intäkter.

Rörelseresultat

Skilnaden mellan rörelsens intäkter och rörelsens kostnader, inklusive resultat från andelar i intressebolag.

Definitioner av SJs icke-finansiella nyckeltal

Antal resenärer

Antal sålda totalresor per linje.

Antal resor

Antal sålda delresor per linje.

Antal resor/resenärer per år

Antal sålda totalresor per år.

Beläggningsgrad

Personkilometer under perioden delat med platskilometer under samma period.

Energiförbrukning

Elförbrukning: Förbrukad mängd el

Dieselförbrukning i Sverige: Uppmätt antal liter förbrukad diesel (diesel Miljöklass 1 x 9,80 kWh/l) + (biodrivmedel HVO x 9,44 kWh/l). Källa: Energimyndigheten.

Dieselförbrukning i Norge: Uppmätt antal liter förbrukad diesel (diesel EN 590 x 9,95 kWh/l). Källa: Energimyndigheten.

Hållbarhetsrevisioner

Fördjupade leverantörskontroller ur ett hållbarhetsperspektiv.

Medarbetare

Fysiska personer anställda av SJ. Se även årsanställda.

Miljöindex

Nyckeltal som anger hur miljömedvetet kunderna anser att SJ är. Mäts löpande i VMI-undersökningen.

Nöjd kundindex (NKI)

Nyckeltal som anger hur nöjd en resenär är som kund hos SJ AB med hänsyn till sina samlade reseupplevelser med SJ de senaste 12 månaderna.

Utsläpp av växthusgaser

Tågdrift, el (Sverige, Norge, Danmark): Elförbrukningen i respektive land (kWh) x utsläpp från vattenkraft, EPD 2021 Vattenfall (0,048 g CO₂e/kWh inkl förluster).

Ersättningstrafik: Körda km (uppmätt) x faktor för CO₂e (uppskattad). Uppgifter om antal körda km fås från leverantör av ersättningstrafik. För bussar uppskattas förbrukningen av drivmedel vara 3,33 l/mil. Källa: Bussakuten. Andelen biodrivmedel (förnybart) 61%. Källa: Sveriges Bussföretag (Rapport Växthusgasutsläpp från kommersiell busstrafik). Källa CO₂e/liter drivmedel, Energimyndigheten. För taxi uppskattas utsläppen i genomsnitt till 132 gram CO₂e/km. Källa: SCBs fordonsregister.

Köldmedier: Uppmätt läckage kg köldmedier x GWP per typ av köldmedium. GWP = Global Warming Potential. Uppmätt läckage för kylaggregat (AC) större än 14 ton CO₂e, i enlighet med gällande lagstiftning för rapportering till myndighet, inhämtas från SJs underhållsleverantörer.

Personkilometer: Enligt definition nedan men inkluderar även så kallade RKM-resor.

Personkilometer

Antal resande gånger antal kilometer som de reser. I detta ingår alla resande med biljetter som SJ-koncernen erhåller intäkterna för, inklusive resande med periodkort inom ramen för Movingo-avtalet, exklusive resande med periodkort inom övriga trafikavtal.

Platskilometer

Offererade platskilometer utbudna till försäljning, det vill säga antalet tillgängliga platser multiplicerat med tågets sträcka.

Punktlighet, Sverige

Nyckeltalet anger andelen tåg som ankommer station enligt gällande tidtabell. Branschstandard är definierad som rätt tid +5 minuter för lång- och medeldistanståg och som rätt tid +3 minuter för kortdistanståg.

Punktlighet, Norge

Nyckeltalet anger andelen tåg som ankommer platser med planerat uppehåll enligt gällande tidtabell. Punktlighet är definierad som rätt tid +5 minuter för lång- och medeldistanståg och som rätt tid +3 minuter för kortdistanståg.

Regularitet, Sverige

Nyckeltal som anger andel tåg som avgår från utgångsstation och kommer fram till slutstation enligt den plan som gäller två dygn före trafikdygn.

Resande

Mäts i personkilometer.

Resandeutveckling

Resande i procent av resande samma period föregående år.

Sjukfrånvaro

Nyckeltal som anger antal sjukskrivna mätt i tid för sjukskrivning delat med antal årsanställda. Sjukersättning tills vidare ingår inte i statistiken för sjukfrånvaro.

Trafiksäkerhetsindex

Nyckeltal som definieras som en värdering av inträffade trafiksäkerhetsrelaterade olyckor satt i relation till produktionsvolymen.

Tågkilometer

Summan av alla tågs körsträckor.

Utbud

Utbud mäts i platskilometer.

Varumärkesindex (VMI)

Nyckeltal som anger hur SJ uppfattas hos allmänheten utifrån SJs värdeord Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt.

Yield

Biljettpris inklusive bokningsavgift per personkilometer.

Ordlista

Biodrivmedel

Flytande drivmedel som framställs av förnybar råvara.

Bra Miljöval

Resor med SJ AB är märkta med Naturskyddsföreningens miljömärkning Bra Miljöval. En miljömärkt resa ger liten klimatpåverkan, är energieffektiv och ger låga utsläpp. Ett av kraven är att köpa in 50 procent miljömärkt el. En årlig tredjepartsgranskning säkerställer att SJ uppfyller kraven.

Chef

Person med underställd personal men ej med i ledningsgrupp.

CO₂e

Koldioxidekvivalenter.

Ersättningstrafik (buss och taxi)

Buss och taxi används som ersättningstrafik vid planerade underhållsarbeten och oplanerade störningar i tågtrafiken. Ersättningstrafik beställs av tågtrafikledningen.

Ersättning vid försening (EVF)

SJs åtagande avseende ersättning vid försening. Se aktuell information och villkor på www.sj.se.

Global Compact

FN:s principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption. Principerna baseras på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet, Riodeklarationen samt FN:s konvention mot korruption.

Global Reporting Initiative (GRI)

GRI är en oberoende internationell organisation som utfärdar riktlinjer för hållbarhetsrapportering (www.globalreporting.org).

ISO 9001

Internationell standard för kvalitetsledningssystem.

ISO 14001

Internationell standard för miljöledningssystem.

Kommersiell trafik

Trafik som SJ bedriver på kommersiella grunder eller upphandlad trafik som helt eller delvis finansieras av biljettintäkter.

Kortdistanståg

Resandetåg som avser att transportera resenärer lokalt, annonseras normalt som pendel- eller flygtåg.

Köldmedier

Köldmedier används i luftkonditioneringsanläggningar och kylskåp ombord på tåg. Dagens köldmedier är starka växthusgaser och bidrar vid läckage till klimatförändringarna.

Långdistanståg

Resandetåg som avser att transportera resenärer interregionalt, annonseras normalt som fjärr- (InterCity), natt- eller snabbtåg.

Medeldistanståg

Resandetåg som avser att transportera resenärer regionalt, annonseras normalt som regionaltåg.

Regionala kollektivtrafikmyndigheter (RKM)

Länsvisa myndigheter med övergripande ansvar för samhällsfinansierad lokal och regional kollektivtrafik för arbetspendling. I praktiken utarbetar RKM trafikförsörjningsplan med länsvisa krav för kollektivtrafiken. Utifrån dessa länsvisa, regionala planer tas formella beslut om allmän trafikplikt för enskilda linjer eller trafiksystem, vilket betyder att myndigheten åtar sig att försörja samhället med en viss trafik under en period. Trafikförsörjningen kan då ske genom upphandling eller i egen regi.

Tillgänglighet

Hur väl anpassad miljön i och i direkt anslutning till SJs tåg är för personer med funktionsnedsättning.

Trafikhuvudman

Ansvarig för den lokala och regionala linjetrafiken för persontrafik inom ett län.

Tågläge

Tidsfönster/kanal där tågoperatören önskar trafikera en sträcka under en viss tid och med en viss avgångstid/ankomsttid.

Tågplan

Tidtabell för alla tåg under ett år. Trafikverket ansvarar för att en tågplan tas fram varje år.

Upphandlad trafik

Trafik som bedrivs på uppdrag av regionala och nationella trafikmyndigheter.

Utländsk bakgrund

Personen är antingen själv född utomlands eller är född i Sverige med två utrikes födda föräldrar, enligt SCB:s definition.

Åkstation

En fysisk lokal i anslutning till en tågstation, där SJs tågvårdar och lokförare är stationerade.

Produktion: SJ med stöd av Narva.

Foto: Christopher Anderzon, Jeanette Hägglund, Öyvind Johannessen, Peter Ljungwall, Henry Lundholm, Stefan Nilsson, Daniel Roos, SJ, Michael Steinberg, Jonas Strömblad, Erik Svensson, Louise Whitehouse

SJs års- och hållbarhetsredovisning är i första hand en digital produkt. Tänk gärna på miljön innan du skriver ut.

SJ är ett svenskt reseföretag som erbjuder hållbara tågresor i egen regi och i samarbete med andra. SJ är ett av Sveriges grönaste varumärken och en del av lösningen för att klimatmålen ska nås. Koncernens 5 400 medarbetare i Sverige och Norge bidrar alla till ökat tågresande – framtidens sätt att resa.

